"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išeina kas Pětnyčia, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Kanadoje ir Mexike..... 2.50
Kitose viešpatystėse..... 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų kainos klausk laiško. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscribtion rates:
In the United States..... $2.00
Canada and Mexiko..... 2.50
To Foreign Countries..... 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr. 42 CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS 21 d. Spalių (October), 1910 m. Metas XIX

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd. 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Matyt caro valdžia pasirengusi pančioti Finlandiją, supančioti ją taip, kaip supančiojo Lenkiją, kuri iki 1831 m. turėjo beveik tokią jau laisvę, kokią turėjo Finlandija, o dabar Lenkijoj tų laisvių nei šešėlio neliko.

Kaip žinoma, Finlandijos seimo pirmininkas atsisakė leisti perkratinėti seimui caro dekretą, kuriuom seimui liepta užgirti tą, ką caras paliepia, o jis Finlandijos atstovams paliepė priimti panaikinimą visų laisvių, kuriomis Finlandija iki šiol naudojosi. Matyt, dabar manoma seimą išvaikyti, nes pradėjo konfiskuoti laikraščius, kuriuose telpa aprašymai prietikių Finlandijoj; su išeinančiais Peterburge dar nesielgia taip aštriai, bet su išeinančiais provincijose, ypač gi provincijose ne maskolių apgyventose, ceremonijų nedaro: konfiskuoja net numerius, kuriuose telpa straipsniai perspaudinti iš Peterburgo laikraščių. Kas Peterburge leista, tas uždrausta kituose plačios Maskolijos kraštuose.

Susitaikius su Japonija reikaluose tolimų rytų, Maskolija drąsiau gina savo politiškus siekius Europoj, o jos siekiai čia yra visai priešingi siekiams Austrijos ir su ja susirišusios Vokietijos. Nors aštresnio susipykimo dar nėra, nes dipliomatai moka tokius susipykimus paslėpti, bet po susitaikymui į Japoniją ypač Austrijoj neužsitikėjimas Maskolijai pasididino, todėl ji, su Vokietijos pagelba, stengiasi painioti Maskolijos siekius. Maskolija bando jau vėl savo įtekmę platinti ant Balkanų Pussalio, o tas Austrijai ne patinka. priešingas Maskolijai vidurinės Europos viešpatyščių ryšis stengiasi saviep patraukti ne tik Turkiją, bet ir Rumuniją, ir tas jai sekasi. Nesenai laikraščiai pranešė, buk tarp Turkijos ir Maskolijos užmegstas užpuolimo ir atsigynimo ryšis. Žina ta vienok pasirodė visai neteisinga, priešingai, Turkija krypsta Vokietijos pusėn. Ton pusėn krypsta ir Rumunija, valdoma karaliaus vokiškos kilmės. Dėl to tai prancuzai atsisakė skolinti piningus Turkijai, bet prancūzus gali užvaduoti Vokietija, ypač jeigu piningai eis sudrūtinimui Turkijos kariškų pajiegų.

Rods Turkija jau ne ta, kokia ji buvo šimtas metų atgal, bet visgi ji ir dabar karan gali eiti su milijonu gerų kareivių, Rumunija gali prisidėti su 300000 kareivių. Pati Turkija, žinoma, ne pradės karo su Maskolija, bet jeigu Maskolija užpultų ant Austrijos, ją paremtų ne vien Vokietija, bet ir prie ryšio su joms prisidėjusios Balkanų Pusiausalio tautos. Karuose milijonas kareivių netikėtai mušin įtrauktų, daug sveria, nekartą gali supainioti plianus geriausių karo vedėjų, jeigu jie neturi kuom atsverti tų naujų mušin pašauktų kariautojų.

Dabar Balkanų Pussalis pasidalino į dvi dalis—slaviškosios viešpatystės krypsta Maskolijos pusėn, Turkija gi su Rumunija — Austrijos ir Vokietijos pusėn. Bet viena Turkija gali atsverti visus Maskolijos draugus. Tas tai ir gali sulaikyti Maskoliją nuo naujų avanturų, nuo naujų karų. Juk nėra abejonės, jog jaigu dar vienas karas ne pasisektų, jau nei sudemoralizuoti nepasisekusiame kare kareiviai sostą negalėtų palaikyti, jis griutų Maskolijoj, o tas, be abejonės, geriausiai gali sulaikyti Maskolijos biurokratus nuo besierzinimo su tvirtais, arba turinčiais tvirtus užtarėjus kaimynais.

PRANCŪZIJA.

Straikas geležinkelininkų Prancuzijoj pasibaigė. Dėl to streiko Prancuzija daug žudė, ne pelnė vienok nei geležinkelininkai. Kadangi valdžia griebėsi energiškų padavadyjimų, kariumeė buvo ištikima, tai gelžkelių tarnai ne dryso atvirai pasipriešinti. Valdžia griebėsi paprasto būdo: streikuojančius pašaukė pildyti rezervos kareivių tarnystą, suėmė streikierių vadovus ir juos teisman atidavė. Tas sumažino drąsą kitų. Jie neišdryso valdžios pašaukimui pildyti tarnystą kaip karo laike pasipriešinti, pradėjo grįžti darban ir traukiniai pradėjo bėgioi. Ministerių pirmininkas ir susinešimų ministeris pasisiulė tarpininkauti tarybose terp geležinkelių užveizdos ir tarnaujančių. Tarnaujanti, neturėdami kito išėjimo, tą priėmė, nors pirma nelaukė tarybų pasibaigimo, bet streiką sukėlė. Galima tikėti, kad jeigu ne viskas bus išpildyta, ko tarnaujanti reikalavo, tai visgi jie šį tą pelnys, tik ar tas pelnas atlygins tuos nuostolius, kokius streikas netik tarnaujantiems, bet visai Prancužijai atgabeno, nes tulam laikui apstabdė jos vaizbą, visus susinešimus su užsieniais ir namieje.

Nenusisekę streikai visur suerzina juos pralaimėjusius ir karštesnieji griebiasi keršto ne vien kaltiems, bet visai draugijai; užsidegęs žmogus neatskiria kalto, nuo ne kalto. Taip buvo ir Prancūzijoj, Tarnaujanti pamatę, kad streikas bus pralaimėtas, griebėsi bombų atkeršinimui draugijai. Vieną dinamito bombą metė prie inėjimo į tunelį prie Chantiers stoties čia iš kios pusės ateinantį pasažierinį traukinį. Bet bomba atsimušė į medžio šaką, nupuolė šalia gelžkelio vėžių, ir expliodavo, bet expliozija žmonių neužgavo, nors nuo expliozijos sudrebėjo visas miestas Versailles. Tie ir kiti panašųs atsitikimai, o jų buvo nemažai, privertė valdžią dar aštriau griebtis streikierių. Policija mano, kad streikieriai su bombų mėtymu nieko bendro neturi; ji užtikrina, kad jas mėtė mėgstanti visur netvarką daryti anarchistai. Tarp streikierių tokių nedaug yra.

Suimta daugiaus streikierių vadovų ir pasodinta kalėjiman. Moterįs streikuojančių darbininkų norėjo ant gatvių demonstracijas kelti, bet policija jas išvaikė.

Kaip praneša, 17 d. spalio geležinkelininkų organizacija jau galūtinai streiką atšaukė. Jis pasibaigė, o su tuom gal pasibaigs ir bombų mėtymai.

PIRENĖJŲ PUSIAUSALIS.

Ant Pirenėjų pusiausalio yra dvi prigulinčios prie neramiausių viešpatystės: Portugalija ir Ispanija; abidvi apgyventos tamsiausių vakarinėj Europoj žmonių, o tą tamsą ir vargą palaiko valdžia.

Portugalijoj sukilę žmonės išvijo karalių ir jo šeimyną ir Portugalija tapo respublika. Išsyk dalis kariūmenės gynė karalių, bet ir ta dalis pamatė, kad priešinimas yra be vilties, perėjo išpalengvo revoliucijonierių pusėn. Pradžioj sukilimo Lisabonoj ant gatvių buvo kruvini mūšiai, bet juose, kaip vėliau pasirodė, nežuvo tiek žmonių, kiek buvo manyta anksčiaus.

Išvytas karalius mano apsigyventi Anglijoj ir ketina išleisti manifestą ir jame išaiškinti priežastis žmonių sukilimo. Klausimas tik, kokias priežastis jis žmonėms parodys. Turbūt ne savo kaltes, nors žmonių sukilimą pagimdė neužganėdinimas iš jo valdymo. Svarbiausia karaliaus parama buvo dvasiškija, kuri per amžių eiles įstengė žmones tamsoj laikyti taip, kad Portugalijoj dar dabar 70 nuošimčių gyventojų nemoka skaityti, taigi tokių ten net daugiau negu valdomoj caro ir biūrokratų Lietuvoje. Kuningų todėl, ypač zok ninkų, labiausiai nekenčia žmonės, o žmonėms turi pritarti ir valdžia. Ir ji pradeda savo valdymą nuo vaikymo iš Portugalijos zokoninkų, bet Europoj mažai yra kraštų, kurie išvytiems panorėtų prieglaudą duoti. Išvijo 5000 zokoninkų. Italija jau viešai pagarsino, jog išvytų iš Portugalijos zokoninkų neįsileis; Ispanija žada leisti gyventi tik zokoninkams ispanijonams, kiti turės išsinešdinti, jeigu nenori, kad juos su prievarta išvytų. Prancuzija jau pirma zokoninkus išvijo, tai svetimų neinleis, protestoniškuose kraštuose katalikiškiems zokoninkams vietos nėra; tai 5000 iš Portugalijos išvytų zokoninkų lieka Europoj tik Austrija ir Amerika, kur jie galės apsigyventi.

Ispanijoj prietikiai beveik tokį jau kaip Portugalijoj. Čia revoliucija be mažo pernai neišvertė sosto: Ispanija galėjo pasidalinti į dvi dali, Katabonija norėjo pasigarsinti respublika. Pernai vienok revoliuciją aštriomis priemonėmis, sušaudymais revoliucijonierių vadovų pasisekė užsloginti. Pernai likosi sušaudytas revoliucijonierių vadovas profesorius Ferrer.

Šiemet išpuolė sukaktuvės jo nužudymo. Valdžia Katalionijoj laukė žmonių sukilimo, todėl ištikimiausi kariumenės regimentai čia buvo sutraukti. Žmonėms, pulkais traukti ant kapo nužudyto Ferrero ne leido, galėjo ten eit tik mažais bureliais jo garbintojai. Riaušių nebuvo. 17 spalio diena perėjo ramiai, bet tas dar nerodo, kad Ispanijoj butų ramu: šiuom kartu apsiėjo be kraujo praliejimo, bet menka priežastis gali kruviną revoliuciją sukeiti.

Ispanijoj valdžia bijosi, kad žmonės ne sektų Portugalijos paveikslą, nes ir sanlygos čia beveik tokios jau kaip Portugalijoj. Ispanijoj jau vieną kartą buvo respublika, bet neilgai laikėsi, besitraukiantis kelis metus naminis karas respublikoniską rėdą išgriovė. Respublikos pasekėjai ir dabar čia smarkiai didinasi.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Vilniuje, palei prekių stotį, pradėta statyti naujas milžiniškas pabrikas. Stato jį viena iš didžiausiųjų Vokiečių pramonės įstaigų — Windschild'o ir Langelott'o kanalizacijos intaisymo firma. Pabrikui statyti ji atpirko iš generalo Buturlino apie 10-tį dešimtinių žemės. Naujas pabrikas skiariamas aprūpinti visiems Rosijos miestams, kurie taisosi pas save kanalizaciją. Naujasai pabrikas bus didelis ir pavojingas konkurentas panašiems rusų pabrikams. Iš to, kad toji vokiečių firma išsirinko sau Vilnių, galime spėti, kad vokiečiai tikrai rimtai mąsto apie Lietuvos vokietinimą.

Šiomis dienomis Vilniaus gubernijos kalėjimą aplankė vyriausiosios kalėjimų valdybos narys Melkich. Jis jieškojo kalinių tarpe darbininkų, tinkamų Pinsko pelkėms džiovinti. Tinkamų tam darbui Melkich surado Vilniaus kalėjime 100 žmonių.

Vilniaus gubernijos kalėjime įvesta elektros šviesa.

Šiomis dienomis, kasant deobę po Žemės banko namų pamatu, iškasta visa eilė balkių pusantro sieksnio gilumoje. Balkiai užsilikę dar nuo senų laikų, bet nesupuvę. Tarp tų balkių dar rasta didelė armotos kulka.

"Liet. Žinių" No. 71 atspausdinta "Žiburėlio" 1909 — 1910 m. atskaita, iš kurios matyti, kad tais metais įeigų buta 1418 rub. 90 kap. (narių mokesnio 340 rb., 128 rub. likę nuo pereitų metų, o kiti piningai susidaro iš pelno iš vakarų, aukų ir kt.); išleista gi 1329 rub. 3 kap. Tais piningais sušelpta 15 moksleivių (7 stipendijos, o kitiems tik pašalpos). Draugija turi 110 narių (tarp jų naujai priimta 6).

Ši draugija reikėtų visuomenei karščiau paremti aukomis, įsirašant į narius ir kt., nes ji šelpia tokius moksleivius, kurie veikia visuomenės dirvoje ir trokšte trokšta mokslo, bet dėl šiokių ar tokių priežasčių neturi iš ko ji pasiekti. — Moksleivių, kuriems reikalinga "Žiburėlio" pašalpa, yra gana daug, bet "Žiburėlis" visų prašymus išpildyti neįstengia ir dėlei to ne vienas priverstas badauti; kas iš bado kartais atsitinka, žinote gerai....

"Žiburėlio" nariu gali buti kiekvienas žmogus. Nario mokesnis 5 rub. metams. Adresas: Vilnius, Semionovskaja, 10—1. "Žiburėlio" Valdyba.

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ KAUNO.

Prie pramonininkų savytarpio susišelpimo draugijos inkurta "Darbo biūras", kuris pasiūlo tinkamai pasiruošiusius žmonės prekybos, pramonės ir ūkio įstaigoms.

("Viltis").

J. E. Žemaičių vyšk. Gaspras Cirtautas išleido įsakymą, kuriuo sušienautos kapinėse žolės turi būti deginamos; vartoti "kapinių šieną", kaipo pašarą griežtai draudžiama.

"Saulės" valdybai, kuri buvo padavusi prašymą Vilniaus mokslo apygardos globėjui, kad leistų jai prie esamųjų Kaune "Saulės" kursų inkurti priruošiamąją klasę, tos klasės inkurti neleista, kaip praneša "S. Z. T." Neleista buk dėlei to, kad prašyme nepatenkinamai buvo išdėstyta reikalas tą klasę inkurti ir kai-kurie netobūlumai tos klasės sumanymo.

("Viltis").

IŠ LESNITSTVOS VAL.

(Nuo musų Korespondento.)

Paskutinių laikų kratos, sučmimai pas mus tai kasdieninis atsitikimas. Žandarai ir policistai pulkais trankosi po apielinkes, gąsdindami nekaltus žmones. Ir ištiesų kiekvienam baisu darosi, kad nepapuolus paprastai, "tirms mėnesiams" į "Kalvarijos akademiją". Jau žmonės net paprastai šneka: "jai jį suėmė, tai gaus tris mėnesius".

Turbūt policija turi puikius, ištikimus šnipus, nes tankiausiai pas įskūstąjį daroma krata tik dėl mados; paimama nekalčiausio turinio kningos, laiškai...., kad tik išteisinti suėmimą. Tokio jau, paprastai, nepaleidžia nei ant parankos, turi atkalėti paskirtus "iš augsto" tris mėnesius. Tuom laiku suvaikščioja popieros pas visokius gubernatorius ir general-gubernatorius. Ir išradę žmogų nekaltu, paleidžia namon.

Nekaltai nukentusi auka dar turi būt už tai "labai dėkinga".

Gana šnipui turėti pidtumą, pranešti policijai apie nelegališką keno nors veikimą, nors ir melagingai, o įškūstasis, be abėjo, atsidurs belangėj. Toki šnipai skaito nelegališku darbu ir gerų laikraščių ir kningų skaitymą.... vienu žodžiu viską, kas pereina veikimą ne prie alaus ir degtinės. Jau žmones paprastai sako: "na, tegul tik jisai skaito tas "gažietas", tai nei nepasijus kaip jį policija nutvers".

Girdėti, jog dabar policija jieško ir gaudo prasikaltėlius už prgulėjimą prie slaptų partijų.

Nesenai "trišdešimties" žemsargių ir žandarų tapo suimtas bemiegant A. Martišius, Pavasijų kaimo, Liesnitstvos valsčiaus. Nieko pas jį nerasta. Bet netrukus pasisekė jam ištrukti. Kiek ankščiau suimtas iš to pačio kaimo J. Kaunas. Jis sėdi jau kelintas mėnuo, Griškabudžio val., Pavėsių kaimo ūkininkas Sederevičius. Kaltinams taipgi už kokius ten prasižengimus. Suimtas per pačius vasaros darbus. Pati ir vaikai neteko vienintėlio savo maitintojo. Keletas susitarusių ūkininkų norėjo jįjį paimti ant parankos, užstatydami dagi savo namus, bet gavo atsakymą, jog paleisią tik už "milijoną rublių".

Pirmiau, dar spandai esant uždraustai, vienybė tarp žmonių buvo didesnė ir išdavikų veik čia nebūdavo, dabar jau tokių "išgamų" atsiranda daugiau ir daugiau.

pirm

Sintautuos išviso dabar jau keturi policistai, pirmiau buvo tik du. Matyt jau dviejų neužteko saugojimui "ramumo". Jie nuolatai bastosi po kaimus, užeina kur pas žmogų ir tiesiog reikalauja išgerti ir užkąsti. Mylimiausias šių tvarkdarių užsiėmimas, tai gaudymas po laukus medžiotojų. Kas įverčia jiems kartuką javų, ar pamyli, to jie nekliudys.

Taip pas mus kyšių ir neteisybės gadynė ne tik nenyksta. bet puikiausiai auga!

Ne Šnipas.

IŠ MORIJAMPOLĖS MOKINIŲ GYVENIMO.

Nei nepasijutome, kaip pralėkė brangus vakacijų laikas. Smagiai paviešėjusios pas tėvus, vėl susirinkome naujais viekais darbo dirbti. Po sodžiaus laisvei, daugumui inkyrus gimnazijos reguleminas, kurs kartais pasirodo mums neteisingu. Atsimenu, pernai, prašant pavelijimo nueiti į lietuvių spektaklį, gimnazijos perdėtinė ir kitos ponios atkalbinėjo mokines. Per šokius likti, kaip paprastai, užginta, buk draugija esanti netinkama. Paskui buvo oficierių vakaras jų pačių klube. Tąsyk kai-kurios mokytojos prikalbinėjo eiti ir net brukte-bruko bilietus. Ir šokti buvo galima.

Negeras paprotis tarp mokinių rankioti piningus mokytojoms per vardines dovanoms. Viena visas jau verčia.

Lietuvių kalbos lekcijos mažos vertės gimnazijoje, mokama nesistematiškai, dažniausia esti šeštosios pamokos, kada mokytojas ir mokinės jau pavargę.

Priimama į gimnaziją perlengvai, by tik daugiau mokinių būtų; bet kad ateina išleidžiamieji kvotimai, tąsyk deputatai engia. Pernai 1 mokinių neišleikė, o 5 nei nebandė; tuotarpu vietinėje vyrų gimnazijoje visi išlaikė, kurie tik laikė.

Bet kągi darysi? Reikia taikinties prie visokių sąlygų. Nors mus slogina visoki nemalonumai, neapsileiskime. Šiemet mus skaičius padidėjo: išviso bus 38 (lenkių tik 19). Lavinkimės tautiškai, pažinkim gimtąją šalį, savo tautą, mokykimės jos istorijos ir kalbos, jos literatūros. Nepasitenkinkime vienu gimnazijos mokslu. Žiūrėkime, kad mūsų kalba ir rašymas nebūtų panašus į Babilionijos mišinį. Skaitykime lietuvių laikraščius ir pavyzdingas knygas. Praurimė.

("Viltis").

IŠ DELTUVOS, Ukm. pav.

Jau treti metai Deltuvoje statoma mokytojams butas. Dviklasės mokyklos namų vieną galą užima vyresnysis mokytojas, antrąjį gi mokykla. Tokiuo būdu viename kambaryje prisieina mokyti dviem mokytojam, kas žinoma, labai neparanku. Mokyklos kambaryje vietos yra vos 70 vaikų, o priimama daugiau kaip šimtas ir tai toli gražu ne visus norinčius mokyties. Valstiečiai sumanė pastatyti mokytojams naują butą, o vyresniojo mokytojo butą taip-pat mokyklai užleisti.

Sumanymas geras, nes tuomet mokykloje nestigtų vietų.

Naujas mokytojams butas jau pernai metais buvo pastatytas, tik dar neįrengtas. Valstiečiai paskyrė ir reikalingus įrengimui piningus ir visą medžiagą pasižadėjo pristatyti. Tikėjomės jau susilauksią mokyklos buto padidinimo, džiaugėmės, kad mokytojai negalės dabar atsisakyti priimti mūsų vaikų, nes vietų bus užtektinai. Bet ačiu mūsų vaito darbštumui ir rangumui dar ir šiais metais turime kęsti "vietų stoką" ir savo vaikučius tamsoje laikyti, nesa p. vaitas, turėdamas visus reikalingus piningus, nebuvo malonus iki šiam laikui nei pradėti mokytojų buto įrengimo. Po senovei vyresnysis mokytojas gyvena antrajame gale, mokiniai kamšosį viename kambaryje ir vėl ta pati "vietų stoka".

Labai męs džiaugiamės išsirinkę tokį vaitą — "šviesos platintoją".

Na, sekanticms rinkimams atėjus, gal pasiseks išsirinkti žmogus darbštus, apsišvietęs, tuomet ir mūsų vaikai gal nepaliks tamsiais. Valstietis

("Viltis").

IŠ JĖZNOS, Trakų ap.

Jėznas — miestelis gana nemažas. Yra didelė muro bažnyčia, reikalinga gero pataisymo taip iš vidaus, taip iš oro; paštas; dviklasė liaudies mokykla, kurioje du mokytoju — rusas ir lietuvis; feldšeris; keletas žydų sankrovų; monopolis, na, ir net 12 aludžių. Iš inteligentų lietuvių, be klebono, mokytojo ir dvarininkų pp. Staikūnų, daugiau nieko negirdėt. Visuomeniško gyvavimo čia jokio nesimato. Dabar tik pradėjo rūpinties įsteigti vartotojų draugijos sankrovą. Gubernatoriaus leidimas jau gautas, ir rugsėjo 29 d. bus Jėzne pirmasai susirinkimas dėlei to dalyko. Jaigu pasiseks laimingai vart. draugijai, tai žada pasirūpint apie ūkio būrėlį. Duotų Dievas, kad tas pirmas geras sumanymas rastų čia sau prielankių žmonių. Girdėjau da, kad kai-kurie drąsesni, žinoma, iš jaunuomenės, mano ir apie lietuvių vakarą. Jėzne gerai būtų, kad ta graži mintis galėtų įvyktį, kad čionykščiai žmoneliai pamatytų tai, ką jų šviesesni broliai senai jau mato. Bet nežinau, ar iš to sumanymo kas beišeis — "ar bus iš šitų šiaudų grūdų". Maža jėgų, ne tik maža, bet, galima pasakyt, kad jų suvis nėra. Ale pasidarbavus gal kas ir išeis. Ūkininkai apie Jėzną gana tamsūs, apšvietimo nesigriebia. Nežinau, ar pareina nors keletas lietuvių laikraščių Jėzno parapijos kaimuosen. "Spindulio" redakcija atsiunčia vienam jėzniškiui keletą numerių, kad jis praplatintų juos puse kainos. Parodė jis žmonėms šitą laikraštį ir pasakė, kad jį galima išsirašyt labai pigiai ir kad jis žmonėms gali daug naudos atnešt. — "Tai, girdi, kam mums tas laikraštis, tais piningais geriaus nusipirkti buteliuką", buvo atsakymas. Žemė aplink Jėzną labai gera ir ūkininkai jos turi ne pomaž, bet gyvena ne taip, kaip reikėtų. Kaimai neišrodo. kad juose gyvena pasiturį ūkininkai. Priežastis ta, kad perdaug čia žmonelės geria. Po atlaidų, mūgių, kurios čia būna kas ketvirtadienis ir šiaip sekmadieniais visi linksmi dainuodami važiuoja namon. Na, už tat gi išlaiko, be monopolio, 12 aludžių! O aludės gyvuoja nieko sau. Vienas aludininkas sakė, kad pereitais metais per šv. Roko atlaidus, pardavęs alaus apie šimtą butelių. Tai jis tik vienas, o kur dar kitų vienuolika! Laikas būtų pirmiausiai įsteigt blaivybės draugiją. Gal mūsų naujas klebonas ir pasirūpįs? Gerai da kai-kurie daro, kad pradėjo skirstyties į vienasėdžius. Taip antai Subavos kaimas jau baigia kelties šiemet. Sondakai šiemet pradėjo kelties. Jėzne visą vasarą skirstė matininkai žemę vietinių ūkininkų.

("Viltis").

IŠ SINTAUTŲ, Naumiesčio ap.

Kiek gali spauda, kiekvienam aišku. Štai ir pas mus, Lietuvoje, vos keleri metai teatgavom spaudą, o jau suskubta tiek daug padaryti, kad jos galybės vaisių nemato tik tie, kurie jų neneri Lietuvoje matyti. Atmenu, prieš 10 metų vienatinė valsčiaus mokykla teturėdavo daugiausia 40 mokinių. Žmonės į ją žiūrėdavo kaipo į bereikalingą vyriausybės įstaigą žmonių apsunkinimui. Jėvaravo valsčiuje vyriausybei įrėšus sumanymą statyti naują mokyklą, susirinkimas ne tik ką nesutiko, bet dar patarė jai atsiimti savo "piningų ėdžią" (mokyklą). Dabar gi tame valsčiuje net 3 mokyklos ir visos kimštai prikimštos mokiniais. Seniau mokytojai laikyti nenorėdavo dėti nei po skatiką nuo margo, dabar gi noriai duoda po kelias kapeikas. Atsitinka, kad žmonės varžosi už mokyklą — ir viens ir kits duoda lauko mokyklai, kad tik arčiau ją turėjus prie savęs. "Mūs tėvai gyveno be mokslo, ir męs gyvensime", jau, ačiu Dievui, nebegirdėti, nes kiekvienas supranta, kad mokslas — galybė.... Ir visa-tai spaudos naopelnas!

Taip-pat pasakysiu apie Sintautus. Jau nutarta atidengti 3 ar 4 naujas mokyklas, o senąją perdirbt į dviklesę su dviem mokytojais. Tam tikslui žmonės prižadėjo duoti dovanai lauką ir net butus, pakol ne pastatys naujų, bet ligšiolai dar nieko nuo valdžios negirdėties. O tuo tarpu prisiartino mokslo metai. Pernai nepriimta bent 100 norinčių jų įstoti mokyklon, nors mokytojas priėmė 130. Šiemet dar daugiau pasiliks už mokyklos slenkstį, nes yra valdžios įsakyta paėmimą mokyklon daugiau nebepriimti. Taigi mums, Sintautiečiams, reikia pasirūpinti, kad viriausybė greičiau išpildytų mūsų nutarimą mokyklų reikalu.

Gabr. Taučius.

("Šaltinis").

IŠ VABALNIKO, Panev. pav.

Rugsėjo 5 d. buvo Lietuvių Mat. kat. Draugijos visuotinas susirinkimas. Pirmininkavo p-lė Kirei lytė. Pirmiausia paskaityta "Lietuvaitės" keli straipsniai. Kelmėšis paskaitė apie Mariampolės mergaičių progimnaziją, išrodydamas mokslo reikalingumą mėterims, ragino turtingesnius tėvus leisti dukteris mokyt. P-lė Likevičiutė, baigusi gimnaziją, skaitė referatą apie pedagogiką. Ji ketina toliau skaityti apie tai, kaip reikalingas yra mėterims žinojimas apie gerą vaikų auklėjimą. — Sako, dabar motinos daugiau rupinas apie tai, kaip gerus pyragus iškepti, negu apie tai, kaip gerai išauklėti vaikus! Tik kas-žin kodėl iš narių nieks jokių sumanymų nepadavė, nors pirmininkė gerai ragino. Juk daug yra reikalų, kuriuos reikėtų aptarti.

Iš Pakapės Kipsas.

("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ PAPILIO, Ezer. ap.

Profesorius Niemy pakelyje iš Biržų Kupiškin kelias dienas užtruko Papilyj, rinkdamas senovės dainas. Sakės radęs keletą dainų ligšiol jam ne pažįstamų. Matant jį rašant lietuviškas dainas, reikia stebėties, kaip svetimtautis trumpu laiku gali taip išmokti lietuviškai, taip greitai užrašinėti diktuojamas dainas, kaip tai daro prof. Niemy. Nebepirmas tai svetimtautis, kurs Lietuvą kelia augštyn — veda aikštėn. Taip tai finas profesorius sunaudoja vakacijas, o mūsų mokslo vyrai? Tegul pasimoko.

("Viltis").

IŠ ŠIAULIŲ, Kauno gub.

Rugpiūčio 28 dieną Siaulių kalėjiman atvarė etapu vieną žydiškę su ketvertu vaikų, baltarusaites-katalikes ir [illegible] vyrą. Suimtieji yra iš Vilniaus gub. Jie buvo pasisamdę agentus žydus, kurių vienas su keliauninkais taipogi liko suimtas. Nelaimingieji dejuoja, kad nepraputų piningai. Baltarusaitės stačiai verkia, kad, girdi, "arošy prapaduč" (prapuls piningai). Merginos, matyt, yra geros katalikės, bet labai tamsios. Paklausus jų, ar eitų antru kartu į Ameriką, jos atsakė, kad vely kažinkaip vargti savo krašte, o jau daugiau nebevažiuosiančios.

B. Augštuolis.

("Šaltinis").

IŠ PILVIŠKIŲ, Marlamp. pav.

Rugs. 22 d. Jurkšų sodžiuj pa J. Danckevičių tris Pilv. žemsargiai krėtė jau antra kartą. Rugpiūčio 26 d. [illegible] vyrą vėl du žandarai su [illegible] vyresniuoju že[illegible]

sargiu jieškojo uždraustų raštų. Rado keturias "negeras" knygelės, keletą No. "Žvaigždės", kurios paėmė su savim, ir kartu areštavo Juozo brolį Pijušą, bet tas pabėgo. J. Vaidyla.
("Lietuvos Ūkininkas").

IŠ BIRŽIŲ, Panevėžio ap.

Rugpiūčio 29 dieną per šventą Baltramą Biržiuose buvo gyvulių paroda: arklių ir raguočių. Arklių privesta apie 80 ir gerų, raguočių gi maža, tiktai 6. Matyti, kad dar nevisi supranta panašių parodų tikslą, kad taip maža privėdė raguočių, Dovanų buvo skiriama taip apie už 150 rub.: plunksninėmis akėčiomis, plūgais, veršeliais, paršais ir t. t. Pirmą sykį pas mus buvo paroda. Reikia tikėties, kad antrą sykį geriau pavyks.
("Šaltinis").

IŠ LIUDVINAVO, Kalv. ap.

Valstiečiai gavo vyriausybės leidimą įsteigti Liudvinave dviklesę mokyklą, kurios pastatymui vyriausybė davė 3000 rub. Statymo komitetas, į kurį ineina šie ūkininkai: Steponavičia, Akelis, Butis ir Matulaitis, Endrius, nusipirko nuo Kalvarijos žydo Rovo 70 tūkstančių plytų.
("Šaltinis").

KVĖDARNOS, Raseinių ap.

Čia statoma dideli vandens malūnai ir lentpiūvės. Pabrikai būsią aprūpinti pačiomis naujausiomis ir tobūliausiomis mašinomis.
("Viltis").

IŠ VILKAVIČKIO, Suv. gub.

Gyventojui Movšai Fainbergui už gabenimą išeivių per sieną viršininas reikalų ministerio įsakymu draudžia gyventi gretimose gubernijose dviem metam.
("Viltis").

KRETINGOS, Telšių ap.

Rugpiūčio 12 d. buvo gyvulių paroda. Atvesta tik 15 raguočių, o arklių taipogi nedaug. Geresnius gyvulius visi gabenami.
("Šaltinis").

IŠ LYDOS.

Rugpiūčio 25 d. Lydoje atidengta privatinė gimnazija su teisėmis gimnazijų teisėmis.
("Viltis").

IŠ DORPATO.

Gavęs žinių apie esančius Dorpate akušerijos kursus. Galėsiu ir pasinaudos tomis žiniomis kitiems ir visuomenės naudai.

Kursai įsteigti prie Universiteto moterų klinikos ir tęsiasi vienus metus. Čia-pat yra intaisytas kursistėms internatas, kur gyvena ir gauna pilną išlaikymą. Už mokslą ir išlaikymą moka 200 rub. Priimamos mergaitės, išėjusios 4 klesas vidutinės mokyklos. Išklausiusios kursų ir išlaikiusios kvotimus gauna "akušerės" vardą.

Kursuosna priima ir visai mažamoksles mergaites; bet jos, baigdamos kursus, tegauna "bobutės" teises — "povivalnoj babki'. Priimant į kursus, metų nežiūrima. Kursistės prie klinikos turi neblogą praktiką. Gyvendamos Dorpate, jos taip-pat lengvai gali išklausyti ir raupų kursus ir gauti tam tikrus liudijimus, kad paskui galėtų praktikuoti Lietuvoj.

Klinikoj yra dvi užimanti augštas vietas lietuvaiti-akušeri, kurios visados gali būti geros patarėjos ir vadovės naujai įstojusioms į kursus lietuvaitėms.

Tai-pat, kaip akušerės, Lietuvoj reikalingi yra ir dantų gydytojai: visas vietas pas mus ligšiolai užima svetimtaučiai, daugiausia žydai. Taigi, ar negalėtų kas-nors mūsiškių pasinaudoti nesenai įsteigta Dorpate d-ro Levinovičiaus dantų gydymo mokykla?

Mokyklon priima moteris ir vyrus, išėjusius 6 kl. vid. mokyklos ir turinčius nemažiau 17 metų. Mokslas tęsiasi pustrečių metų; mokestis už mokslą 75 rub. pusmečiui. Išėjusieji mokyklą ir išlaikiusieji prie Universiteto kvotimus, gauna "dantų gydytojo" vardą ir teises.

[illegible] draugiji[illegible]

Kas norėtų gauti daugiau žinių apie minėtasias čia mokslo, įstaigas, tesikreipia į "Liet. Dorpato Studentų Draugiją". Jos nariai visuomet yra pasirengę maloniai patarnauti. Adr.: Jurjevas (Dorpatas), Karaliaus g. No. 61. J. B—lis.
("Viltis").

IŠ RYGOS.

Vidžemės gubernatoriaus įsakymu uždaryta Latvių kultūros draugija ir blalvybės draugija — Rugsėjo 15 d. užsidarė čia tarptautinė fotografijos paroda.

— Cholera suserga čia vis po vieną-du nauju. Išviso buvo šiomis dienomis cholerinių ligonbutyje 15 sergančiųjų.
("Viltis").

Rygoj gyvuoja jau kelios lietuvių draugijos: Lietuvių Pašalpos Draugija, Lietuvių apšvietimo draugija "Žvaigždė", Lietuvių muzikos ir dainavimo draugija "Kanklės", Lietuvių vartotojų draugija, Lietuvių Rymo-Katalikų blaivybės draugija ir pagaliaus leista, bet dar neįsteigta Lietuvių susivienyjimo draugija "Žaislas".

Prie šitų mūsų draugijų prisideda dar viena, tai yra **Lietuvių Blaivybės Draugija "Giedra"**, kurios atidengimas įvyko rugsėjo mėnesio 12 dieną.

Kaip matome iš paminėtųjų Rygoj veikiančių lietuvių draugijų, viena blaivybės draugija jau gyvuoja, tai-gi kįla klausimas, kam reikėjo steigti dar antrą blaivybės draugiją Rygoje. Ir ištikrųjų, juk mūsų tautiečiai, kurie supranta alkoholiaus kenksmingumą ir blaivybės naudą, tokie spiestųsi į vieną Blaivybės Draugiją ir toje dirvoje suvienytomis spėkomis darbuotųsi. Bet ant nelaimės, ar laimės, pernai įsikurusi Lietuvių Rymo-Katalikų Blaivybės Draugija, sulyg savo tikslo ir įstatų, prie blaivybės dalykų pridėjo tikėjimą ir bažnyčią ir tuomi apreiškė, kad tos draugijos dirva — vien tik lietuviai Rymo-katalikai. O juk yra lietuvių liuteronų, marijavitų, o ypač kalvinų. —

Rodosi, platinant blaivybės sėklą tarp mūsų tautos brolių ir seserų, kam čia reiktų skirstyti lietuvius į katalikus, kalvinus ir t. t. Tuose darbuose, kur apeina visos tautos gerovė, ten nevertėtų mūsų ir šiaip dar silpną tautą skaldyti pagal tai, prie kokios bažnyčios kas priguli!

Rygoj ikišiol visos mūsų draugijos budavo prieinamos lietuviams, nežiurint kokio kas tikėjimo, bet Lietuvių Rymo-Katalikų Blaivybės Draugija pirmutinė čia atsirado, kuri išsižada lietuvių kalvinų ir kitų.

Trumpai tarus, tokios tai aplinkybės pagimdė Rygoj antrą lietuvių blaivybės draugiją, vardu "Giedra", kur gali kiekvienas lietuvis ir lietuvė be jokio skirtumo prisidėti, idant pasekmingiau kariauti su tokiu dideliu pas mus giliai įsišaknėjusiu ir plačiai išsišakojusiu mūsų tautos gerovės naikintojum kaip alkoholius, kuris mums išplėšia turtą ir iščiulpia sveikatą.

Tegul "Giedra" nors-kiek pragiedrina ant Rygos lietuvių užsiniaukusįjį dangų! J. Petrulis.
("Rygos Naujienos").

LIETUVIAI PETERBURGE.

Peterburgo lietuviai, susirinkdami šventadieniais prie bažnyčių, labai jau kartais negražiai elgiasi. Sustoję prie pat bažnyčios durų ruko papierosus ir leidžia bažnyčion dumus. Jaunuomenė gi susirenka prie bažnyčios pasimerginti, susipažinti tarp savęs. Argi jau negalima tinkamesnės tam dalykui vietos rasti. Reikia atminti, kad bažnyčia ne tam yra, kad daryti joje susitikimus ir pažintis užvesti.

Šv. Katrinos bažnyčion kaikurie lenkai nori įvesti naują madą, butent: nori, kad žmonės atėję bažnyčion skaitytų kunigų išleidžiamąjį laikraštį "Wiara i Życie". Prie bažnyčios durų pastatyta stalas, ant kurio prikrauta kruvos minėtojo laikraščio. Sale numerių padėta "skarbonka". Ateidami žmonės ima po vieną egzempliorį laikraščio, ir, kiek kas gali, meta pinigus skarbonkon. Daug tečiaus atsiranda ir tokių, kurie paėmę laikraštį nemeta skarbonkon pinigų. Bažnyčioje skaito laikraštį.

Matydami lietuviai taip lenkus [illegible] sti. Burtininkas.

darant, taip-pat nenori jais užsileisti. Nesykį jau mačiau lietuvį skaitant bažnyčioje "Šaltinį" ar "Vienybę".

Prie bažnyčių pardavinėjama šventadieniais lietuviški laikraščiai. Pardavinėtojai kiek galėdami stengiasi daugiau egzempliorių parduoti, įkalbinėja kad tik pirktų ir skaitytų, tečiaus pirkėjų neperdaug. A. L.
("Rygos Garsas").

IŠ BAKU, (Kaukazas).

Čion yra nemažas lietuvių skaičius. Kaip visur taip ir čion mus lietuvis, pakliuves tarp svetimų, tuoj iškrypsta iš lietuviškos vagos ir jungiasi prie lenkų arba vietinių gyventojų. Štai keli pavyzdžiai: tėvai tarp savęs nors kalbasi lietuviškai, bet su vaikais — rusiškai; užklausus, dėl ko su vaikais nekalbat lietuviškai, gavai atsakymą, kad nemoką. Aš, žinoma, neturėjau ką atsakyti; o daugiausia čia yra lietuvių-tarnaičių, kurios savo galybę rodo nors labai bloga, bet visgi lenkiška kalba. Bet ir šiaip girdint čion lietuvių kalbą, tai net pikta darosi. Visgi skaityt lietuviškus laikraščius mėgtų, nes, kad sugriebia lietuvišką laikraštį, tai taip ir leidžia per viens kitą, ligi tas visai nesunyksta, bet išsirašyt laikraščių nenor. Lietuviškų laikraščių, kiek patyriau, pareina: "Liet. Žin." — 2 ekz., "Liet. Uk." — 2, "Vilties" — 1 ir "Šaltinio" — 1, daugiau rodos ir nepareina. Viršminėti laikraščiai pareina 4 žmonėms.

Zakristijonas, kurio kito ko, pardavinėja ir lietuviškas knyngeles, tarp kuriu mačiau: "Kaliniai", "Liudna pasaka" J. B-no, "Liet. Uk." išleidimai ir dar kelias. Nors tokių knygučių labai mažai čion, bet ir tų pačių neperka dėlto, kad už jas ima "po-kaukazsku" (suprask, brangiai).

Ar ne but geriau, bakiečiai, kad spiestumės į kuopą, žinotumės vienas kitą, o tuomet bendrai pasikalbėtume apie visokius reikalus, išsirašytume sau patinkamų lietuviškų laikraščių ir tuomet už jas niekas neturėtų tiesos imti "po-kaukazsku". Pagalios, visgi ką nors naudingo būtų galima nuveikti, kaip girdim krutančius tautiečius Orenburge (?), Maskvoje, Odesoje, Kieve ir dar kai kur. B. Ž—kis.

IŠ PRŪSŲ LIETUVOS.

Prūsijoje neužilgo prasidės skyrimai į seimą. Lietuviai nori išrinkt "deputirtą" lietuvį. Dr. Gaigulaitis, septynerius metus esąs deputirtu, dabar važinėja pagal Prūsijos miestelius su pranešimais apie seimo darbus.

23 dieną rugsėjo naktyj ant pėtnyčios Enčunuose tapo nušauta kuningo tarnaitė Emilija Gusdatytė. Pėtnyčios rytą rado mergaitę nuogą su peršauta krūtine, prie lango savo miegamojo kambario gulinčią. Kaiprodos, mergaitė naktyj buvo iš miego pažadinta, o kai atsikėlusi priėjo prie lango, tapo nušauta. Iš Isrutės parkeliavo štatsanvaltas ir liepė policijos šunį atgabenti, kad tas jieškotų žmogžūdžio.

Juodiškiuose ūkininkas Gudvetis užaugino kelis didžius agurkus, kurių didžiausias sveria 85 svarus, mažiausias 65 svarus. Paminėjimo verta, kad tie agurkai ne pienu girdyti buvo, bet maistą iš žemės traukė. — Taipgi didelius agurkus išaugino Katyčiuose ūkininkas J. Vargys. Jo išaugintas didžiausias agurkas sveria 84 svarus, kiti sveria po 80, 55 ir tt. (N. Liet. Ceit.

IŠ AMERIKOS.

ROOSEVELTAS NENORĖSIĄS BŪT PREZIDENTU.

Daugybė Amerikos laikraščių nuolat mini Rooseveltą, kaipo būsimąjį Amerikos prezidentą. Neabejotina, kad Rooseveltą išrinktų, jaigu jis statytų savo kandidatūrą. Bet tūli polytiški Amerikos sluogsniai dabar maną, jog Rooseveltas nepanorėsiąs savo kandidatūros statyti. Prezidentas Taftas taip irgi manąs. Sakoma net, kad Rooseveltas pats neužilgo apreikšiąs savo nenorą būti kandidatu į prezidentus 1912 metų rinkimuose. — Prieš 1908 metų rinkimus laikraščiai irgi Rooseveltą garsino, kaipo kandidatą, bet jis tik artimiemsiems pasakė, kad kandidatūros neštatysiąs, ir vėliaus pasiulė Taftą, kurį ir išrinko.

Jaigu tikrai atsisakytų Rooseveltas statyti 1912 metams savo kandidatūrą, Taftas pasitiki vėl būt išrinktu, nes kitokių konkurentų kol-kas nemato. Tačiaus, suprantama, visuose tokiuose pasitikėjimuose ir spėjimuose dar nieko nėra tikro.

ATEIVIAI DAUG PINIGŲ IŠSIUNČIA IŠ AMERIKOS.

Į metus laiko visų tautų ateivių išsiunčiama yra iš Amerikos 275 milijonai dolarių. Ši suma yra beveik dešimta dalis visų esančių apyvartoj pinigų Suvienytose Valstijose. Toks didelis pinigų siuntinėjimas amerikėnams, žinoma, nepatinka, ir jie visaip svarsto laikraščiuose, kaip čia įtikrinus ateiviams, kad jie liautųsi siuntinėję tiek pinigų senon tėvynėn.

PAKELS LAIVĄ "MAINE".

Beverly, Mass. Prez. Taft galūtinai pritarė, kad paskandytas Havanos ouste Amerikos kariškas laivas "Maine" būtų pakeltas, kad galima būtų susekti priežastis atsitikusios ant jo ekspliozijos, kas pagimdė paskutinį karą Amerikos su Ispanija. Ispanijos valdžia užtikrina, jog ne ji prie to laivo išnaikinimo ranką pridėjo, kad expliozija atsitiko laivo viduryj, taigi užtai kalta laivo įgula, ypač jo oficieriai, kurie buvo mieste, o laivą paliko vien jūreivių priežiūrai. Todėl dalyvauti darbuose prie pakėlimo laivo pakviesta ir Ispanijos atstovas.

PALIUOSUOJA NUO MUITŲ.

Washington, D. C. Iždo ministeris prisakė muitinėms leisti be muitų daigtus siunčiamus iš Kanados nukentėjusiems nuo siaučiančių Suv. Valstijose girių gaisrų.

IŠLEKĖ Į EUROPĄ.

Atlantic City, N. Y. Iš čia orlaivyj su balionu išlėkė į Europą garsus Wellman, kuris jau du kartų bandė nuo salos Spitzbergeno lėkti prie šiaurinio žemgalio, bet tas jam nepasisėkė. Wellman turi pritaisas bevielinio telegrafo ir gali su jo pagelba susižinoti. Kadangi vėjas nešą orlaivį į šiaurrytus, tai Wellman sustabdė mašinas ir lekia vien su vėjo pagelba. Jaigu jam pasiseks, jis bus pirmutinis tokią par Atlantiką kelionę atlikęs.

© 1910, by American Press Association.

WELLMAN,
orlaivininkas bandęs skristi Europon.

Wellmanui nepasisekė, Orlaivis 18 Spalių nustojo skridęs ant 375 mylios nuo Norfolk, Va. Wellmaną, penkis skridusius su juo orlaivininkus ir buvusią orlaivyj katę išgelbėjo vaziavės į New Yorką garlaivis Trent. Visi sveiki. Buvo bandytą orlaivį pririšti prie laivo, bet tai jokiu būdu nepasisekė. Išsigelbėjo tik orlaivininkai, bet orlaivis, paliuosuotas nuo naštos, išskrido į padanges. Taigi Europon nuskristi dar negalimą.

LINČAVO NEGRĄ.

Montgomery, Ala. 12 spalių minia baltųjų žmonių linčiavo negrą Richardsoną. Jis buvo suimtas policijos už įžeidimą baltaveidės. Bevedant negrą kalėjiman, minia žmonių atėmė jį nuo policijos ir sušaudė.

MIRĖ IŠ DŽIAUGSMO.

Huntington, L. I. 12 spalių čia laidojo 30 metų moteriškę Er Carnyn. Jinai keletą dienų atgal buvo atkeliavus iš Airijos Amerikon. Čia susitiko su labai senai nematytom savo seserim ir tuo taip apsidžiaugė, kad gavo histeriją, kuri diena po dienai didėjo, kol pagalios jauna moteriškė nenumirė.

NORĖJO IŠTĖKĖT 11 METŲ MERGAITĖ.

Wilkesbarre, Pa., 13 spalių vienuolikos metų mergytė Ona Piconi iš Duryea atėjo teismo butam su savo jaunikiu ir tėvais, kad gavus matrimoniališką paliūdymą. Tėvai aprengė mergytę ilgu sejonu, kad ji vyresnė išrodytų. Mergytės jaunikis, A. Banda, buvo 25 metų amžiaus. Valdininkas pastebėjęs, kad jaunoji labai vaikiškai kalba, paklausė kiek jai metų, o gi pasirodo vienuolika. Valdininkas pabarė tėvus: "ką jus manot, sako, tokį vaikelį norėdami apvesdint?"

"Ji to nori", atsakė motyna, "ir męs to norim".

"Taip, bet aš nenoriu" užrėkė valdininkas. "Veskitės ją namo, leiskit jai žaisti su jos lėlėmis ir siųskite mokyklon, tik už keleto metų galėsite čia vėl ateiti".

APKALTINTI.

Washington, D. C. Alaskoj išėjo aikštėn naujos prigavystės su angliniais žemės plotais, kurie būk pasisavinti privatiškų ypatų. Plotai tie užima 25000 akrų žemės su anglimis prie Beringo jurių siaurumos.

BESIŠAUDYMAI.

Huntington, W. Va. Besistengiant suimti čia du jhodspalviu užgimė šaudymai. Dvi ypatos užmušta ant vietos, dvi sužeista mirtinai, o trįs nors sužeista sunkiai, bet ne mirtinai.

KEROSINAS PINGA.

Del prasidėjusios smarkios konkurencijos tarp dviejų kerosino trustų: Standard Oil Co. ir Shell Co., kerosinas jau atpigo ir Amerikoj. Standard Oil Co. sumažino kerosino kainą ant pusės cento ant galiono.

AMERIKA DAUGIAUSIAI ALAUS IŠGERIA.

Iki šiol Vokietija daugiausiai alaus produkavo, bet nuo pereitų metų Amerika užėmė pirmą vietą: Amerikoj išdirbta 70900-000 hektolitrų alaus, Vokietijoj 68700000, Anglijoj 56900000, Austrijoj 19000000, Prancūzijoj 11-000000.

GAL BUS TURTINGU.

Kenosha, Wis. Gyvenantis čia 21 metų vaikinas Martinas Peterson gal po trijų metų turės 50000 dol. jaigu įstengs išpildyti tą, ko jo dėdė nuo jo reikalauja. Dėdė užrašė jam 50000 dol., bet su ta išlyga, kad į trįs metus jis pats uždirbtų kas metai po 2000 dol. Dabar mįnėtas vaikinas dirba tik už 25 dol. sevaitėj. Tai dar toli iki 2000 dol.

ORLAIVIŲ LENKTYNĖS.

St. Louis, Mo. 17 spalio dieną čią prasidėjo terptautiškos orlaivių lenktynės. Lenktynėse dalyvaus orlaivininkai penkių tautų: Prancūzijos, Šveicarijos, Vokietijos, Anglijos ir Jungtinių valsčių.

MEDVILNĖ AMERIKOJ.

Vienas iš svarbiausių pietinių Amerikos valstijų produktų yra medvilnė, jos daugiausiai siunčia į Europą. Per 12 mėnesių iki 31 rugpiučio dienai 1910 m. išgabenta iš Jungtinių Šiaurinės Amerikos Valstijų 6330270 balių žalios medvilnės už $460093295. Pereituose metuose išgabenta žalios medvilnės 2236066 bales daugiau, bet už ją gauta $40748237 mažiau, nes kainos buvo žemesnės.

NE GERADĖJYSTĖ, BET IŠNAUDOJIMAS.

New York. Ateivių užveizda įvedė ant Elis Island vadovus ateiviams, kurie yra po priežiūra "North American League for the Protection of Immigrants", bet jie kaip pasirodė ateiviams gana brangus, nes, sulyg tolumo, kiekvienas ateivis turi mokėti nuo 25c. iki 1 dol.

NE RADO NEI VIENO GYVO.

Stockville, Col. 8 d. spalio čio. nykščiose anglių kasyklose atsitiko expliozija, kuri išgriovė kasyklų olą, o joje užbėrė 56 darbininkus. Iš užbertų, nei vieno neišgelbėjo, juos užtroškino nuodingai garai, kūnus 56 darbininkų surado ir iš olų ištraukė.

PAVIETAS BYLĄ PRALOŠĖ.

Kenosh, Wis. Salem pavietyj Edward Colber, norėdamas aplenkti priešais važiuojantį buggy, su automobiliu nupuolė į grabę. Prie to ypata užsimušė, o kita tapo sužeista. Colber padavė teisman pavietą už negerą kelių užlaikymą. Teismas pripažino jam $1500.

SUĖMĖ.

New York. Atkakus iš Londono, suėmė čia Benjaminą Duveen, vieną iš savininkų sėnovės ir dailės daigtų pardavinių. Jis apkaltintas, būk vien muitais, paduodamas žemesnes gabenamų daigtų kainas, apsuko Amerikos iždą ant milijono dolarių. Paleido jį užstačius 50000 dol. kaucijos.

SUGRĮŽO PATI KALĖJIMAN.

Madison, Wis. Čionykščiame kalėjime už nužudymą savo vyro išsėdėjo 20 metų Terese Shinhauser. Už gerą pasielgimą sausio mėnesyje ją iš kalėjimo paleido, bet dabar ji sugrįžo pati ir įsiprašė atgal priimti. Ji mat jau turi 70 metų; Išsėdėjusi 20 metų kalėjime nemoka prie laisvo gyvemo prisitaikyti.

IŠDAVĖ.

New York. Garsus rusų revoliucionierius Burcev išdavė rusų valdžios šnipą, išleistoją rusiško laikraščio išeinančio New York Aleksandrą Evalenko. Jis buvo nąriu daugelio revoliucionieriškų organizacijų, o drauge pranešdavo rusų valdžiai apie darbus rusų revolicionierių Amerikoje. Burcevo apkaltinimai pasirodė teisingais.

SUDEGĖ.

Pueblo, Cal. Dirbtuvėse Colorado Fuel & Iron Co. iš tarpinimo pečiaus išsiliejo sutarpinta geležis ant darbininkų. Du darbininkai sudegė, o 13 apdegė. gino.

Montreal, Canada. Sudegė čia Kings Hall trioba. Sudegė ir septyni žmonės.

NELAIMĖS ANT GELEŽINKELIŲ.

Fort Wayne, Ind. Netoli Summit susimušė prekių gelžkelio traukinys su darbininkišku. Prie to 6 ypatos tapo užmuštos, o daug sužeista. Nukentėję buvo svetimtaučiai, taigi ateiviai.

Augusta, Ga. Netoli McCormick susimušė du geležinkelio traukiniai. Prie to 5 ypatos tapo užmuštos, 17 gi sunkiai sužeista.

Sebring, Ohio. Netoli nuo čia susimušė elektriškas karas su automobiliu, kurį sudaužė, o jame buvę keturi vyrai tapo užmušti, vienas sunkiai sužeista.

IŠ DARBO LAUKO.

Chicagoj 14 spalių d. sustreikavo darbininkai Hart, Shaffner & Marx dirbtuvių. Skundėsi, kad blogai su jais elgtasi. Mitinge Hodcarriers salėje, W. Harrison gatvėje, buvo susirinkę apie 1200 streikuojančnų. Kalbėtojai žydų, lenkų, italų ir čėkų kalbose ragino susirinkusius, kad laikytųs draugėj, kol neprisijungs kitos dirbtuvės ir streikuojančių skaičius nepasieks 10 tūkstančių.

¶ **Paducoch, Ky.** Sustreikavo 400 darbininkų varstotuose Illinois Central geležinkelio todėl, kad kompanija prašalino nuo darbo seną darbo vedėją, o jo vietą pavedė kitam, kurio darbininkai nenori.

¶ Pereitą sevaitę Jungtiniuose Valsčiuose buvo 223 nusibankrutimai arba 31 daugiau negu užpereitą.

¶ **Chicago, Ill.** Viršininkai darbininkų siūvėjų organizacijos rengia visuotiną streiką.

¶**New York.** Streikuoja čia 5000 merginų kravatų siuvėjų. Jos reikalauja didesnių algų.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ PHILADELPHIOS, PA.

Prie Richmondo lietuviškos bažnyčios rengiama parapijinė mokykla; rinkti tam piningai pavesta klebonui kun. Milukui. Dabar klebonas turi progą lankyti savo parapijonus ir išniekinti savo priešus.

Vienam parapijonui užklausus, ar tiesa, kad tėvas Kapucinas nusižudė, kaip tai teko girdėti, klebonas atsakė, jog netiesa, buk ta šliuptarnių išmislas: tėvas Kapucinas esąs gyvas ir dabar laiko misijas Vėkšniuose, Kauno gub. o kitą metą sugrįžś su misijom į Ameriką.

Užklausus, kodėl šiemet taip greit turėjo grįžti atgal. (Mat tėvas Kapucinas, paskutiniame pamoksle ant Richmondo sakė, jog dėl nežinomos jam priežasties jį kliošturiaus valdžia staiga atšaukė), Milukas aiškino šitaip. — "Kaip visi kuningai, taip ir Kapucinas, važiuodams į užsienį, išsiėmė pasportą užsienin gydytųs, nes kitokio pasporto valdžia katalikiams kuningams neišduoda (išduoda. Red.). Pradėjus tėvui Kapucinui misijas, šliuptarniai griebėsi visokių priemonių, kad tik užkirsti kelią jo darbui. Nepasisekus surengti, muštynes laike misijų Shenandoah Pa. ir Du Dois Pa. šliuptarnei atsiekimui savo tikslo: nurašė į Peterburgą pas žandarus laišką, kad čion toks ir toks kuningas taip ir taip daro tai žandarai prikibo prie kliošturiaus viriausybės, ir staiga turėjo atšaukti tėvą kapuciną".
J. Pelėda.

ŽODIS Į KENSINGTONIEČIUS.

Kensingtoniečiai jau vasaros karščiai pasibaigė, piknikų sezonai užsidaro, parkuose linksmumai, muzikos gaida taip gi nutila. Ateina tamsios ilgos naktįs, kurios mums atgabena liudnumą. Vėjas, pritardamas liudnumui, nemalonia gaida švilpdams, lįs į šaltas bakužes baugindamas žmones savo žiaurumų. Žiema su darganoms privers kiekvieną pasirinkti sau vietą ar tamsią, ar šviesią, ar liudną, ar linksmą, kurioj šaltosios valandos reiks praleisti.

Męs, Kensingtoniečiai, į katrą lysime? ar į tą, kur stiklai tarška, kalbos pusgirčių asmenų nešvariais žodžiais pamargintos tarsi lošia tą pačią tragediją kai ir rudens arba žiemos oras, nuo kurio slepiamės?

Gal į tą, kur koncertinos balsas šaukia lenkiančius prieš nikšystę galvas?

Todėl pasirinkkim, kol laikas! Jai nesimokinsime, nieko ir neturėsime.

Norintiems mokintis čia yra vakarinė mokykla. Mokytojų parkviestas D. J. Kasparka, buvęs Valparaiso stud., kuris su pasišventimu mokins, p. Nazelskio svėtainėj, 115 gatvės. Lankanti mokyklą mokės $2.00 mėn.

Norinti mokintis dainuoti lai nepamiršta, kad M. D. "Aido"

choras jau moka daug dainų ir gana puikiai dainuoja; mokinas lošti dramas ir komedijas, ir tt.

Kas nori prisidėti prie dainų, lai žino, kad dabar įstojimas 50c., bet kuomet pradėsime lošti įstojimas bus $1.00. "Aido" choras gerai sutaisytas jame gali dainuoti revoliucijonierius, socijalistas, tautietis, bažnytinis, vienu žodžiu visokių pažiūrų žmonės.

Jaigu nori suprasti ir buti darbininkų draugu, prisidėk prie 137 S. S. A. kuopos, kuri tankiai turi susirinkimus, svarsto darbininkų luomos reikalus, rengia kas antras subatos vakaras balelius, turi gana didelį kningyną kuriame yra tiktai moksliškų kningų.

Nemanykite, kad Kensingtono jaunuomenė turi vien mokinties ir šviesties. Ne, kiekvienas apsišvietęs ar besišviečiąs žmogus turi ir kitus prie apšvietimo kviesti.

Aido sekr.
N. A. Vilimaitis.

IŠ SCRANTON, PA.

12 spalių Scrantono lietuviai turėjo vieną dailiausių pasilinksminimų, kokie kada yra buvę šiame mieste: buvo tai "Gėlių Vakaras" parengtas Lietuvių Jaunuomenės choro. Vakaras nusidavė dailiai iš visų atžvilgių; prie to prisidėjo rūpestingai p. Cauzens'o vedamas jaunutis chorelis, susidedantis iš 22 ypatų (10 vaikinų ir 12 merginų), gerai atlikęs visą vakaro programą, kuris buvo šitoksai: Vaižganto komedijėlė "Tiktai niekam resakyk"; "Meilė mums dižaugsmą duoda" — choras; duetas ant piano; "Sudiev, Tėvyne!" — choras; "Pasakyk mano mylimas kraštė" — merginų kvartetas; solo ant smuiko; "Po kalnelį...." iš M. Petrausko "Kaminakrėčio ir Malūninko" — choras; duetas ant piano; "Lietuvos gražybė" — choras; melodekliamacija su akompaniamentu ant piano; "Šiu nakceli" — merginų choras ir "Lietuva, tėvynė mūsų".

Paminėjau, kad tai jaunutis chorelis atliko programe nurodytus dalykus; ir tikrai, susitvėrė jisai, pasidėkavojant p. K. Gilbaitienei ir choro mokytojui p. Couzens, pereitą vasarą ir į trumpą laiką daug jau atsiekė. Galima būtų nurodyti šiokią tokią ir silpną choro pusę, bet reikia daug kas atleisti jauniems dāininingkams, besimokinantiems tik atliekamų nuo sunkaus darbo laiku ir neturintiems mokytojo, kuris suprastų mūsų gražių dainų dvasią ir galėtų viską išaiškinti mokiniams jiems suprantamoje kalboje.

Teko girdėti, kad choras mano rengti panašius vakarėlius tankiau. Nėra abejonės, kad tai atneš namežą užsiganėdijimą scrantoniečiams, turėjusiems iki šiam laikui vien "lietuviškus balius", kurių pasisekimas ar nepasisekimas priklauso nuo to, kiek alaus yra išgeriama pas barą ir šoniniuose kambariuose. Tokių vakarų, kaip tasai, kuriuose mūsų jaunuomenė galėtų dailiai ir padoriai pasilinksminti, męs laukiame ir daugiaus. Tuokart gal susimažins girtuokliavimas, gal atsiras pas mus pamėgimas savos dainos, o podraug su tuo gal sulaikysime ir mūsų jaunuomenę nuo ištautėjimo, gresiančio jai iš visų pusių.

Neprošalį būtų paminėjus, kad lietuvių jaunuomenė privalo organizuoti chorelius visose didesnėse kolonijose; tuokart kelių artimų miestelių chorai galėtų sau pasisamdyti lietuvį mokytoją, kas pagelbėtų gerai ir tinkamai pramokti mūsų dainų, rišių į grūvą jaunuomenę ir gaivintų joje jau nykstančią tėvynės meilę. Čionykščio choro yra manoma kreipties į Pittstono, Wilkes-Barre ir Plymouthe jaunuomenę, kad viršiaus paminėtąjį projektą įkūnijus.

8 šio mėnesio pas drą Šliupą buvo susirinkę kelioliką ypatų ir sutvėrė tačiaus atgaivino Lietuvių Laisvamanių Susivienijimo kuopą. Prisirašė 14 ypatų. Kuopai atgijus, laukiama šį rudenį ir žiemą iš jos ir darbų. Prie darbo jau pradedama ruošties. Taip ant (16 spalio rengiama pirmos šį metą prakalbos paminėjimui sušaudymo Ferrero (13 spalio 1909); po tam kas nedėldienis manoma skaityti lekcijos su stereoptiškais paveikslais iš historijos, kultūros historijos, astronomijos, geologijos, paleontologijos, draugijinių mokslų ir t.t.; tam tikslui pereito mėmesio pabaigoje keli laisvamaniai, susitarę, išrašė iš Europos visą seriją tam tikrų stereoptiškų paveikslų. Manoma pradėti nuo 30 dienos šio mėnesio.

Su parapija dar neužsibaigė byla, nors buvo rašyta, kad jau viskas pabaigta. Augščiausis teismas pripažino bažnyčią lietuviams; vyskupo pusė apmokėjo bylos lėšas parapijai — reiškia prisipažino nugalėta. Bet priekabos rasti nėra sunku. Parapija iki šiam laikui bylinėjosi su vyskupu, o dabar bylą užvedė jau ne vyskupas, tik jo šalį laikantis parapijonis. Nepersenai vietiniame teisme vėl nagrinėta tas pats dalykas, kuris yra vartomas teismų rūmuose jau treti metai. Pakelta klausimas apie tiesotumą to mitingo (laikyto 1908 m.), kuriame parapijos turto globėju pripažinta vyskupas. Teismas nuosprendžio dar neapskelbė, bet. sakoma, išsireiškė, būk parapijai priklauso vieta ir sienos, o dievmaldystės reikalai — vyskupo dalykas; jo gi dalykas esąs ir kuningo paskyrimas parapijai. Parapijonis nori kun. Klenausko, vyskupas teikia kun. Kurą. Apie delegaciją pas popiežiaus atstovą Falconi kol-kas dar nėra tikrų žinių; parapijonų geidžiama, kad jų norai išsipildytų, bet daugelio yra spėjama, kad ir popiežiaus delegatas stos pusėn vyskupo, o ne parapijonų.

Korespondentas iš Scrantono

IŠ LAKE IR MASON PAV., MICH.

Šituose paviečiuose yra, turbūt, didžiausia Amerikoj lietuvių žemdirbių kolionija. Čia yra 27 lietuviai farmieriai; iš viso gi lietuvių pirkusių ūkes Lake ir Mason paviečiuose yra 60. Kiti ateis gyventi ant farmų vėliaus, kada užsidirbs kiek pinigų pradėjimui ant farmos gyventi. Tos aplinkinės dar mažai apgyventos, daugiausiai farmierių yra prancūzų ir kaip kur yra vokiečiai. Dabar pradeda lietuviai apsigyventi, o Elk valsčių beveik jie su visu apvaldė, nes jame yra daugiausia lietuvių; čia aplinkinės ir pačiame valsčiuje vieta labai graži. Valščiai Sherman ir Sheridan tirštai apgyventi, žemė čia brangi, tai lietuvių mažai yra ir tie pats išsimėte tarp kitokių tautų. Lietuviai čia atsirado 1907 m. Dabar jie sutvėrė "Lietuvių Ūkininkų Draugovę". Mieris jos — supirkti brangesnes žemdirbystėj reikalingas mašimas. Draugovė susidėda iš lietuvių ir Šerininkų. Nupirkta viena 20 arklių pajiegos šianpjūvė mašina; paskui pirks kuliamąją, grudams malti malūną ir mašiną kelmams lupti, sėjamą mašiną, javams pjauti ir rišti mašiną. Mašinos tos bus samdomos lygiai draugijos nariams kaip ir ne nariams. Pelnas eis šerininkų naudai, kurie nupirkimui mašinų piningus sudėjo. Prigulinti į draugovę, apart to, mokės dar 50c. mėnesyj ir gaus ligoje pašelpą po 6 dol. sevaitėj, ir tai narys tų piningų negaus, į rankas, tik jam susirgus, jo laukas bus išdirbamas.

Dabar draugovė skilo į šakas. Vieni reikalauja, kad būtų sutverta parapija ir kad būtų pastatyta koplyčia. Medžių savo turim, o medžiams piauti mašina irgi yra, tai nesunku būt butas išpjauti. Bet kiti to nenori. Tai nežinia ar lietuviai farmieriai įsteigs savo parapiją, o gal dėl jos užgims nesutikimai.

Laikraščių ateina tik 12. Tai nedaug, nes farmeriai turi daugiau laiko juos skaityti negu miestų darbininkai, nes neturi smuklių.

Farmeris.

IŠ PEABODY, MASS.

Lietuvių yra čia šimtas su viršum. Tame skaitliuje yra daug blogai besielgiančių ir tų blogųjų skaitlius auga, o gražiai besielgiančių nedaug. Yra čia tokių, kurie jieško visur progos, kad kitą galėtų sumušti, arba bando ir kišenius kraustyti. Vieną kartą vienas iš neramiųjų išsitraukė revolverį ir pasitikęs kokį kitą vyrą, revolveriu grumodamas, liepė rankas iškelti, o kiti jieškojo, ar jis neturi kokios kningos ar laikraščio. Mat, jie, kaip velnias kryžiaus, taip bijosi kningos, o velnio kningų lapus net per daug varto. Mat velnio kningos į bedievį, jų nuomone, negali paversti.

Burtininkas.

IŠ LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ.

Pereitame *Lietuvos* numeryje buvo patalpinta raštelis *Mūsų vargai, mūsų bedos,* kuriame gerai žinąs Socijalistų sąjungos reikalus autorius, pasirašęs Juoduliuku, tvirtino, jog "tikrai *Kovos* įtekmė puls dar labjau", nes esą "J. B. S. savo pažvalgų siaurumu labai neužganėdina darbininkų klesos". — Ir lyg atliepimą šitam rašteliui šitai persakitėm "Vien. Liet." 41 n-ryj sekančią žinutę:

> *"Philadelphia, Pa.* Čia tapo areštuotas "Kovos" redaktorius J. B. Smelstorius už apdraskymą veido ir pavadinimą "šuniu" p. Miškinio. Laikinu "Kovos" redaktorium dabar yra V. Daukšis."

Jai dar ne *Kovos,* tai kad ir jos redaktoriaus taip greito "puolimo" visgi nesitikėjime. Matomai, ten, *Kovos* viešpatijoj, ėjo nepasiliaująs ėdimos tarpusavyj, kad net lig apsidraskymų bei įsitupdinimų šaltojon. daėjo dalykai. Be abejo, besigraužiant tarp savęs, joks darbas negali vykti. Savu keliu tokie apsireiškimai ne tik neliūdyja jaib kokios inteligencijos, bet ir parodo, jog pas tuos žmones dingęs yra visoks idėjinio sąryšio bei draugiškumo pajautimas. Vienas puola draskyti veidą, kitas apdraskytas bėga su skundu policijon — ir vienas ir kitas pasielgia negražiai ir pragaištingai bendram jų reikalui, — tikrai peštukiškai.

* * *

M. Račiutė *Kovos* 41 nr-yje apreiškiai jog *Kova* esanti arti krizio: Sąjungos iždė stokuoją tūkstanties dolarių, o įplaukimų jokių ūmu laiku nesimato. Kad palaikius *Kavą,* M. Račiutė kviečia kiekvieną draugą paaukoti po vieną dolarį į sąjungos iždą, pati Račiutė padaro pradžią — deda viena dolarį. Bet ar susiras tūkstantis tokių jau aukotojų? O nesusiradus, ar jau bus žlugus *Kova?* Nieko nespėjame. Lauksime.

* * *

Dėl *Lietuvos* sumanymo įsteigti d-ro Šliupo vardu amžinąją stipendiją ne labai myliš Šliupą *Draugas* šit ką pasakė:

> "Senovės Rymo ciesoriai vadindavo save kai-kada dievais ir statydavosi sau paminklus, apie kuriuos manė, kad stovės amžinai. Mūsiškis Kurėjų-Kurėjas irgi, kaip rodosi, susimanė sekti senovės pavyzdžius. Vis tai parodo, jog d-ras Šliupas nėra mūsų gadynės žmogus. Atsimename, kartą pavadinome jį aštuonioliktojo šimtmečio "filosofu". Tas tiesa, kad jo tikybinės pažiūros siekia Voltaire'o ir Rousseau laikų, bet ambicija, garbės jieškojimas ne tik Nerono, bet — kur tau! — Nabuchodonosoro gadynės!"

Nors *Draugas* sakosi ne iš pavydo taip rašąs, bet juk iš tokio rašto ne ką kitą galima matyti. Užsispyręs gnaibyti Šliupą, *Draugas* temato jame tikybinį priešą, bet užmiršta apie jo nuopelnus tautai — Šliupas-gi yra mūsų *aušrininkas* ir už visus darbščiausias tautos dirvoje darbininkas. Jai rinkties amžinajai stipendijai vardas, tai tik Šliupo yra tinkamiausias.

* * *

Viltyje kitą syk ėjo skyrius *Kalbos dalykai.* Vedė jį K. Būga, dėdamas jan vien *medžiagą* kalbos tyrinėjimams. Šis skyrius tūlą laiką buvo apleistas, dabar nesenai vėl įvestas. Tik dabar į jį rašo A. Smetona. Deda nebe medžiagą, bet pamokslus iš semaziologijos srities. A. Sm. nėra kalbininkas, semaziologijos pagrindų nesučiuopia, taigi tiek. ir tevertas atnaujintasai skyrius. Aiškintųjų iki šiol žodžių (*ant, stoka, atsakąs, susitverti prisiųsti*) prasmė paduota tik vienpusiškai ir dargi su pretensija galūtinos tikrybės, o juk ypač semaziologijos srityje su panašiomis tikrybėmis reikia labai atsargiam būti.

* * *

Keleivis (N41) aiškiai pasisako platinąs bedievybę, nes su tikėjimu niekо negalima gero padaryti žmonijai. Eidami į minias su bedievybe, sako:

> "Męs neinam dėl pelno. Męs einam į minias naikinti paskleistus jūsų (kuningų) tikybinius prietarus; einam ragint žmones prie mokslo, einam aiškint, jog kas vakar buvo geru, tas šiandien jau nebetinka, nes *tempora mutantur et nos in illis.*"

Kad ir atvirai, bet gana pavirštiniškai, kai dėl vieno pirmutinių aiškaus pasisakymo — per silpna.... Ypač, kad dar tokia aiškiausia neteisybe pasiremta, kaip ši:

> "Parodykit — sako, — gerbiamieji, ką nuveikė žmonijai kuningai? *Nieko, absoliutiškai nieko, apart blėdies*" (mūsų pabraukta)

Kad dalykai kitaip stovi, jul tuo taip pigu yra persitikrinti. Iš kuningijos tarpo žmonija turėjo daugį veikėjų, garsių rašytojų, tyrinėtojų, filosofų. Sv. Augustinas, šv. Ambrazius, Tomas Akvinietis, Kopernikas, Kepleris, Bruno, Horrocks ir nemažą kitų vis tai žmonės iš dvasiškijos tarpo, įnešusieji daug į mokslus bei filosofiją. Mūsų lietuvių tautoje yra pasitarnavę apšvietai bei mokslui kuningai; Daugšas, Sirvydas, Valančius, Baranauskas, Juškevičius, Jaunius ir ne vienas iš dabar tebegyvenančių. Taigi tvirtinti, kad kuningai nieko gero "nenuveikė" yra per daug jau drąsu.

ATSKAITA IŠ RINKIMO AUKŲ "VADOVĖLIAMS" IR "FONDUI".

Aukos yra kaipir liuosnori tautos mokesčiai. Tautos nariai turi tuos mokesčius, t. y. aukas, viešiems reikalams sudėti. Aukautojai gi turi teisę ir pareigą reikalauti nuo rinkėjų kuoaiškiausių atskaitų, kam ir kaip sudėtos aukos tapo sunaudotos. Juo aiškesnes męs, rinkėjai išduosime aukautojams atskaitas, juo didesnį pelnysime jų užsitikėjimą, ir aukos didinsis.

Jau šešti metai, kaip renkamos aukos "vadovėlų kankursams" ir aukos "vadovėliams leisti". Atskaitėlės iš renkamųjų aukų atsikriai buvo garsinamos laikraščiuose. Kadangi vienok dabar vadovėlių reikalai tapo sutvarkyti, suvesti į krūvą ir, nekaipo, užbaigti, tai aš skaitau už priderystę paduoti visuomenei abelną aiškų visų surinktų vadovėliams piningų stovį, pridėdamas kartu trumpą darbo peržvalgą.

Konkursų skelbimas ir rinkimas aukų. 1) Sistematiškas konkursų garsinimas vadovėliams leisti buvo sumanytas pradėjoje 1905 m. Su keliais draugais tuo sudėjome 100 dolarų ir pagarsinome konkursą parašymui *"Pirmos Skaitymo Kningos".*

2) Konkursams pritarė visi Massachussetts valsčiaus lietuviai. Buvo parengtos prakalbos ir padaryta agitacija Lawrence. Surinkta vėl 100 dolarų ir pagarsintas antras konkursas *"Antros Skaitymo Kningos"*, vardu Lawrenco lietuvių.

3) Brockton lietuviai tą sumanymą priėmė su didesniu entuziazmu, nė Lawrenciečiai. Jie ir tuo pradėjo rinkti aukas ir pagarsino konkursą parašymui *"Visuotinos ir (sykių) Lietuvos Geografijos".*

4) Brocktoniečiai, konkursų aukoms gerai einant, tuose pat 1905 m. pagarsino savo vardu kitą konkursą, parašamui *"Populiariškai parašytos Lietuvos Istorijos".*

5) Vardu Brocktono apygardos lietuvių 1906 m. kun. M. Pėža "Vilniaus žiniose" pagarsino konkursą parašymui "Christomatijos" arba *"Trečios Skaitymo Kningos"*, bet kadangi tuo laiku kun. Pėža išėjo iš Brocktono, tai lėšų pilnai tam konkursui, rodos, nesurinko (žiūrėk žemiau).

6) Worcester'y pradėjoje 1906 m., atidarant Š-to Kazimiero salę, buvo parengtos prakalbos. Laike prakalbų padaryta rinkliava atnešė 75 dolarus. Tais piningais buvo pagarsintas, vardu Worcesterio lietuvių, šeštas iš eilios mūsų mokykloms vadovėlių konkursas, parašymui *"Aritmetikos".*

7) Bostono lietuviai, minėtinai draugystė Š-to Petro ir Povilo, pavasaryj 1906 m. parengė prakalbas, kurios atnešė pelno 50 dol. Tie piningai buvo pavesti konkursų naudai ir, vardu Bostono lietuvių, tapo pagarsintas konkursas parašymui *"Trumpos Lietuviškos Gramatikos"* — 100 Rb.

Taip Massachussetts valsčiuje konkursams piningus berenkant, rodosi žiemą 1905—6 metais, buvo surengtos prakalbos Brooklyn, N. Y. Po triukšmingų prakalbų ir disputų, padaryta kolekta atnešė 107 dolarus. Tie piningai didumu balsu tarta apversti abelnai pradinio mokslo Lietuvoje naudai. Iš tų piningų manyta, reikale, pridengt konkursų komiteto susivažiavimų kaštus, dapildyt nepilnai surinktus konkursus ir t.t. Piningai tie ilgą laiką gulėjo pas kun. Varnagirį, kurs vėliaus, 1908 m., prisiuntė juos p. Tam. Žilinskiui ir tie piningai tapo pridėti prie abelnos konkursams sumos.

Europos Konkursų Komitetas ir teisėjai. Iki tol lietuvių kalboje, apart kelių elementorių, nebuvo veik jokių vadovėlių; taigi tikslu garsinimo konkursų buvo parengti lietuviškoms mokykloms, kaip Lietuvoje, taip ir Amerikoje, tinkamas mokykloms skaitymų kningas ir kitokius vadovėlius. Tikslu taigi buvo, kad lietuviškiejie pedagogai rašime vadovėlių išdirbtų sarotišką metodą, ir kad tuos vadovėlius nuolat gerintų. Mislia buvo, kad vadovėlių rengėjai, rašydami, netiek remtųsi ant iš dalies persenusio, iš dalies naujo, bet mažai išlavinto vadovėlių rašime sistemo slavų (rūsų ir lenkų), kiek ant sistemo, priimto vakarinių tautų (anglų, vokiečių, prancūzų), kad taip parengti vadovėliai tiktų lietuviškomsioms mokykloms Lietuvoje ir Amerikoje.

Pradėjus skelbti konkursus tuoj pasirodė, kad vadovėlius mūsų mokykloms gali parengti tiktai Europos lietuviai, kadangi Amerikoje liet. mokyklos tuokart da visai menkai stovėjo, ir tikrų pedagogų-mokintojų ten velk nebuvo. 1905 metais buvo girdėt, būk Lietuvoje susitvėrusi Mokintojų Draugija. Męs amerikiečiai, norėjome, kad tą draugiją paimtų į savo rankas visus konkursų reikalus. Pora kartų buvo kreiptasi į Mokintojų Draugiją, bet toji nieko neatsakė. Pasirodė, per silpna beesant. Reikėjo pažadint Lietuvos visuomenę, kad sutvertų tam tikrą komitetą. Išties, konkursų komitetas buvo sutvertas 1905 m. Į jį įėjo pp. — Tamas Žilinskis, kn. J. Tumas, ponios — Fel. Bortkievičienė ir Ona Pleirytė-Puidienė. P-as T. Žilinskis tapo paskirtas kasieriumi. Apart to 1906 m., laike pirmojo Mokslo Draugijos susivažiavimo, buvo aprinktas komitetas teisėjų konkursams prestl. Į tą įėjo pp. — T. Žilinskis, kaipo Amerikiečių atstovas, J. Jabonskis, Jucz. Vokietaitis, kn. Tumas, Ant. Kasakaitis ir Seinų mokintojas Grabauckas.

Laimėti Konkursai.

Konkursų komitetui buvo prisiųsta didokas skaitlius rankraščių. 17-18 dieną balandžio, 1908 m., konkursų teisėjai susivažiavo Vilniuje, per kratė prisiųstuosius raštus ir pripažino premijas už sekančiuosius prisiųstus konkursams veikalus:

1) Pusę premijos Ksav. Vanagėliui už parašimą "Dovanėlė. — Skaitymo ir rašimo mokslas", kuri rekomenduota, kaipo "Pirmoji Skaitymo knyga".

2) Pusę premijos Ladislovui Laumianskiui už parašymą "Žiupsnelis", kuri rekomenduota, kaipo "Antroji Skaitymo Knyga".

3) Pilną premiją Pranui Daugirdai už parašymą "Aritmetikos".

4) Pusę premijos p. J. Gabriui už parašymą "Geografijos".

5) Pusę premijos p. J. Tubeliui už vertimą "Geografijos".

Konkursą už "Trečiąją Skaitymo Knygą", "Lietuvos Istoriją", "Trumpą Liet. Gramatiką", pagal teisėjų sprendimą, tuokart nelaimėjo niekas. *Fondas Vadovėliams leisti.*

Negana vadovėlį tinkamai parašyti, jį reikią taipgi tinkamai ir priderančiai išleisti. Taigi, garsindami konkursus, drąsinome rašėjus, kad nebūtų perdaug ekonomiškais talpinime paveikslėlių ir mapų, žadėdami leidimui parinkti nors menkas subsidijas. Jau tada gimė mintis įsteigti vadovėliams leisti "fondą". Pirmąją rinkliavą "Fondui Vadovėliams Leisti" padarėmė pabaigoje Rugpj. mėn., 1908 m., Norwoode, Mass. Surinkta apie 14 dol. (žiūrėk rokundose), o pavasaryj 1909 m. pradėta sistematiška kampanija rinkimui aukų vadovėliams leisti, prie progos atminimo 40-ties metų nuo pradžios liet. Amerikon emigracijos. Pirmutinis mass-mitingas tam tikslui buvo padarytas Bostone, berželio mėn., kur likosi aprinktas fondo kasieriumi Amerikoje p. Petras Čaplikas.

Vasarą 1910 m., užbaigiant aukas rinkti, p. Čaplikas išdavė visuomenei kuoaiškiausią iš savo kasierystės rokundą (žiūrėk "Lietuva", 1910 m., No. 26). Viso piningų fondui surinkta 1615 dol., 80 centų. Iš tų, atmetus įvairius kaštus, atmetus neišmokėtąjį Sus. L. R. K. bankinį čekį, 300 dol., atskaičius paskolą p. Gabriui, sumoje 950 dol., pasiliko 289.36 cental, kuriuos tai piningus p. Čaplikas persiuntė Liet. Mokslo Draugijos Tolesnei "Fondo" globėjai.

Pirmutinė subsidija iš fondo lėšų p. Gabrio Geografijai leisti. P. Gabrys buvo pirmasai iš laimėjusiųjų konkursus, kurs šaukėsi fondo pagelbos, Geografijos spauda ir mapų darimas, mat, brangiai pareina ir sunku buvo rasti leidėjus. Leidimas Geografijos atsėjo apie 1000 dol. Męs iš "Fondo Vadovėliams Leisti" skolinome p. Gabriui 950 dol., o 50 dolarų Union City, Conn., lietuviai stačiai nusiuntė p. Gabriui be pagelbos fondo. Beto Liet. Kliubas iš Union City da 1908 m. aukavo p. Gabriui 10 dolarų Geografijos leidimui. Tokiu būdų viso Geografijos leidimui aukų Amerikoje sudėta 1010 dol., t. y. apie 2000 Rb.

Su p. Gabriu męs sutarėme taip: "Fondas Vadovėliams Leisti" duoda lėšas Geografijos leidimui. Gvarancija paskolos yra pačios kningos. Kningos tos bus sudėtos kningynuose Europoje ir Amerikoje ir skaitysis savasčia "Fondo", kol "Fondas" nesurinks visus savo įdėtus į leidimą piningus ir 10 proc. iškasčiams. Likusios kningos, klišos ir t.t. pasiliks savasčia autoriaus.

Vadovėliams leisti fondas globoje Mokslo Draugijos. Berželio mėnesyje, 1909 m., laiške rašytame p. Tam. Žilinskiui, patariau veikenčiamjam konkursų komitetui, kad susineštų su Mokslo Draugija ir persikeistų į "Vadovėlių Leidimo Komitetą", o, jai galima, kad susijungtų su Mokslo Draugija. Kitame laiške, rašytame p. Basanavičiui, maldavau Mokslo Draugijos, kad vadovėlių leidimo reikalus ir fondą paimtų savo globon.

Komiteto posėdyje 30 d. rugsėjo 1909 m. Mokslo Draugijos vedėjai nutarė paimti vadovėlių reikalus į savo rankas, apie ką dr. J. Basanavičius, Draugijos įgaliotas, man urėdiškai pranešė. Mokslo Draugijos valdyba iš savo narių paskyrė tam tikslui administracijinę komisiją, į kurią įėjo: Dr. Basanavičius, dr. Jrg. Šlapelis ir kn. J. Tumas. Senasis konkursų komitetas, pranešimu rašytu Mokslo Draugijai 26 d. VII. 1909 m., konkursų dalykus likvidavo, o senasis kasierius, p. Tam. Žilinskis, kasą perdavė Mokslo Draugijai. Mokslo Draugijai persiunčiau ir aš da buvusius pas mane konkursų piningus, taipgi ir Brocktoniečiai sutvarkė savo trijų žadamųjų konkursų rokundas, darinko kiek-tiek trūkstančių piningų ir persiuntė jūos Mokslo Draugijai. Mokslo Draugijai persiuntė ir p. Čaplikas visus likusius pas jį "Fondo Vadovėliams Leisti" piningus ir kartu su kn. J. Žilinskiu, įgaliojo Mokslo Draugiją rinkti "Fondo" paskolas ir neįplaukusias da iki to laiko į "Fondo" kasą dovanas.

Tokiu būdu Liet. Mokslo Draugija arba, geriau sakant, "Administracijinė Fondo Vadovėliams Leisti prie Mokslo Draugijos Komisija" pasiliko vienatine paveldėja viso "Konkurso" ir "Fondo" turtų.

Atskaita iš surinktų piningų. Aukos sudėtos vadovėlių konkursams ir piningai "Fondo Vadovėliams Leisti", suvesti į vieną tabelę, išeina taip.

Kasieriui p. Tamui Žilinskiui, Kaunę, pasiųsta:

Kn. J. Žilinskis 1908 m. pasiunčiau premiją I-os Skaitymų Kningos, 100 dol., Rubliais	194.33
Kn. J. Žilinskis 1908 m. pasiunčiau premiją II-os Skaitymų Kningos, 100 dol.	194.33
Brocktoniečiai 1908 m. Geografijos konkursui	194.33
Brocktoniečiai 1908 m. Liet. Istorijos konkursui.	57.86
Brocktoniečiai 1910 m. Liet. Istor. konkursui per p. Grigą	100.00
Iš Brocktono 1908 m. kn. Pėža (? Christomatijai)	100.00
Iš Bostono 1908 m. per kn. J. Žilinskį Gramatikos konkursui (dalį)	25.00
Kn. J. Žilinskis reikalams paaukavo	25.00
Brooklyne surinktus 107 dol. kn. Varnagiris prisiuntė, ..	205.50
Norwoode Fondui surinktus 14 dol. pridavė kn. T. Žilinskis	26.48
p. Tamas Žilinskis pridėjo procentų už laikomus piningus	15.00
Viso labo p. Tam. Žilinskiui prisiųsta ..... Rb.	1137.83

Kasierius p. Tam. Žilinskis išmokėjo:

Ksav. Vanagėliui laimėtas konkursas už I skait. knygą	97.16
Lad. Laumianskiui už II skaitymų knygą	97.16
Pr. Daugirdai už Aritmetiką (pilną premija)	194.33
p. J. Gabriui už Geografiją	97.16
J. Tubeliui už vertimą Geografijos	97.16
Visoki reikalai ir išlaidos 1907 metais	25.00
Kelionė konkursų sprendėams į Vilnių	25.00
Išlaidos ir kelionės kasieiaus	23.44
Viso labo kasierius Tam. Žilinskis išmokėjo	656.41
Viso labo pas Tam. Žilinskį buvo įeigos	1137.83
Pasiliko pas kasierių Tamą Žilinskį	481.42
Pas dabartinį kasierių, p. A. Vilelišį, vadovėlių ir fondo piningų yra:	
Piningai perduoti buvusio kasieriaus p. T. Žilinskio	481.42
Kn. J. Žilinskis pridavė likusius 75 rb. Gramatikos konkursui (žiūrėk augščiau) ..	75.00
Kn. J. Žilinskis Worcesterio lietuvių auką Aritmetikos konkursui, 75 dol. Rb.	140.39
P. Čaplikas prisiuntė "Fondo" piningus (žiūrėk augščiau)	556.58
Viso pas p. A. Vilelišį yra rb.	1253.39
Skolingi Fondui pasilieka:	
Susiv. Liet. R. K. Amerikoje 302.25c., Rubliais	576.99
Sus. Liet. Amerikoje 100 dol.	194.33
Palangos Juzės Draugystė, Newark, N. J. 5 dol.	9.65
P-as Gabrys, jai priskaitysime pasiųstas Union City 60 dol. 950 dol., Rubliais	1962.73*)
Viso Fondui skolingi	2743.70
Ir taip:	
Fondo kasoje yra piningų	1253.39
Skolinimai Fondo išneša ..	2753.70
Lobu "Fondas Vadovėliams Leisti" turi turto, Rubliais	3997.09

Tai yra pamatas, ant kurio remiame mūsų mokykloms vadovėlių rašimą, gerinimą, leidimą. Lietuviškoji visuomene, pedagogai, kaip Lietuvoje, taip ir Amerikoje, privalėtų rūpintis, kad tas fondas nemažėtų, tik nuolat didintųsi ir stiprėtų, kad su jo pagelba, vėliaus, męs galėtume parūpinti vadovėlius nevien žemesnėmsėm ir, kiek reikės, viduriněms mokykloms, bet, kad galėtume leisti ir visokius populiariškus rankvedėlius, visose mokslo šakose, mūsų liaudžiai.

Baigdamas šią atskaitą, turiu ištarti kuokarščiausią padėką draugams šiame darbe, kurie užsiėmė rinkimu aukų, liet. laikraščiams, kurie gelbėjo išaiškinti naudingumą reikalo, draugijoms, kurios padėjo surengti prakalbas, kalpėtojams...., bet širdingų širdingiausia dėkavoju lietuviškai Amerikos visuomenei, kuri, pasitikėdama ant mūsų, rinkėjų, taip gausiai ir taip noriai dėjo tą pamatinį akmenį mūsų pradinei lietuviškąjai mokyklai.

Jonas Žilinskis.

*) *P-o Gabrio skola be 10 procento bus 1962.73 kp. Su 10 proc. pasidarys 2158.73 kp.*

KO KAS REIKALAVO — TĄ GAVO.

Tik ką užsimezgus, Lietuviška Konservatorija žada eit visai savotiška vaga, skirdamos nuo savųjų seselių. Josios tikslas — eit su bendruoju visuomenišku progresu, su beaugančiais visuomeniškais reikalais.

Pas mus, kaip ir pas kitus, viskas išplaukia iš gyvo visuomeniško reikalo. Reikalingi buvo mūsų tautai artistai — atsirado konservatorija; reikalingas pagerinimas abelno mūsų buvio, mūsų gerovės, — steigiama amatų mokykla; viskas dygsta nuosekliai. Kas bus taisoma reikalaujant visuomenei, tas turės pasisekimą; kitaip būti negali. Kame buvo koks nors reikalavimas anksčiau, anksčiau viskas ir apsireiškė. Pavyzdin, Italijoj, Neapoliuje, XVI — XVII šimtmečiuose buvo jau net keturios konservatorijos, Konservatorija, kaip sako užvardijimas "Conservatorio" nebuvo tai įstaiga tokia, kokia ji yra dabar, bet tai buvo prieglaudos įstaiga, kurioje drauge buvo mokinama ir muzikos. Panašiose įstaigose buvo mokinama ir kitų mokslų ir amatų; į kitokius mokslus ir amatus buvo net daugiau dar atkreipiama atydos, negu į muziką. Vėliau įsteigtos panašios Siaurinėj Italijoj mokyklos vadinosi "Ospedale", tiesiog prieglaudų namais, bet savo tvarka ir būdu mokinimo nei kiek nesiskyrė nuo konservatorijų. Tokios konservatorijos atsirado ir gi apsireiškus reikalui: bažnyčioms reikėjo daugelio dainininkų ir muzikų, tai ir panašios konservatorijos tapo įkurtos triusu daugiausiai kuningų, ir po jų globa jos buvo. Nors buvo Neapolyj viena konservatorija įkurta vardu di S-ta Maria di Loreto vieno vargingo kurpiaus, kuris po apgulimui Neapolio 1528 m. per Lotreką surinko vaikus ir sutaisė taip vadinamą, pagal anų laikų, konservatoriją. Mergaitės muzikos tuomet dar beveik nebuvo mokinamos, nes dievnamiuose jos negiedodavo, tik ačių naujam meno sritije judėjimui ir tas elementas tapo dievnamin įleistas, nors šiandien vėl jau varomas laukan.

Pabaigoj XVI ir pradžioj XVII šimtmečių gimė opera. Operiniai perstatymai pirmučiausia buvo turčių ir dykūnų rūmuose; vėliaus jau pradėjo kurtis ir miesto teatrai. Taigi čia vėl scenai reikalingos buvo muzikalinės pajiegos — dainininkės, dainininkai ir įvairios rųšies muzikai. Konservatorijos mokiniai buvo skirstomi į amatninkus ir muzikus. Kurie neturėjo prie muzikos gabumo, tuos mokino tik amatų, o kurie turėjo gabumus muzikoj; tuos mokino muzikos, bet neaplenkė ir amatų. Kol buvo didesni reikalavimai bažnytinės muzikos, tai daugiausiai mokinių — kompozitorių mokinosi kontrapunkto, bet nuo pusės XVII šimtmečio kontrapunktiškas stylius pradėjo keistis į stylių harmoniškąjį, — pradėjo užiminėt svarbesnę vietą taip vadinamoji svietiška muzika. Vėliaus ir bažnytinė muzika pasidavė įtekmei harmoniškojo styliaus. Naujasai stylius vienok neįsivyravo, nes nebuvo išdirbtos taisyklės ir pamažėli mokslas muzikos teorijos XVII šimtmetijie buvo gana žemai nupuolęs kaip kontrapunktiškame, taip ir harmonijos styliuose. Kontrapunkte, ypač XVI šimtečio, balsai turėjo ligią vertę ir nei vieno balso melodijai nebuvo duota pirmos vietos. Instrumentalinė muzika tuomet labai žemai stovėjo. Dainavimui "solo" vietos tuomet nebuvo. Gimusi nauja dramatiškoji muzika pavedė pirmutinę vietą solistui ir tokiu būdu atsirado dainininkai ir muzikantai virtuozai. Kada atsirado ir virtuozai-muzikai, tai pradėjo gerintis ir patįs instrumentai. XVIII šimtmetį davė Europai geriausias dainininkes ir dainininkus virtuozus.

Vokietijoje irgi prasidėjo atsirasti panašios mokyklos konservatorijos. Bet Vokietijoj nebuvo taip išiplatinę sceniški perstatymai kaip Italijoj, tat Vokietijoj dainininkų virtuozų nebuvo. Panašios konservatorijos buvo ir Prancūzijoj. 1794 metuose įkurta Paryžiaus konservatorija ir gal pradžią jai davė revoliucija, kaip kai-kurie sako. Paryžiaus konservatorija bu

ta doma buvo nukreipiama į solistus ir dėlto plačiai įsivyravo opera su savo arijomis ir tt. Simphoniškai muzikai nebuvo daug vietos skiriama ir simphoniška muzika buvo antroje eilėje su visais savais nariais ir su jos vadovais — kapelmeisteriais.

Skonis visuomenės ir pažiūros nusikreipė vienok kiton pusėn su įsikurimu Vokietijoje įvairių muzikališkų draugijų ir draugijėlių, o taip gi ir kitose Europos viešpatysttėse. Vokietijoje tokios muzikališkos draugijos stengėsi iškelt aikštėn užmirštus veikalus Hendelio ir Bacho, taipgi ir kitų kompozitorių XVIII šimtmečio. Visuomenei gi prijaučiant veikimas muzikališkų draugijų apėmė visus pakraščius Vokietijos ir ant estradų galėjo neretai pasirodyt milžiniški chorai ir orkestros, kokių aukščiau nieks nematė, negirdėjo. Toksai masinis pasirodymas dainininkų ar muzikantų ant estrados, atkreipė visuomenės domą ir tai visuomenė pamėgo ne mažiau, kaip ir solistus virtuozus.

Bethoven buvo pagerintojas ir tame laike užbaigtojas klasiškų formų instrumentalinės muzikos. Vienok ir jo vėlesniuose veikaluose rodosi jieškoma naujų keliai prie naujų muzikoje formų. Koloritą muzikon įnešė romantiška orkestrinė kompozicija. Klasiška muzika nesuprato to įvairumo orkestroje, kokį suteikė romantiška kompozicija. Romantiškoj muzikoj daugiau buvo vietos individuališkumui kompozitoriaus, nes ji nereikalavo tokio prisilaikymo formų kaip klasiškoji muzika.

Klasiškos operinės formos susilaukė savo apogejaus operose Mozarto. Bet ir opera pradėjo keistis; operoje, susidėjusioje daugiausiai iš arijų ir duetų ir retkarčiais ansamblių, nuo pusės XIX am. užėmė svarbią vietą dramatiškoji scena, susidedanti iš recitativo ir arijinio giedojimo, neprisilaikydama išdirbtų formų ir tam tikros užbaigos. Tokion srovėn priklauso Wagneras ir jis dar toliau joje nuėjo, atmesdamas visas buvusias formas išdirbtų arijų, duėtų ir užvaduodamos tą viską dramatiškaja scena.

Wagner savo sceniškais veikalais siekė vienodumo veikimo. Nei vienam pilnai čia nebuvo paskirtas viršijantis veikimas: ir solistai ir chorai ir orkestros muzikantai — visi turėjo būt draugė veikiančiais ir savystoviais. Wagnero idealas naujame mene buvo toks: matyt susijungime poeziją, muziką, plastiką ir visą dailę viename meno sukuryje. Jis savais veikalais stengėsi netik ką sujungt visą meną, bet ir visus meną atliekančius. Vienok tokios mintjs meno srityje pradėjo sirpt jau nuo pusės XIX šimtmečio ir Wagner tik davė tą visuomenei, ko ji reikalavo. Su tokia pakraipa operoje solistų svarba sumažėjo ir dainininkų-virtuozų skaičius susimažino. Toksai nuopolis vienok pasidarė netik tarp dainininkų, bet iš dalies ir tarp virtuozų instrumentalistų. Kuomet koncertuos užiminėjo pirmąją vietą solistai, dabar abelnai pradeda užiminėt pirmą vietą grynos arba vokališkai instrumentalinės simphonijos. Dabar įžymesnė vieta pradėta skirti kapelmeisteriams, kurie stengiasi ir moka suprast ir parodyt ypatybes ir vertę naujosios sriovės muzikos srityje.

Kaip visame kame traukiamos; prie bendro valdymos, prie bendros sutarties, prie parlamentų, taip lygiai ir muzikoj paėjusiems solistams mažai užjaučiama, nors jie būtų ir geriausiais artistais. O kadangi visuomenė kaskartas vis mažiau ir mažiau solistams prijaučia, tai ir skaitlius solistų kas kartas vis ina mažyn. Nors dar ir šiandien publika noriai solistų klauso, bet toli gražu solistai tokio pasisekimo neturi, kaip kad seniau turėjo. Svarbiausią vietą tarp solistų užima dainininkai, bet ir dabartiniai dainininkai negali giedot tų operų, kurias seniau su pasigėrėjimu ir su lengvumu giedojo Bastradella, Adelina Patti, Marini, Mazini ir kiti.

Operos, ar greičiau muzikališkos dramos Wagnero ir kitų, k. a. R. Strauso, nereikalauja virtuozo dainininko, bet teisingo deklamatoriaus ir išpildytojo pagal parodyto muzikališko vingio, o ne to ir gero rėksnio. Senasai žikos žanras tapo jau beveik visai išvytas ir Vokietija stato beveik perdėm muzikališkas dramas ir tie muzikališki veikalai, kurie turi daugiau panašumo į operą, mažiausiai turi pasisekimo.

Kaip minėjau, dabartinėje operoje solistų virtuozų gali ir nebūti, bet turi būt pastatytas balsas, geras muzikališkas apskritas išsilavinimas, dramatiškasis aiškumas ir reikšmė. Rūsiškos muzikos tėvas buvo Glinka ir jo padėtas pamatas palaikomas iki šiam laikui rūsų kompozitorių. Iš dalies ir rūsų muzika yra po įtekme muzikališkų Wagnero dramų, bet rūsų operoje vis gi stengiamasi suteikt žymią vietą ir arijiniam giedojimui.

Lietuvių muzika tuom tarpu išsireiškė didesniame veikalėlije — tai vieno akto operoj "Sienapjūtė" M. Petrausko. Tuomi mažu mėginimu stengtasi užimt vietą tarpe senųjų operų ir muzikališkų dramų naujasnės gadynės. Stengtasi vienok, kad visas ansamblis: solistai, choras ir orkestra būtų viena vienata būtų persiėmę viena dvasia išpildyme.

Visame kame yra siekiniai, tai yra jie ir muzikoje. Šių dienų konservatorijos, muzikos mokyklos turėtų atkreipt į tai savąją domą ir stengtis eit vienu keliu apskritais visuomeniškais reikalivimais.

Sėkant istoriją aišku, kad viskas keičiasi, taigi keičiasi ir įvairios rųšies mokyklos bei konservatorijos. Bet dar yra ir šiandien mokyklos ir konservatorijos, kurios tiesiog ignoruoja visuomeniškus ar abelnus reikalavimus ir daro savaip. Tas nenaudinga nei visuomenei, nei gi likimui pačių konservatorijų. Šiandien jau reikėtų daugiausiai rūpinties apskritu išlavinimu taipgi ir muzikoje. Priverstinai solistų virtuozų neišdirbsi, bet apskritai išlavintieji muzikai labai pageidaujami ir jie mūsų kultūriškam pakėlimui daugiausiai prisidėtų. Jaigu gims genijus, tai jo mokykla neužsmaugs, bet padės greičiau išsivystyt. Šiandien reikalinga gamint muzikus operoms t. y. daugiausiai pageidaujami operoje toki, kurie visą veikmę gali perstatyt vienybėje su kitais muzikais. Kas link dainininkių ir dainininkų — tai iki šiam laikui konservatorijos nesirūpina padaryti juos operiniais dainininkais, Konservatorijas pasistatė sau tikslu pastatyt balsą ir po užbaigimui tam tikro programo — tegul sau žinosi.

Dabar dainininkas ar dainininkė, užbaigę konservatorijas neturi savo repertuare nei vienos operos. Jaigu katras ir turi kokią vieną ar kitą išmokęs operą, tai visai ne konservatorijos profesoriaus nuopelna, nes tie tuomi visai nesirūpina — jie stato balsus. Peterburgo konservatorija turi jau taip vadinamą klasę ansamblių bei operinę, bet ten įleidžiami tik mokiniai augštesnių kursų, o žemesniųjų kursų visai neprileidžiami nei pasiklausytų — tai tau ir lavinimas!

Lietuviška gi konservatorija nesididžiuoja savais rūmais, skaitliūmi profesorių ir tt., bet jinai, nors mažytė ir nors tik užsimezgusi, stengias daryt ansamblius ir rengia mokinius scenai. Stengiasi dar operinius veikalus turėt lietuviškoje kalboje, o tai turi būt svarbiausiu tikslu kiekvienos mokyklos — daryt viską suprantamoj saviems lankytojams kolboje.

Kaip ten nebūtų, bet greitu laiku ir męs lietuviai turėsime artistų visose meno šakose ir galėsime be vargo statyt sceniškus veikalus. Iki šių laikų neparankumu buvo didžiausias nedateklius operinių artistų ir gerai išsilavinusių muzikų, bet su laiku iš tų vargų išbrisime. Padidės visuomenės žingeidumas prie scenos, prie dramos ir operos, padidės ir skaitlius artistų—dainininkių, dainininkų ir muzikų. Netolimoj ateityj jau įstengsime pastatyt didesnius operinius veikalus ir pasirodysime prisirengusiais *Mikas Petrauskas.*

ĮKVĖPIMAS IR NEPRIGULMINGUMAS.

Gerai yra eiti prie kito žmogaus ugnies, kad šviesos gavus; bet nėgerai prie jos užsilikti; vietoje savo žibintuvą užsižiebus.—
Plutarch.

KLASIŠKŲ RAŠTŲ SVARBUMAS.

Kas yra klasikai jaigu ne kilčiausios užrašytos žmogaus mintjs? Jie yra vien teli nesupavę orakulai. — *Thoreau.*

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdame,

Vertė J. Laukis

54. ŽVILGIS Į DABARTINĮ PADĖJIMĄ.

Nusisiuntimo raštai. A.) Arabija. C. Snouck Hurgronje, *Mekka* (2 tom. su paveikslais, 1888—89). Apie Vaggabitus sig. Burkgardt, *Notes on the Bedouins and Wahabys* (1813, vokiečių kalboj 1830-31), beto aprašymai kelionių Palgreva (vokiečių kalboj, 1867-68), Ledi Blount, Doughti ir k.

B) Apie kitas sunnitų Azijos ir Afrikos šalis: iš skaitlingų veikalų, parašytų, remianties kelionėmis apsipažinimui su islamu, turi didžiausią svarbą sekanti: Lane, *An account of the manners and customs of the modern Egyptians* (2 t. 1835), vokiečių kalbon išverstu Zenkero (3 tom. 1836). G. Gamberi, *Reisen in Mittelasein* (1864). To paties, *Der Islam im* 19 Jahrh. (1875). Apsipažinimui su mahometonais Chinuose P. Dabri de Tarsan, *Le mahométisme en Chine et dans le Turkestan oriental* (2 tom. 1878). Malajiškame salyne: L. W. K. Van-den-Berg, *Le Hadhramout et les colonies arabes dans l'Archipel indien* (1886). C. Snouk Hurgronje, *De Atjehers* (1893-94). C. Poensen, *Brieven over den Islam uit de Binnenlanden van Java* 1886).

Morokoje: G. Hoest, *Nachrichten von Marökos und Fes* (1781); Algerijoje; Rinn, *Marabouts-et Khouan, Etude sur Islam en Algérie* (1885). Sudane: Orwalder, *Aufstand und Reich des Mahdi in Sudan* (1892). Slatin-Paša, *Feurer und Schwerf im Sudan* (1896).

C) Persija ir Babidai: De Rabino, *Les religions et les philosophies de l'Asie centrale* (1865). E. G. Brown, *A. year amongst the Persians.* To paties — *A traveler's narrative written to illustrate the episode of the Bab* (2 t. 1891). To paties, *A new history of the Bab* (1893). Apie Indiškąją Britaniją: Garcin de Tassy, *Mémoire sur les particularités de la religion musulmane dans l'Inde* (1869). Slg. augščiau privestus veikalus apie išlamą. —

Mahometonų skaitlius dabartiniame laike, siekia iki 175 milijonų; vargiai tereikia minėti, kad šita skaitlinė tik nedaugeliui šalių priklauso, k. v. rusų viešpatybei ir britiškai Indijai sulyg maž-daug tikrų žinių. Bet mahometonai nepadaro vienos čielybės, jie skiriasi į dvi dideles grupas: sunnitišką ir šiitišką. Tulos sektos, kurios, griežtai sakant, nepriklauso nė prie vieno, nė prie kito skyriaus, yra teip nežymiomis, kad męs čion skaitome bereikalingu kreipti atidžią į jas. Didžiausias sunnitų centras yra asmaniškoje viešpatvėje, prie kurio priklauso Afrika su Aigiptu; šiitų gyvenimo vieta apsiryboja Persijos ir Britiškosios Indijos rubežiais.

Apie sunnitus daug šnekėti nėra kas: kaip apeiginiame įstatyme, teip ir dogmatikoje, jie mažai nukrypo nuo pagrindinių padėjimų kurių kadaišia laikėsi įvairių apeiginių mokyklų galvos: Al-Ašari ir Gaccali. Daugelis krikščioniškų autorių, užsiėmusių islamu, perdidelę svarbą davė šitai aplinkybei, skaitydami ją islamo sužiedėjimo ir net jo kulturiškam vystymuis priešingumo priežasčia. Teisybė, kad mahometoniškos tautos apskritai, jau daug metašimčių tam atgal, inpuolė į stovulio padėjimą, bet šito apsireiškimo priežastys gludo ne islame.

Antgalo ir pas sunnitus nebuvo pilno apsistojimo nuo Ašari ir Gaccali laikų. Viena, mahometoniškasis mokslas visur stipriaus įsigalėjo, arba , geriaus sakant, prisitaikė prie vietinių sąlygų. Iš šito išeina, kad nors visur oficiališkai yra pripažinamas vienas ir tas pats apeiginis įstatymas, sulyg Abu-Chanifo, Maliko, ar Šafei apeigos, bet praktikoje visur pastebiama maž-daug žymus nuo jo nukrypimai, suvesti kodeksan po vardu Urf, Adat ir tt., ir nors mahometoniškieji mokslinčiai jų negiria, bet visgi prie jų taikosi. Tą patį galima pasakyti ir apie tikėjimo mokslą; bent vienval augąs šventųjų garbinimas prisideda prie daugelio stabmeldiškų ir niektikybiškų sanprotavimų platinimo. Vienok šito negalima skaityti žingsniu pirmyn; todėl męs paminėsime čion trumpai Abd-al-Vagehado pasistengimus, darytus antroje pusėje 18to metašimčio, vidurinėje Arabijoje ir jo šalininkų, kurie norėjo islamą apvalyti nuo šitų gumbų ir suvesti jį į geresnę tvarką. Jie pasmerkė visus naujus įvedimus, kurie laikui bėgant pataikė įsigauti islaman, ypatingai gi šventųjų garbinimą, teipogi ražančiaus vartojimą, tabako rukymą, drabužio puošnybę ir tt. Pradžioje 19to metašimčio jie, kaip žinoma, surado progą Mekkoje ir Medinoje išreikšti savo pasibiaurėjimą šventųjų garbinimu, užkariaudami abu šituos garduš ir išnaikindami juose nemaža šventynių; tą patį jie padarė ir sulyg šiitų Kerbeloje. Bet aigiptiškoji kariumenė toujaus padarė galą vaggabitų šeimininkavimui ir jie vėl buvo nustumti šalies gilumon. Vienok kaikurie jų mokinimų sutiko vietomis priėmimą ir už Arabijos rybų, ypatingai priekinėje Indijoje, bet jų reforminiai mieriai buvo permažai principiališki padarymui islame patenkančio pagerėjimo. Kiti krikščioniškųjų raštininkų į juos žiurėjo kaipo į islamo protestonus ir tvirtino, jog vaggabitai tikintiems reikalavo tyrinėjimo laisvės teises, bet šitas manymas yra klaidingas. Vaggabitai niekuomet nemanė užginti arba rubežiuoti. Korano ir padavos autoritybę. Vargiai tereikia sakyti, kad šitas bruzdėjimas islamo centre, abiejuose šventuose garduose maža rado užuojautos.

Velesnėji Arabijos sunnitų istorija dar mažiaus turininga. Ant azijinio sauszėmio, neminint sunnitiškų afganų, sunna ypatingai yra pripažinama daugiausiai turkiškų genčių, teipogi arabų Syrijoje ir kaikuriose kitose vietose. Mahometonų teisatikybės ir moksliškumo sukuriu tolimuose vakaruose išpradžių skaitėsi Buchara, kurioje vienok nebuvo sutverta nieko naujo. Teisybė, iš čia islamas išsiplatino pirmiausiai terp turkiškų genčių, o paskui toliaus po šiaurrytinės Chinų provincijas, ačiu gi susinešimams juromis šitas mokslas per Kantoną įsigavo Dangiškon Ciesorybėn. Nors atverstų chinų skaitlius turi buti didelis, — jų priskaito (tur but, perdėdami) iki 20 milijonų*), — bet ateitis jų labai neištikima, kadangi islamo išpažinimas jau ne kartą sukėlė čion žiaurias savitarpines kares, kurios kartkarčiais atsikartoja, teip kad galutinių išeigų tuo tarpu negalima dar numatyti.

Malajiškame salyne islamas įleido giliai šaknis; čion priskaitoma, žinoma, remianties labai neištikimomis žiniomis, iki 14 milijonų mahometonų, kurie priklauso ypatingai prie šafeikojo išpažinimo. Bet atvertimas į islamą ir čia tuo tarpu liekasi ateities dalykai; tiktai pamaži islamas pradeda išstumti iš čia stabmeldiškus suopročius ir surėdymus. Apie savarankišką tolesnį vystymąsi, žinoma, nė kalbos negali buti, kadangi gyventojai savo tikėjimiškas žinias vis dar neliauja ėmę nuo gyvenančių šalyje arabų, ypatingai iš Gadramauto, ir nuo tų neskaitlingų, kurie Mekkoje, o pirmiaus teipgi ir Kaire, maž-daug paviršutiniškai apsipažino su pamatiniais islamo įstatymais.

Afrikoje nuo seno islamas atrado sau tinkamą dirvą, kas tęsiasi ir iki šiolai. Aigipte tikėjimiškas išsivystymas suteikia tą patį paveikslą, ką Turkijoje ir pas arabus, prietam senoji stabmeldybė vis tebeapsireiškia pas dervišus ir ypatingai šventųjų garbinime. Šitas teipgi atsineša ir prie viso šiaurinio Afrikos pakraščio gyventojų, kurie ne-

*) Kiti raštininkai atverstų skaitlių ryboja keturiais milijonais, ir tai pirma sukilimo 1857 m.; paskutiniu laiku šitas skaitlius, turbut, dar mažėjo.

(Toliau bus).

S. K. Krukovskaja.

Chinija.

Dangiškosios ciesorystės gyvenimo ir papročių vaizdeliai.

Su paveikslais

Vertė J. Laukis

Tarp chinų yra taipgi 40 milijonų mahometonų ir koki 2 milijonai krikščionių. Krikščionių yra taip mažai dėlto, kad chinai tvirtai laikosi senovės ir nenoriai leidžia prie savęs krikščioniškus misijonierius. Visi chinai atsižymi niekatikybe: jie tiki į visokius lėmimus, į laimingas ir nelaimingas dienas, į piktas dvasias, negeras akis ir prie kiekvienos pasipynusios progos žynauja. Kometos, saulės ir mėnesio užtemimai niekatikiams chinams lemia nelaimę. Perkūnija, žaibas ir ledai yra laikoma dievo rūstybe. Pats ciesorius, atsitikus reikalui, kreipiasi prie dangaus su malda, prašydamas lietaus ar giedros. Namuose ir šventnamiuose pas chinus yra įtaisyta melstynės su altoriais ir visokiuose gyvenimo atsitikimuose jie kreipiasi prie savo stabų, prieš kuriuos degina lazdeles iš kvapsningų ir svaiginančių dalykų. Žynavimui jiems tarnauja margos lazdelės, kurias jie sumaišę išpila iš puodelio; išpuolusi raudona lazdelė — pagal jų ženklinimą — reiškia džiaugsmą, balta nuliūdimą.

Šitose melstynėse pas chinus stovi lentelės su nabašninkų vardais; sulig chinų tikėjimo čia gyvena jų mirusių prosenių vėlės, kurių jie bijosi ir kurias jie gerbia; jie atneša joms maistą ir teiraujasi pas jas visuose svarbesniuose gyvenimo nuotikiuose.

Chinai tiki, kad jaigu žmogus yra palaidotas sulig visų taisyklių, tai jis pasiliks gyventi savo vaikų namuose. Todėl jie didelę svarbą priduoda *šeimyninėms apeigoms.* Laidojant, ypatingai tėvą, vaikai visokiais būdais turi apreikšti savo nuliūdimą. Vyresnysis sūnus, svarbiausias įpėdinis ir šeimynos galva, numirėlio vardą turi užrašyti ant atmintinės lentelės, išskaityti jo dorybes, apsmilkyti jo šešėlį smilkylu, aprūpinti jį pasidabruotais ar paauksuotais popieriniais piningais, drabužiu, arkliais, tarnais, džonkomis, padirbtomis iš popieros; jis jį turi aprūpinti visa kuo, ko jam aname pasaulyj galėtų prireikti. Gėdėjimas traukiasi trejus metus. Tankiai atsitinka, kad per tą laiką savo tėvo kūną sūnus laiko pas save namuose, dieną šale karsto sėdėdami ant suolo, o nakčia gulėdami ten ant ragažės. Per tą laiką jie nei vyną geria, nei mėsą valgo, nei lankosi į susiėjimus. Geriausia dovana sūnaus tėvui ir geriausiu papuošimu chiniškiems namams skaitoma kaladės pavidalo karstas. Jaigu sūnus nesuspėja tokio karsto tėvui padovanoti, tai turi nupirkti kuopuikiausią karstą. Chinai pasipuikindami ir girdami pasakoja apie tuos sūnus, kurie pardavinėjo save vergijon, kad tik tėvui nupirkus gražus, karstas. Pagal paprotį chinas turi būti palaidotas savo gimtinėje, o kadangi pervežimas vieno nabašninko brangiai atsieina, numirus toli nuo gimtinės, tai kuone visuomet yra laukiama, kol susirinks užtektinas karstų skaičius padarymui didelės kirbinės. Todėl Chinijoje visur galima užeiti laikini karstai. Jai chinas miršta svetimoj šalyj, tai jis prisako savo kaulus pervežti gimtinėn ir šitam pervežimui yra tam tikri garlaiviai. Chinijoje taipgi yra specialiniai šventnamiai, kurie priima atmintines prosenių lenteles ir tų nelaimingų numirėlių, kurie neturėjo vaikų, kad tokiu būdu atidavus jiems paskutinę pagarbą.

Štai kaip aprašo chiniškąsias šermenis rūsų keliautojas. "Namie, pirma išnešimo, karstas stovi ant iškilumos ir pažystamieji prieina prie jo jam nusilenkti. Viršuj naminio altoriaus kabo nabašninko portretas, lentelė su jo vardu ir aukos, susidedančios iš ryžių, vaisių, kvietkų ir arbatas puodelio. Kambariai išpuošta vėlukais ir kvietkomis. Buddistiškieji vienuoliai atsistoja šale altoriaus, po keturis iš abiejų šonų ir nosiniu balsu traukia maldą. Jie prašo nabašninko sekti paskui juos. Paskui prasideda moterų ir raudžių raudojimas. Po to ateina nešikai ir kūną išneša. Priešakyj neša didelį katafalką iš bambuso, o paskui jį popierines žibyklas su numirėlio vardu; užpakalyj eina muzikininkai su skambalu ir vaikai su vėlukais ir žibyklomis, toliaus nešikai su didelėmis raudonomis iškabomis, ant kurių yra išrašyta nabašninko titulai ir postovis. Toliaus neša ginklus ir visokius daiktus priklausančius nabašninkui. Paskui eina po du, baltuose rūbuose buddistiškieji vienuoliai. Paskui juos neša stalus, apkrautus paršais, antimis, žvėriena, vaisiais ir kvietkomis, stalą su nabašninko mandiera. kepuraite ir kurpėmis. Toliaus didelį šilkinį skėtį. Paskui po du eina nabašninko pažystami ilguose šilkiniuose drabužiuose; giminės gedėjimui apsitaisę baltais drabužiais. Toliaus neša dievų paveikslus, popierinius tarnų paveikslus; čia eina artimi numirėlio giminės, raudodami visokiais balsais. Paskui seka raštininkai, o paskui juos apie penkios dešimtjs žmonių baltai apsitaisę. Jie laiko rankose baltus kaspinus prisegtus prie karsto; karstas yra užtiestas brangiu, gražiu kilimu, su išsiūtu ant jo drakomu. Taipogi gausiai yra išpuošta kartis augščiau karsto. Paskui jį neša krasę su numirėlio portretu, iš šalių gi neša žibyklas. Eidami į kapus, chinai mėto auksuotą popierą piktos dvasios sulaikymui ir neleidimui jai apvaldyti numirėlio sielą. Chinai mano, jag pikta dvasia popieras priima už tikrus piningus, pasilenkia juos paimti, o tuo tarpu nabašninko vėlė supėja insitaisyti kape. Chiniškos laidotuvės tai tikra pragaištis ir tankiai ant jų apverčiama pusė turto.

Chiniškieji kapai kasama ant kalvų ir augštumų, neaptvėriama jokiu aptvaru. Chinijoje ant kiekvienos augštumos sutinkama visur nedidelės pylįs, arba rakstai padkavos išvaizda. Ant kiekvieno raksto niūkso granitinis akmuo su numirėlio vardu, jo palaidojimo diena ir metais. Aplinkui rakstą yra pritaisyti suolai vėlei pasilsėti. Visa Chinija nudėta tokiomis kalvelėmis, vietomis gi dar guli rakstai, kurie laukia savo eilės.

Kas metas gegužio mėnesyje lankytojai baltai apsitaisę — ženklas didelio gėdėjimo — neša ant kapų ir į atmintinius šventnamius kvietkas, vaisius ir kitas dovanas. Tai yra pavasarinė šventė — numirėlių atminimas.

Švenčių pas Chinus abelnai yra nemaža. Po sunkiam ir beatlaidos darbui chinai mėgsta pasilinksminti: vieni eina į teatrą, kiti eina muzikos klausytis ir šokėjų pamatyti, treti lošia iš kaulelių ar iš kazyrų. Chinai baisiai mėgsta lošti kauleliais ir jaisiais pralošia savo turtus. Visuose didėliuose miestuose pas juos yra įtaisyti lošiamieji namai, kur žmonės be tikslo savo laiką praleidžia.

Ypatingu iškilmingumu atsižymi *Naujų metų* šventė. Pasilinksminimai ir žaismės traukiasi daugiau kaip dvi savaites. Sankrovos visos yra uždaroma ir išpuošiama darytinėmis kvietkomis. Mandarinai ir kiti viršininkai vienas kitą aplanko; šituo laiku daroma visoki burimai.

Penkioliktą dieną po Naujų metų yra daroma žibyklų šventė. Namai yra išpuošiama margomis popierinėmis žibyklomis, kurios vakare yra sužiebiamos; ant šitų žibyklų buva parašyti mįsliai ir vaikščiotojai praeidami turi juos įspėti.

Su ypatinga iškilme yra švenčiama pas chinus *jungtuvės.* Pagal chinų tikėjimą neturėti šeimynos ir numirti bevaikiu yra didelė nelaimė, kadangi numirus nėra kam atminti ir numirėlio vėlė neranda sau ramybės. Todėl chinas vos sulaukęs dvidešimties metų tuojaus veda. Paprastai iki jungtuvių dienai jaunikis ir nuotaka vienas kito nepažysta. Mergą sūnui išrenka tėvai ir daro sutartį su josios tėvais. Jie taipgi teiraujasi pas žynį, ar susijungimas bus laimingas ir kokio mėnesio kokia diena bus laimingesnė jungtuvėms. Po to jaunikis ir nuotaka duoda vienas kitam dovanas ir išsiuntinėja pakvietimus į jungtuves. Vestuvių dienos vakare nuotaką aprėdo geriausiais parėdais, apipuošia ją auksu, brangiais akmenimis ir kvietkomis ir neša į jaunikio namus ant raudonos nešyklos, apsiaustos muzikantais. Jaunikis laukia nuotakos geriausiame savo namo kambaryj. Nuotaka įėjusi tan kambarin savo jaunikiui žemai nusilenkia. Čia jis nuimajai nuo burnos šydą ir pirmu kartu pamato savo pačią. Paskui jaunavedžiai eina melstynėn, duoda aukas prosenių vėlėms, paskui sėda greta atskirame kambaryj ir pietuoja. Taip prasideda ištekėjusios moteries gyvenimas. Išpo tėvų valdžios ji patenka vyro valdžion. Abelnai Chinijoje moters padėjimas yra labai sunkus. Jai pas chiną gema mergaitė, tai tas laikoma didele nelaime. Mergaites mokina tik siūti; mokinti gi jas rašto skaitoma nereikalingu ir mergaitėms mokyklų Chinijoje visai nėra. Pati neturi teisės valgyti prie vieno stalo su vyru ir sūnumis; ji per pietus jiems patarnauja, paduoda valgius, pripila stiklus, nedrysdama net prašnekėti į juos. Tik papenėjus vyrą su sūnumis ji sėda prie kito stalo ir valgo tą, kas nuo pietų liko. Vyras turi teisę savo pačią mušti ir net ją parduoti.

Kuomet liaudies moterjs dirba lygiai su vyrais, turtingosios neveikia nieko ir nedaug tegali vaikščioti, kadangi jų kojos nuo mažens yra sudarkytos. Kaikurie šiaurinėse provincijose bėdinieji žmonės perėmė šitą paprotį nuo turčių, kadangi turėti mažą kojalę esą augštu tonu. Šituo tikslu penkių-šešių metų mergaitei raikščiais stipriai suvaržo kojų pėdas ir palenkia visus, be didžiojo, pėdos pirštus, idant koja negalėtų augti. Vietoje kojos išeina bjauri bukė, o po pėda matyt drėgnos mėsos. Moteris su sudarkytomis kojomis ką pakelti, ar kuo užsiimti negali, jos eisena ne tokia kaip reikia: ji eina smarkiais ir netvirtais žingsneliais svyruodama ir rankomis nusitverdama.

Dabartiniu laiku įvairiuose Chinijos miestuose gyvena misijonieriai. Jie steigia mokyklas netik vaikams, bet ir mergaitėms; steigia prieglaudos namus pamestinėms mergaitėms ir jas auklėja. Savo pavyzdžiu jie rūpinasi sušvelninti chinų pažiūras į moteris, kaipo į žemesnes esybes. Ir ištikro tose neskaitlingose chinų šeimynose, kurios priėmė krikščionybę, chinietės moters gyvenimas nesulyginamai yra lengvesnis ir su ja apsieinama kaip su žmogum lygiu vyriškiui.

SKYRIUS V.

Chiniškoji valstybė. Ciesorius. Mandarinai. Chiniškieji įstatai. Kalėjimai. Chinų ypatybė. Jų taikumas. Chinų kariumenė. Vaizba. Džonkos. Nešiotojai — Kuli. Rateliai. Nešyklos. Arbos. Susinešimo keliai. Piningai. Persikėlėliai.

Kaip męs jau esame sakę, šeimyna chinui yra visa kuo. Visa valstija visa Chinija yra didžiulė šeimyna. Ciesorius — Dangaus sūnus skaitoma didžiuoju chiniškos šeimynos galva: "savo valdinių tėvu ir motina". Tėvo klausymas yra pirmutiniu ir svarbiausiu chiniškuoju prisakų ir todėl visi be priešinimosi klauso ciesoriaus palepimų: jai jis užsimanytų valdiniui atimti turtą ar gyvastį, tai pasmerktąsis su dėkingumu jam vieną ar kitą turi atiduoti. Niekatikiai chinai yra įsi-

(Toliau bus)

Šliaks.

AR REIKIA MOTERIMS DAUGIAU TIESŲ?

Tankiai girdime prakalbose ir randame nurodymus laikraščiuose, kad moterims reikia daugiau tiesų, daugiau laisvės. Tie šukavimai taip tankiai atsikartoja, kad tapo kaip ir nuobodulio pasaka, ir dabar, jaigu kas užkliudo moterų klausimą, tai nesinori nei klausyti. Aš kuris didžiausios laisvės kaip vyrams taip ir moterims trokštu, nemanau, kad ką galima pagelbėt taip nuolat šūkaujant.

Kągi pagelbės, nors mes moteris ir apkrausime, apkabinėsime įvairiausiai laisve kaip škaplieriais ir ražančiais nuo galvos iki kojų, jaigu jos, vistiek, kaip koks apmirės kūnas, protiškai neveiks ir nesupras vertės bei naudos iš laisvės tiesų lygumo, ir lygių su vyrais pareigų. Dabar mūsų moterų daugumas tai svarbiausia kuningų param. Gal jos reikalaus, kad pusė uždirbto skatiko eitų bažnytėlei; gal jos padaugis bažnyčias, o paretis mokyklas nes kuningėliai, turėdami didžiasią įtekmę, su moteerų pagelba darys kaip tik jiems patiks: su pagelba tamsių moterų, jai tik panorės, sugrąžis kruvinos inkvizijos laikus. Tokia nauda tamsiai moterei iš lygių tiesų kaip kūdykiui žaisti paduotas peilis.

Man rodos dabar mūsų moterims nereikia lygių tiesų, nes jų nemokės sunaudoti nei savo labui. Labiausia joms reikia apšvietimo; jos turėtų skaityti laikraščius, kningas ir lankyti prakalbas.

Finladijoj moteris turi lygias tiesas, bet jas įgavo todėl, kad protiškai išsilavino, su vyrais susilygino, o kur moteris lygiai išsilavinusi protiškai ir lygiai pareigas pildo, ten tik didžiausias kvailys, užkietėjęs jų priešas nepripažįs lygybės. Bet kol moteris neturės augštesnių siekių, kol šienų apsikrovusios kaip pabalnotos vaikščios ir kol nuo kelių arklių vuodegas į kuodus supintas ant galvos nešios, o galva bus tuščia puodynė, tol nėra ką verkti, kad jos neturi lygių tiesų. Kaipgi reikalauti, kad kas joms atneštų keptų karvelių. Tarp lietuvių vyrų Amerikoj yra daug tokių, kurie tik skaitydami raštus apsišvietė, susiprato ir tapo gerais tautiškais ir socijalistiškais darbininkais. Lietuviškų moterų Amerikoj yra didelis skaitlius, bet ar jos visame vyrams lygios, ar lygiai darbuojasi? Vertos garbės ir paminėjimo--daktarienė Šliupienė, Dr. Želvienė, Račiutė, Dr. Jankauskienė ir kelios kitos, kurios ima dalyvumę darbuose. Gal pasakysite, kad tos moteriškės iš mažų dienų mokytos? Bet yra daug moterų iš mažų dienų mokytų, o kodėl jos nepasirodo kaip žmonės? Kas norėjo, tas per save išsilavino ir žmogaus tiesas bei gyvenimą ir savo pareigas taip supranta kaip kiekvienas išmintingas vyras, o tik iš skaitymo kningų ir laikraščių, pav. p. Damijonaitienė ir dar kelios moteris ir mergelės, bet jos suskaitoma tik vienos rankos pirštais. Kas tik nori, kaip vyras taip ir moteris, gali apsišviesti, Amerikoje bent nėra jokio išsikalbėjimo, kad negali.

Lietuvoje aš mažai žinau vardų žmonių-moterų, bet visgi miela paminėti, kad moteris, kaip ir vyras, jai tik nori, gali protiškai išsilavinti nuveikti svarbius darbus. Tarp tokių moterų žiba kaip žvaigždė Žemaitė ir Gabrielė.

Žemaitė yra viena iš žymesniųjų lietuviškų raštininkių; ji per 20 metų parašė daugybes lietuviškų kningų ir toliau darbuojasi — rašo. Kad tapti naudinga visuomenei ji nereikalavo "patentuotų" lygių tiesų sau, — vienok jos darbai padarė ją lygia vyrams. Yra ir daugiau moterų-žmonių Lietuvoje bei kitur kurios dirbdamos, pastoja ne tik lygios, bet ir dar augštesnės už vyrus.

Kad Amerikos lietuvės lygių tiesų su vyrais reikalauja, tai tegul ir pasirodo su darbu. Dabar Žemaitės visi raštai išleidžiama prenumeratos keliu, nes pati Ž., nors daug prirašė, bet, kaip ir kitį lietuviški nors geriausi raštininkai, nesukrovė turtų, tad ir neturi ištekliaus išleisti, savo raštus. Išleidimas todėl pavesta jos sūnui, taipgi neturčiui v[illegible]. Tegul lietuvės Amerikoje renka prenumeratą ir išleidžia moteriškės raštus taip kaip vyrai išleido raštus Dr. Kudirkos. Bet jaigu jos neprisidės, tai pasirodys, kad tik šūkauti moka.

Kadangi Žemaitės raštai naudingi kaip vyrams taip ir moterims, todėl kiekvieno lietuvio pareiga prenumeruoti Žemaitės raštus.

J. Naujokas.

LAIŠKAS Į REDAKCIJĄ.

Gerbiamoji Redakcija!

Meldžiu patalpinti "Lietuvoje" kelius mano žodžius.

Griežtai užginu naudotis be mano leidimo mano sceniškais veikalais: "Alkani Žmonės" ir kitais.

Mano įgaliotiniu Amerikoje yra **"Dramatiškas Ratelis"** L. S. S. Chicagoje.

Norintieji lošti mano veikalus tesikreipia į viršminetąjį Ratelį dėlei informacijų ir sąlygų šiuo adresu: S. Strazdas, 2030 Canalport ave., Chicago, Ill.

Šį mano pranešimą malonės kiti laikraščiai atkartoti.

Su pagarba,

Konst. Jasiukaitis,
Sala Capri. Italija.

Taigi gerbiamos draugijas malonės priimti atydon šį autoriaus pranešimą: nuo šio laiko teiksis kreiptis jo nurodytu antrašu prie manęs, **St. Strazdas.**

IŠ VISUR.

BERLYNO UNIVERSITETO SUKAKTUVĖS.

11 spalių dieną Berlyno universitetas iškilmingai šventė savo 100 metų sukaktuves. Į gražiai papuoštą universiteto aulę prisirinko daugybė žmonių: diplomatų, mokslo vyrų, profesorių, studentų. Į iškilmes atvažiavo kaiseris Vilhelmas, kaiserienė Augusta Viktoria, kuningaikščiai ir kuningaikštienės. Kaiserio atvažiavimą apreiškė studentų fanfara, šuksmai, kardų tarškinimai. Užėmus kaiseriui pirmą vietą ir aplink jo susėdus diplomatams, prasidėjo įvairių šalių delegatų kalbos. Nuo Amerikos kalbėjo universiteto Yale prezidentas Hadley, nuo Kanados Strathcona. Toliaus sekė kalbos profesorių, atstovavusių Austriją, latiniškas šalis, Holandiją, Skandinaviją, Slavų, tautas, Graikiją ir Japoniją. Pagalios Kaiseris Vilhelmo iš paduotos jam popieros perskaitė savo kalbą. Jis apreiškė dovanojąs universitetui 2.500.000 dolarių, kuriuos surinkęs nuo įvairių žmonių. Užsibaigiant kaiserio kalbai, universiteto choras padainavo latiniškai hymną. —

Berlyno universitetas (Karališkasai Fridricho Vilhelmo) yra vienas iš jauniasių Vokietijos universitetų. Uždėjo jį 1810 metais William v. Humboldt, buvęs anais laikais apšvietos galva Vokietijoj; universiteto uždėjimui daug gelbėjo tokie žmonės, kaip Fichte ir Schleiermacher Pirmas universiteto rektorius buvo Schmalz, pirmi profesoriai — Schleiermacher, Biener, Hufeland, Fichte. Universiteto gyvavimo pirmuose dešimtmečiuose profesoriava jame: De Wette, Neander; Savigny; Boeckh, Bekker, Hegel, Raumer, Wolff. Vėliaus sekė tokie vardai, kaip Hengstenberg ir Nitzshe; Nomyer, Puchta, Stahl, Schelling, Bopp, broliai Grimm; Gneist, Langebeck, Virchov ir daug kitų. Vienas iš dabartinių Berlyno universiteto profesorių yra Bruekner, parašęs keletą kningų apie lietuvių tautą ir kalbą. — Nors tik šimtmetį tegyvavęs, Berlyno universitetas yra daug garsių vyrų turėjęs ir mokslui daug yra užsipelnęs.

GELEŽINKELIŲ STREIKAS PRANCŪZIJOJ.

Prie sustreikavusių Paryžiuje geležinkelių darbininkų 13 spalių prisidėjo elektros darbininkai. Prisidėjo visgi tik vienas skyrius, kiti — ne. Taigi tik viena miesto dalis buvo patamsyj. Greitieji expresai iš Paryžiaus išvažiavo vedami kareivių. Areštuojant streiko kaikuriuos vadus, kiti darbininkai užsilaikė šaltai. Ministerių pirmininkas Briand tvirtai pasirengęs nuramdyti streiką, kad ir su kareivių pagelba. Paryžiaus link sutraukta nemaža kareivių. — Įdomu yra tai, kad iš socialistų laikraščio "l'Humanitė" areštuotas pagal Briand'o įsakymo sandarbinikas, užimąs tą pačią vietą, kurią kitą syk buvo užėmęs Briand. —

Išviso streikuojančių skaičius pasiekęs 100.000. Streikuojanti laukia visuomenės prijautimo, be ko jie nepasitiki streiką laimėti. Dauguma laikraščių, išskiriant socialistiškus, streiką peikia, skaito jį kriminališku prasižengimu.

Nebeinant traukiniams į Cherbourgą ir Boulogne, pasažieriai vežama automobiliais. Priemiesčių gyventojai, ištikus dar streiko dienoj lietui, negalėjo pasiekti miesto centro, taigi daug visokių valdininkų ir tarnautojų neatėjo darban.

Courrieres mieste paleista iš darbo 4.500 angliakasių, nes, nebevaikščiojant traukiniams, negalima išvežti anglies.

14 spalių pradėjo dirbti Nord geležinkelis, atsidarė St. Lazaire ir Invalidų stotis.

|| Prancūziškas orlaivis su balionu "Clement Bayard", perlėkė iš Compiegne, netoli Paryžiaus, į Londoną į 6 val.; tuom tarpu greičiausiais geležkelio traukiniais ir garlaiviais važuojant, reikia 7 val. kelionėj būti. Toluma nuo Compiegne į Londoną tiesia linija ore yra 195 mylios. Tai yra pirmas atsitikimas, kada orlaiviu (dirižabliu, ne areoplanu) perskrendama Anglijos pertaka. Orlaivis nuskrido visai laimingai, be jokių atsitikimų ir be sustojimų. Orlaivį vedė M. Clement.

|| Prancuzijos geležinkelininkų streikai baigiasi. Ant šiaurinių gelžkelių neatėjo darban tik 8% tarnaujančių. Maisto produktų Paryžiun privežta užtektinai. Tik ant vakarinių linijų dar nebėgioja traukiniai.

||Prancūzijos valdžia suėmė penkis streikuojančių geležinkelininkų vadovus, o sustreikavusius geležinkelių tarnus pašaukė tarnyston kaipo kareivius kur laike. Bėgiojimas traukinių ant šiaurinių ir vakarinių gelžkelių pasiliovė, bet ant rytinių, pietinių ir Paryžiaus požeminių, nors tarnaujanti balsavo už streiką,, traukiniai bėgioja.

|| Streikai geležinkelininkų Prancūzijoj išsiplatino labiaus, apėmė jau vakarinius geležinkelius. Streikui pritaria tarnaujanti rytinių Paryžiaus Lyono ir Tarpžeminių jūrų geležinkelių. Susinešimai Paryžiaus sustojo, mieste trūksta maisto produktų. Valdžia tarnaujančius pašaukė kaipo kareivius, bet jie sako, kad to neklausys. Valdžia mobilizuoja kariūmenę ir siunčia kareivius į svarbesnes geležinkelių linijų vietas. Telegrafų vielos daugelyj vietų nupjautos.

|| Paryžiuj 16 spalių traukiniai pradėjo vaikščioti, bet suirutės nepasibaigė. Daugybėj vietų sutraukoma telegrafinės vielos, kaikur suardoma geležinkelio bėgiai. Mieste sprogo bent kelios bombos. Suareštuota keletas streikininkų bei anarchistų. Kaikuriose vietose bombos sprogdamos sužeidė darbininkus gatvių valytojus.

Socialistų revoliucijinio laikraščio "Guerre Sociale" redaktorius G. Herve pasodintas kalėjiman; už tokį su juo pasielgimą jis kviečia sandraugus naikinti visokią savastį.

|| Prancūziško laikraščio "Matin" korespondentas rašo, būk atkakus ant geležinkelio stoties Glasgow, keliaujančius patiko pulkas merginų su plakatais, kuriuose didelėms raidėms buvo atspausta: "čia parsiduoda bučkiai". Žinoma, keliaujančių nereikėjo antru kartu kviesti, jie naudojosi iš pakvietimo ir mokėjo šilingus. Merginos mat tokiu būdu rinko piningus sušelpimui streikuojančių darbininkų dirbtuvėse vakarinių Škotijos pakraščių. Čia streikuoja 50000 darbininkų.

|| Prancuzijos valdžia mano parengti aeroplenais susinešimus jos valdybos Algiero su valdybomis vakarinės Afrikos per Sacharos tyrus. Mat per tyrus gelžkelį parengti negalima, nes pakilus vėjui, kelią smėlim užpustytų. Toluma nuo gelžkelio stotes Algiere iki miesto Timbuktu, yra 1600 kyliometrų. Dabar perkeliavimui to ploto reikia keturių sanvaičių, aeroplianais keliaujant užtektų 2—3 dienų, žinoma, apskaičius sustojimus.

|| Karalius Manuelius, kada naktį 5 spalio, pradėta bombarduot karališkąjį rūmą, parpuolė ant žemės, visas išbalęs ir drebėdamas laukė, argi ir jį sutiks tas pats likimas, koks sutiko jo tėvą. Kada suareštuotąjį Manuelių atvežė į Mafrą, jis įėjęs kambarin pasakęs: "eikime gultų, Švenčiausioji Panelė dabos mus". Ant rytojaus karalių paleido važiuoti į Ericeira. Manuelius visai neturėjo piningų ir jo artimieji nupirko jam tabako ir duonos mažoj sankrovėlėj. Pribuvus į Ericeirą, karalienė Amelia, suerzinta žmonių neprijautimu sušuko ašarose: "Kaip baisu! Aš niekad nemaniau, kad Portugalijos žmonės taip elgsis su manim". Senė karalienė Maria Pia buvo be žado ir ją nešė ant rankų. Iš Ericeiros jie išvažiavo Gibraltaran.

T. BRAGA.

|| **Teofilius Braga** užėmęs laikinio Portugalijos respublikos valdytojo vietą turi apie 55 metų amžiaus, mokinosi viename svarbesniųjų Europos universitetų, buvo republikonų partijos bent septynių organizacijų prezidentu. Atsižymėjęs yra kaipo žmogus šviesaus proto ir gabus prašmatnus politikas. Į būsimus respublikos prezidentus galįs būt išrinktas prof. dr. Bernardino Machado, T. Bragos geras prietelius.

|| Iš Portugalijos Ispanijon perbėgo bent 5.000 dvasiškų žmogysčių bei jų giminių. Ispanijoj jie rado prieglaudą įvairiuose vienuolynuose.

Ispanijos sostinėj Madride 16 spalių atsiliko paroda paminėjimui Portugalijos respublikos įsikurimo.

|| Italija iškalno atsisakė priimti savo kraštan Portugalijos išguitinį karalių.

|| Išvyti iš Portugalijos žokoninkai keliauja į kitus kraštus, daugiausiai į Ispaniją, nes nei Prancūzijon, nei Italijon jų neįsileidžia; daug jų keliauja Austrijon.

AMELIJA,
buvusi Portugalijos karalienė

|| Šveicarija pirmutinė viešpatystė, kuri pripažino Portugalijos respubliką; Anglija rengiasi tą patį savo laiku padaryti.

|| Ispanijos ministerių pirmininkas Canalejas pranešė parlamente, jog jis mano neleisti Ispanijoj apsigyventi išvytiems iš Portugalijos katalikiškiems zokoninkams. Ispanai zokoninkai gali pasilikti, bet svetimtaučiai, jaigu patįs neišsinešdįs, bus išvaryti.

|| 12 spalių Gibraltaran atkako Portugaliojos prekybiniai laivai su respublikos vėluvomis.

|| Anglijos karališkasai laivas "Victoria and Albert" 12 spalių nukako Gibraltaran paimtų Portugalijos išguitąjį karalių jo motyną ir gimines Anglijon. Pakvietė juos į svečius angliškasai Orleano kuningaikštis. Pas šį kuningaikštį Worcestershire išguitinis karalius gal ras ir visam laikui prieglaudą. Manuelius visai nėsąs nusiminęs. —

|| Lisabone 12 spalių gauta iš Šveicarijos valdžios telegrama, apreiškianti jog Šveicarija pripažysta Portugalijos respublikę. Anglijos ministeris F. Villiers apreiškė Portugalijos pirmininkui, kad Didžioji Britanija pripažins respubliką tuojaus, kai tik užsibaigs Portugalijoj revoliucija. — Portugalijos naujoji valdžia davė amnestiją visiems kareivijos prasikaltėliams. — Lisabono patriarchais Tonti pripažino naują valdžią. — Naujos valdžios yra paskirta komisija ištyrimui, kokie turtai karališkame rūme prigulėjo išguitam karaliui personališkai. Manoma, kad tokių turtų nebus tiek, kad jais galima būtų išmokėt visas karališkos šeimynos skolas.

|| Ispanijoj, mieste Valencijoj, 11 d. spalio buvo svarbus susirėmimai kuningų šalininkų su respublikonai. Sužeista iš abiejų pusių daug žmonių.

|| 14 spalio dieną ant Baltiškų jurių siautė vėtros, kurios paskandino daug laivų. Skaitlius prigėrusių žmonių šimtų pasiekia. Trįs laivai paskendo Rygos užlankoj. Mintaujos aplinkinėse vėtra sugriovė daug triobų. Telegrafų vielos veik visos nutraukytos.

|| Netoli Noirmontier salos prancūziškasis garlaivys, "Ville de Rachefort" susimušė su garlaiviu, "Poveril". Ville de Rachefort paskendo. Iš jo įgulos truksta 23 jureivių, su jais nežinia, kas atsitiko.

|| Tibeto sostinėj Lhassoj likosi chiniškų valdžių suimtas senas lamnistų kuningas, atstovas iki nesenai valdžiusio Tibetą Dalai-Lamos, kuris pabėgo iš Tibeto į Indijas Minėtą kuningą, už sušėlpimą Dalai Lamos teismas mirtim pasmerkė.

|| Ant salos Kubos, provincijose Havana, Matanzas ir Pinar del Rio siautė baisios audros ir vėtros, kurios labai daug nuostolių pridirbo. Smarkus lietus pagimdė tvanus. Sako, būk pražuvo daug žmonių, bet apie tai tikrų žinių nėra. Nuostolius vien cukraus plantacijose padarytus skaito milijonais dolarių.

|| Archangelsko gubernatorius išsiuntė pulką policistų ant salos Naujos Žemės išvyti iš ten apsigyvenusius norvegus. Sala ta neapgyventa, tai ją mat norėjo apgyvendinti norvegai, bet Maskolija ją savinasi, nors sulyg terptautiškų teisių, neapgyventos salos priguli tam kraštui, kurio ūkėsai jas apgyveno.

|| Charkove, Rosijoj, 28 rugsėjo prasidėjo teismas 141 sektautų iš "skopcų" — romiklių — sektos. Patrauktųjų teisman skaičiuje yra 67 moterįs nuo 14 iki 85 metų amžiaus. — Rosijos valdžia šitą keista sektą draudžia ir nori suvis išnaikint, nes išsiromiję žmonės atneša blėdį viešpatijai.

|| Peterburge buvo atsidengus galvijų paroda, bet apsireiškus pavojingai galvijų ligai, tuojaus buvo uždaryta.

|| Naujuose kraštuose, kaip antai Amerikoj, moterų yra mažiau negu vyrų, iš senų kraštų—Indijoj moterų yra mažiau. Jungtiniouse Valsčiuose Šiaurinės Amerikos, ant 1000 vyrų išpuola tik 953 moterįs. Portugalijoj už tai ant 1000 vyrų moterų yra 1090, Anglijoj 1069, Ispanijoj 1062, Škotijoj 1058, Danijoj 1053, Švedijoj 1049, Austrijoj 1044, Šveicarijoj 1035, Vokietijoj 1032, Azijoj 1028, Prancūzijoj ant 1000 vyrų išpuola 1024 moterįs. Ir Europoj yra kraštai, kur moterų yra mažiau; paveikslan Graikijoj, ant 1000 vyrų išpuola tik 921 moteris, Bosnioj 893, Aziatiškoj Moskolijoj beveik tiek jau, ant salos Ceilono 887, o ant salų tarp Airijos ir Australijos ant 1000 vyrų išpuola tik 864, Maskolijoj 986 moterys

ALFONSO,
Ispanijos karalius.

|| Pietinėj Amerikoj, besikeliant per upę angliškam mokslinčiui, geografui Thomas Bellis, apvirto valtis ir žmonės supuolė į vandenį, o upėj buvo daug alligatorių, jie tuos supuolusius į upę žmones ir suėdė.

|| Peterburge suėmė vieną iš žymesnių advokatų Bonse ir intendentą Fermą; jie mat paleido daug netikrų čėkių netekusio proto milijonieriaus Kozlovo. Čekių ir vekselių jie padėjo bankan už milijoną rublių. Kad griebt, tai jau nemažai!

|| 16 spalių iš Gibraltaro išvažiavo Anglijon buvęs Portugalijos karalius Manuelius su savo motyna ir giminėmis. Anglijos valdininkai atidavė jiems karališkos pagarbos ženklus.

|| Iš Paryžiaus į Belgijos sostinę Brusselį 16 spalių nuskrido aeroplanuose du aviatoriu H. Wynmalen ir M. LeGagneux, kiekvienas vežinas po pasažierių. Wynmalen tuojaus sugryžo atgal Paryžiun. Le Gagneux gryžo tik pernakvojęs.

|| Laikraščiai praneša, buk vidurinėj Amerikoj vėl užgimė dideli nesutikimai tarp respublikų Costa Rica ir Nicaraguos, kadangi dabartinė Nicaraguos valdžia atsisako pripažinti išsirinktą visų vidurinės Amerikos respublikų augščiausį teisėją.

|| Mieste Mulheim Styrum sutemė turtingą mėsininką, nes pasirodė, kad jis pirkdavo pastipusius gyvulius ir jų mėsą žmonėms pardavinėjo. Išdavė jį, o buvę darbininkai nuo darbo prašalinti. Mat prie ko godumas priveda!

|| Maskoliškasis caro užlaikymo ministeris Fredricks paskyrė komisiją peržiūrėjimui užlaikymo caro rūmų: Peterburge, Maskvoj ir Varšuvoj. Daro tą, matyt, tik nuraminimui žmonių rugonių, nes revizijas daro ne ten, kur buvo nurodoma: buvo nurodoma, jog urėdninkai su kontraktoriais dideles prigavystes papildė statant carui marmoronį rūmą Livadijoj, ant Krimo pusiausalio.

|| Ant Šiaurinių jūrių netoli Cuxhavemo susimušė žvėjų laivas "Holhuser" su švedišku "Orana". Paskutinis laivas nuskendo; prigėrė 7 žmonės.

|| Brazilijoj, mieste Monuas, sostinėj valstijos Amazonas, buvo riaušės. liko išvytas iš miesto gubernatorius. Kariškas laivynas paskui bombardavo miestą. Iš vieno su opozicijonistais ėjo ir mieste buvusi kariumenė. Prezidentas prisakė kariumenei vėl sugrąžinti gubernatorių.

|| Venezuelos respublikoj, kalėjimo tvirtovėj San Carlos, forto kareiviai paliuosavo sėdinčius prasižengėlius, kurių daugumas buvo tai šalininkai buvusio prezidento Castro. 200 prasižengėlių pabėgo. Sukilusių kareivių užmušti šeši oficieriai, sudegintos kareivių triobos.

|| Tarp pietinės Amerikos respublikų Chili ir Argentinos užmegstas užpuolimo ir atsigynimo ryšis. Tai pradžia sumanyto susirišimo visų ispaniškų respublikų atsirėmimui prieš Šiaurinę. Ir dabar susirišusios respublikos, jaigu ant jų kas užpultų, apsigynimui gali pastatyti apie pusę milijono kareivių, jaigu nedaugiau-

|| Peterburge, ant gelžkelio stoties atėjus traukiniui, prie kurio buvo vagonas su kiaulėms, urėdninkai nustebo, kadangi vagone nerado prie kiaulių jų savininko Safranovo. Išvarius kiaules, viename kampe rado jau tik jo apgraužtus kaulus; suėdė jį kiaulės.

|| Duktė maskoliškojo karo ministerio, stačiatikė, perėjo į žydų tikėjimą. Mat ji ištekėjo už milijonieriaus žydo ir jis reikalavo, kad ji priimtų jo tikėjimą.

Ispanijos karalius Alfonso, kad užmiršus visokias valdovo nemalonybes, yra atsidavęs visokiems žaislams. Paveikslėlis parodo karalių Alfonso privargusį bežaidžiant labai jam patinkantį žaislą "polo", ir besiilsiantį ant žolės. Tik dabar, po atsitikimų Portugalijoj, ir Alfonso turbut metė žaislus.

Tėvynės Mylėtojų Dr-stės Reikalai.

Visus raštus Tėv. Myl. Dr-jos reikaluose, kuopos ir pavienios ypatos malonės siųsti Dr-jos Lit. Kom. nariui ir redaktoriui.
J. Laukis, 2951 Union st., Chicago Ill.

CHICAGOS CENTRALINIS T. M. D. KOMITETAS.

Vasarai užsibaigus Centralinis TMD. Komitetas dabar imasi rengimo vakarų. Kaip žinoma, Chicagos TMD. kuopos rengia vieną didelį vakarą kas metai per Naujuosius Metus, panąšiai Kudirkos vakarui. Dabar TMD. Centralinis Komitetas turės susirinkimą nedėlioj 23 *d. spalio š. m., 7 valandą vakare, Lietuvių Ratelio svetainėje po numeriu* 3149 *Halsted st.* ir apkalbės TMD. vakaro rengimą Naujiems Metams. Šis susirinkimas bus labai svarbus, kadangi, be virš minėto vakaro, bus daug kitokių svarbių dalykų apkalbėjimui.

Todėl-gi dar kartą, Centralinio Komiteto vardu, meldžiu visų tų kuopų, kurios dar neprisiuntė delegatų, tą padaryti tuojaus. Jaigu rastųsi kuopa, kuri neturi išrinkus delegatų, tai tegu kuopos valdyba ateina šin susirinkiman, ir tegu savo kuopą šiame susirinkime atstovauja.

Būtų labai malonu pamatyti šitame susirinkime iš kiekvienos TMD. kuopos Chicagoje nemažą skaitlių atstovų. Galėtume tad daug didesnius darbus atlikti. Taigi visi prie darbo!

Chicagos Centr. TMD. kp raštininkas — *Antanas Sliakis.*

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

Pereitame subatos vakare, 15 d. spalio atsibuvo trečias Mass-Mitingas, parengtas "Aušros" Amatų Mok. Komisijos. Mitingas įvyko Aušros Vartų Par. svetainėje. Kalbėtojai šiame Mitinge buvo: Dr. A. L. Graičiūnas, p. J. J. Hertmanavičius, p. Čiurna. Visi kalbėtojai aiškino naudą, kokią suteikia žmogui ir visai tautai mokėjimas amatų. Privedė daug aiškių pavyzdžių iš pačio gyvenimo atskirų žmonių ir taip gi tautų.

Po mitingui prisirašė 12 žmonių prie naujos "Aušros" kuopos, kuri tokiu būdu likosi sutverta toje miesto dalyje. Šita tai yra jau antroji greitu laiku susitvėrusi "Aušros" kuopa Chicagoje.

Ypatingą ir širdingą "ačių" reikia čia ištarti gerb. kun. Ambrozaičiui, kuris taip širdingai ragino žmones susirinkti Mass-Mitingan ir pasiklausyti šių prakalbų. Geistina ir labai geistina, kad ir kiti mūsų kuningai pradėtų kiek geriau rūpintis tautos reikalais ir kartu ragintų žmones prie apšvietos ir mokslų.

Beje, čia pat reikia dar pasakyti, kad "Aušros" kuopos jau organizuojamos Šiaurinėje miesto dalyje ir kitose Chicagos vietose. Galima tvirtinti, jog greitu laiku Chicagoje bus keturios ar šešios "Aušros" kuopos, kurias atskirai ir kartu varys tolyn svarbų kultūros darbą — švietimą minios paskaitomis bei mokyklomis ir šelpimą mūsų neturtingos jaunuomenės.

Labai būtų malonu, kad šitas uolus chikagiečių veikimas būtų pavyzdžiu ir kitur gyvenantiems lietuviams, o ypačiai tiems patiems "aušrininkams", gyvenantiems New York, Scrantone ir kitur. Būtų geistina, kad panašios "Aušros" kuopos susitvertų visose Lietuvių apgyventose kolionijose. Laikas jau ištikro pradėti veikti šią didelį ir prakilnų kultūros darbą — švietimą minios paskaitomis ir mokyklomis. Galiu prižadėti, jog Chicagos Pirma "Aušros" kuopa visame kiek galint pagelbės: kiek išgalėdama suteiks savus referatus ir visokius patarimus. Viskas, ko reikalaujama, tai darbo.

Todėl, bendrai, kuriems rūpi žmonių švietimas, kuriems rūpi beturčiai mokslaiviai, kuriems rūpi vienatų ir visos tautos gerovė ir laimė — prisidėkite prie šito prakilnaus darbo, paduokitemum savo rankas, kad galėtume pasekmingiau veikti, kad galėtume atlikti didesnius darbus savo tautos ir visos žmonijos gerovei.

J. Ilgaudas,
1613 So. Halsted st.,
Chicago, Ill.

Nedėlioj', 16-to Spalių. Davis Square salėj' buvo prelekcija parengta Aušros Draugijos. Tai jau antra iš eilės prelekcija atsibuvus po vadovyste naujai susitvėrusios Aušros Dr-jos Kuopos ant Town of Lake.

Prieš prelekciją Mr. N. Hukenson, Direktorius "School of Citizenship Band" prie accompanimento Mirs. Stone Rezidentės iš U. of C. Settlement sugraino solo ant trombono; vieną aria iš Trubaduro, iš "Bohemian Girl" ir populiarišką kasnelį religiškos muzikos. — Muzika žmonėms labai patiko.

K. Šliupas perskaitė prelekciją tėmoj: "Terorizmo laikai Prancūzijoje 1789—1791 m." — Nors viskas nusisekė labai gerai, bet gaila, kad žmonių atsilankė nedaug. Kitą nedėldienį pasitikim, kad bus daugiaus, nes užkviestas išpildyti muzikalinę dalį p. P. Sarpalius, mokinys Chicagos Musical Callege, kuris griež ant smuikos akompanijuojant K. Šliupui. Tas pats prelegentas K. Šliupas skaitys prelekciją iš Lietuvos historijos — apie Keistutį.

Nuo šio laiko naujos kuopos prelekcijų komisija pasirūpins kiekvieną nedėldienį prieš prelekciją, kad būtų keletas muzikalinių numerių, kad greta su protu ir dvasią užganėdinti. Meldžiame būti salėj lygiai 3 valandose po piet kaip garsinama, nes muzikalinė dalis programo prasidės lygiai 3 val. o potam bus tuojaus prelekcija.

Prelekcijos esti skaitomos kiekvienoj nedėlioj 3 val. po piet Davis Sqare salėj (45-ta ir Paulina gat.). Įžanga dykai.

J. P. Varkala.

"Aušros" 1-sios kuopos susirinkimas bus seredoj 26 spalių 7:30 val. vak., Lietuvių Kliube, 3149 So. Halsted st. Kviečiami atsilankytų visi sąnariai ir norintįs patapti sąnariais.

---

16 d. spalių, buvo "Aušros" kuopos prelekcija, Dr. Matulaičio referatas "Kaip užlaikyti sveikatą", skaitė Dr. Graičiūnas. Referatas gana geras, užimantis, tik, gana trumpas negalintis todėl visaką pilnai apimti. Galima sakyti, svarbiausioji prelekcijos dalis buvo Dr. Graičiūno aiškinimai padtuotų klausimų. Klausimai buvo rimti, svarbūs ir prelegentas juos sąžiniškai ir labai prieinamai išgvildeno. Iš tokių aiškinimų galima daug ko pasimokinti sulig sveikatos užlaikymo.

---

16 d. spalio, L. S. S. Dramatiškas Ratelis lošė dvi komedijį: "Aukso Dievaičiai" ir "Nesipriešink". Kieno tiedu veikalėliai parašyta, ar versta, programe neminėta; tas negerai; programų rengėjams nereikia tokių dalykų užmiršti. — "Aukso Dievaičiai" 3 veikmių komedija, gana įdomi, tik ne iš lietuvių gyvenimo iš lenkiškų ponelių. Komedijoj yra daug veikimo ir juokingų išsireiškimų.

Komedija "Nesipriešink" irgi yra gera. Be abejonės, visas šiųdviejų veikalėlių gražumas tegali būt matomas iš gero lošimo. "Dramatiškas Ratelis" jas atlošė labai gerai. Lošėjai taip geraį atliko savo roles, jog žiūrint, tartum, jąuteisi matęs tikrą juokingą atsitikimą. Kaslink lošimo, nei vienam iš lošusių negalima nieko užmesti. Veik pas visus matėsi pilnas stengimasis atlikti tiek gerai, kiek jų pajiegos tesėjo. Reikia neužmiršti, jog lošime dalyvavo dauguma jau gerai atsižymėjusių scenoje artistų mylėtojų, tokių kaip: B. Vaitiekunas, M. Dundulienė ir Briedis. Buvo ir keli nauji. Iš naujųjų, prie gabiausių mūsų scenos artistų be apsirikimo galima priskaityti: K. Mikolaitį ir A. Dunduliutę. Kiti truputį silpnokiau lošė, išrodė neturėję pakaktinai drąsos ir pasitikėjimo, ypač nudavimuose flirtavimo ir meilės, bet visgi atlošė gana gerai. Apskritai imant, merginoms trūko atsidavimo lošimui daugiaus, kaip vyrams, išimant Dundulienę. Dundulienė labai atsižymėjo komedijoj "Nesipriešink". Vaitiekunas ir Briedis savo talentais prilygo žymiems artistams.

Kaip tai smagu, kada atsilankęs į lietuvišką perstatymą, išeini pakakintas ir be nuvargintų jausmų! Tą smagumą juo labiaus atjauti, atsiminęs daugumą kitų lietuviškų perstatymų į kuriuos naštos sloginamas, ir netik neradai pasikakinimo, bet turėjai sugadinti smagų upą. Kiti nors ūpą ir nesudarko, bet visgi nieko ypatingo žiūrėtojui negali suteikti.

M. Petrausko Koncertas bus ne 18, bet 11 gruodžio. Vieta ta pati: Music Hall, 203 Michigan Ave.

---

23 spalių Lietuvių Klubo svetainėje, 3149 So. Halsted st., bus šeštoji "Aušros" prelekcija. Skaitys Kl. Jurgelionis apie bezdžionių kalbą ir kalbų pradžią. Prelekcijos pradžia 3 val.; įžanga 10c. — Po prelekcijai galima bus įsirašyti ir mokslo šaką pasirinkti "Aušros" vakarinėse mokyklose: aritmetikos, geometrijos, braižymo, anglų kalbos ir lietuvių kalbomokslio. Dalyvaujant įsirašiusiems mokiniams, bus galutinai nutarta dienos ir valandos kuriomis kokios lekcijos turės atsilikti. Mokslas vakarinėse mokyklose prasidės panedėlyj 24 spalių.

---

11 d. spalių, vakare ant Commercial ave., So. Chicago, gatvekaris suvažinėjo 8 metų Vyštarto sūnų, gyvenusį ant Auston ave. Vaikas kabinosi ant karo ir pakliuvo po ratais. Tapo nužūdytas ant vietos.

AUKOS.

Tėvynės Lietuvos Mylėtojų Dr-ja So. Englewood (Chicagos dalis miesto) paaukavo *"Aušros" Amatų mokyklos* naudai 10 dolarių. Už auką tariame nuoširdų ačiū.

J. Ilgaudas.

—Harding in Brooklyn Eagle.

Dabar jau orlaiviai mėnulį užtemdo.

VIETINĖS ŽINIOS.

Chicago, Ill. 16 dieną spalio prie kertės Madison ir Jafferson gatvių buvo prakalbos darbininkų Industrial Workers of the World, prasidėjo po pietų ir būt besitraukusios iki vakaro, nes žmonių kaskart daugiau rinkosi, už valandos atėjo "salaveišiai", ir atsistoję netoli kalbėtojų, pradėjo varguoniuot ir rėkt visą gerkle apie Christų, tyčia, kad žmonės negyrdėtų ką kalbą; vienas gi biblijos žinovas įsimaišės tarpe kalbėtojų, bandė prakalbas ardyt, bet pasiliko iššvilptas.

Išgujimo armija trugdė darbininkų kalbėtojus. Paskui pradėjo darbininkai dainuoti susitaisė choras iš 6 ypatų. Tuojaus prisiartino policistas ir klausinėjo, kas jie yra, liepė nustot dainavus. Tada jaunas vaikinas pradėjo toliaus varyt prakalba. Policistas vėl liepė trauktis šalin ir pradėjo skirstyt susirinkusius. Darbininkai pradėjo švilpt, rėkauti ir šaukt "laisva šalis", kiti šaukė, kad išvaikytų salaveišius. Policistas gal būt pavaišinęs ne vieną su lazda, bet matyt numanė, kad negerai daro. Tai mat kieno policija yra apginėja. Chicagoj dabar tankiai buna darbininkų prakalbos ir diskusijos **Nuskurėlis.**

CHICAGOJ VERDA GYVENIMAS.

Kas valanda atvažiuoja Chicagon naujas ateivis.

Kas trįs minutės kas nors yra areštuojamas.

Kas šešios minutės gema kūdykis.

Kas septynios minutės kas nors yra laidojamas.

Kas trylika minučių atsilieka vestuvės.

Kas septynios valandos kas nors apleidžia "biznį", arba bankrutuoja.

Kas aštuonios valandos su puse koki nors šeimyna ima perskirą.

NAUJI RAŠTAI.

Gera Galva. Parašė Žemaitė *Lietuvos Ūkininko* išleidimas N21. Vilnius. Juozapo Zavadzkio spaustuvė 1910. Kainą 10 kap. — 40 pusl.

Paskiausiai Gautos Žinios.

Telegrafu pranešta, jog *Gr. L. Tolstoi buvo apalpęs; keletą valandų buvo be žado.* L. Tolstoi turi 82 metų amžiaus. Ilgai, matyt, nebegyvens.

---

16 ir 17 spalių ant salos Kubos siautė ciklonas. Padarė daugybę nuostolių.

Milijonierius Rockefeler pavedė $3.820.000 mokslui, būtent medikališkiems tyrinėjimams.

Baltiko jurose nuskendo nedidelis laivas Valerija, ėjęs iš Revelio Hamburgan.

Sarstedte Prūsijoj kasyklose įvyko eksplioozija. Pražuvę esą šešiolika darbininkų.

JUOKELIAI.

PRISIRENGIMAI.

— Ar tai tamsta esi tas advokatas, kurs tiek daug perskirų parengia?

— Taip, aš parengiu perskiras.

— O kiek toks persiskirimo parengimas kaštuoja?

— Tai priguli nuo aplinkybių. Dėl kokių priežasčių tamsta norėtum perskira gauti?

— O Dieve, aš nežinau. Aš dar nesu ištekėjus. Aš tik rengiuos ištekėt, bet aš manau, kad tai yra moters pareiga iškalno susipažinti su visais šeimyniško gyvenimo apsireiškimais. Sudiev! **Phila. Ledger.**

— Sulu sultanas sako turįs tik vieną pačią.

— Taip, bet kai aš pamačiau jo portretą, aš nusistebėjai, kaip jis tą vieną gavo.

APGARSINIMAI.

PUNKTUALIŠKUMAS.

Napoleonas tankiai nurodydavo faktą, kad tik su 25 raiteliais jis užtiko priešų armiją ir laimėjo didžią pergalę. Jis žinojo laiko brangybę, matė patogią valandą ir veikė ūmai. Jus galite matyt tokias atakas jumyse pačiuose. Keletas mikrobų užpuola neapgintą silpną vietą ir, jaigu tik nepasidabosit, laimėja kovą; jaigu jųs dabosite savo kūną, apgalėsite jųs. Pastebėję kokią netvarką, neatidėliokit pataisymo. Veikkit punktuališkai! Jaigu netikęs yra jusų apetitas ar virinimas, Trinerio American Elixir iš kartaus vyno, greit jus pagydis, nes jis duoda naują spėką virinimo organams. Jis puikiai veika prie nerviškumo, kraujo nusekimo, išbalimo, susmenkėjimo, aštraus ar chroniško užsikimšimo, galvos skaudėjimo, vidurių ir žarnų sugedimo. Vaistų sankrovose. Jos Triner. 1333—1339 So. Ashland ave. Chicago, Ill.

Draugijų Reikalai.

AŠTUNTAS DIDELIS BALIUS. rengiamas Draugystės Šv. P. Marijos Ražancavos Panų ir Moterų, atsibus subatoje, 22 spalio (Oct.), 1910, Freiheit Turner Salėj, 3417 So. Halsted st. Įžanga 25c porai. Vienai meterei 15c.

Kviečiame visus lietuvius ir lietuvaitės kuoskaitlingiausiai atsilankyti į mūsų Didelį Aštuntą balių ir prie puikios muzikės galėsite linksmai laiką praleisti. Su godone,

Komitetas.

"BIRUTĖS" VAKARAS.

29 spalio (Oct.), subatos vakare, 1910, Hull House teatre, Polk ir Halsted gatvių. "Birutės" artistai-mėgėjai pastatys ant scenos vieną iš geriausiųjų *Dvieju Moterų* dramatiškąjį veikalą keturiose veikmėse *"LITVOMANAI"*. Pradžia lygiai 7:30

Lietuviai ir lietuvės, nepraleiskite šios progos ir atsilankykite kuoskaitlingiausiai, o "Birutės" draugija pasistenks Jus užganėdinti ir duoti Jums tikrąjį iš scenos meno peną ir kuogeriausią naudą.

"Birutės" skaitlingas Choras padainuos keletą puikių dar niekur negirdėtų dainelių mūsų kompozitoriaus ir mokytojaus p. MIKO PETRAUSKO.

Taipgi programoje dalyvauja *Lietuviškosios Konservatorijos* mokiniai, kurie dainuos solo, pagriež ant smuiko ir tt. *Kurie nebusite tikrai gailėsitės šio vakaro.* Kainos Tikietų: 25c., 35c. ir 50c. Tikietus išlaiko galima gauti pas J. Ilgaudą, 1613 So. Halsted st., "Lietuvos" ofise ir pas "Birutės" choristus.

XVII APVAIKŠČIOJIMAS IR BALIUS.

Atminčiai gimimo dienos Lietuvos Istoriko Simano Daukanto, rengia, Draugystė Simano Daukanto, Freiheit Turner Svetainėje, 3417-21 Halsted st., Nedėlioj, 30 d. spalio (oct.) 1910. Svetainė bus atdara 3 val. po pietų. Prakalbos prasidės 4tą val. Po prakalbų balius. Įžanga 25c. porai. Su dr-stės ženklų įžanga nuo 4 iki 5 val. dykai.

Kviečiam visus lietuvius ir lietuvaitės senus ir jaunus atsilankyti, bus geri kalbėtojai. Taipgi bus dainos ir deklamacijos. Prie geros muzykės visi atsilankiusi svečiai galėsite smagiai laiką parleisti. Neapleiskite šio puikaus vakaro, atsilankykite visi be skirtumo, o užtikrinam jog busite užganėdinti.

Su godne, *Komitetas.*

LIETUVIŲ MOTERŲ DRAUGIJA "APŠVIETA"

Stato ant scenos antru kartu du veikalu *"Kaip kas išmano taip savę gano"*. Drama trijų veikmių, *"Mūsų Gerasis"*. Komedija dviejų veikmių. Tairpais bus dainos ir deklamacijos. Nedėlioj, 30 spalio (Oct.), 1910, Hull House teatre, Polk ir Halsted st. Pradžia lygiai 8 val. vak. Tikietai: 25c., 35c. ir 50.

Prie lošimo šitų dviejų veikalų yra pritrauktos geriausios artistiškos spėkos Chicagoje, kurios jau atsižymėjusios savo gabumais ant vietinės lietuvių scenos. Todėl, jaigu norite pamatyti tikrai puikiai suloštus veikalus, tai atsilankykite šian vakaran, o tikrai galėsite gėrėtis malonias įspūdžiais, o taipgi prisijuoksite iki sočiai iš veikalų turinio, beto ir nemažai pasimokinsite. — Komedijoje *"Mūsų Gerasis"* moterės lošyvų roles. Kviečia širdingai,

L. M. D. "Apšvieta".

ŽIRGVAIKIO

Paskolos ir Bud. Draugystės, susirinkimai atsilieka kiekvieną seredą L. Ažuko salėje, 3301 Auburn ave., apie 8tą val. vak. Antrą seriją atidarė seredoje 19 spalių (oct.).

Turime laisnį; inkorporuota ant $500.000.00.

Norintįs apsaugoti ir sutaupyti pinigus teiksis atsilankyti kas seredos vakarą į viršminėtą vietą; galėsite pradėt mokėti po keliolika ar keliasdešimts centų, o laikui prabėgus, atgausite savo pinigus su geru *nuošimčiu.* Duodame *paskolas* ant *lengvų išlygų.*

Taigi kviečiame godotinus tautiečius atsilankytų, pasiklausytų ir prisirašytų į musų žirgvaikio Paskolos ir Budavojimo Draugystę.

Su pagarba,
Jonas Aleksandraviče, *pirm.*
Antanas Masulis, *raštin.*
Laurinas Ažukas, *Iždininkas.*

PIRMAS DIDELIS BALIUS!

rengiamas Dr-stės Birutės orkestros, atsibus seredos vakare 26 spalio (oct.), 1910, Freiheit Turner salėj, 3417-21 So. Halsted st. Prasidės šokis 7:30.

Šis balius bus toks kokio dar lietuviai ikišiolai neturėjo. Šokti bus labai smagu nes griež pilną orkestra susidedanti iš 16 muzikantų. Taigi jaunuomene nepraleisk šios progos. Įžangą vyrui 15c. merginai 10c.

PIRMAS METINIS DIDELIS APVAIKŠČIOJIMAS IR BALIUS.

Su prakalboms ir deklamacijoms rengiamas Dr-stės "Lietuvių Tvirtybė", atsibus spalio (Oct.) 30 d., 1910. Maršavimas prasidės iš Simono Žvibo 2 valanda po pietų ir maršuos į Bukle salią, 4818 W. 12th st., Grant Worcks, Ill. Prakalbos prasidės nuo 3 valandos o šokiai nuo 5 val. Širdingai užkviečia lietuvaites ir lietuvius atsilankyti į mūsų iškilmingą balių pasiklausyti gerų kalbėtojų ir deklamatorių. Taipgi priežą puiki muzike ir Jaunimas gales linksmai laika praleisti; mes iš savo pusės stengsime svečius užganėdinti. Įžanga porai 25c. *Komitetas.*

DIDELIS BALIUS!

Wilson, Pa. rengiamas Draugystės Šv. Jono Krikštytojo, atsibus subatoje 12 lapkričio (Nov.), 1910, Wilson salėje ant bankos vyršaus. Prasidės 6-ta val. vak. ir trauksis iki velybai nakčiai, įžanga 50c. porai, vienai moterei 25c., Užprašome iš visos aplinkinės visus lietuvius ir lietuvaitės, senus ir janus atsilankyti į tą mūsų iškilmingą balių, nes puiki muzikė griež visokius lietuviškus šokius, bus garsus muzikantai net iš Wilmerdingo, Pa. Beto bus visokie gerimai ir kvepenti cigarai, o jau apie priėmima svečių tai nėra ką kalbėti, nes visi žino kad mūsų Dr-stė visada puikiai priima. Su pagarba.

Komitetas.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo švogerio Juozo Monkevičiaus, Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Paažerių gm. Dešimts metų Amerikoje. Turiu svarbų reikalą. Meldžiu parašyti šiuo adresu:

Jurgis Gutauskas,
Suvalkų gubernija,
Vilkaviškio pavietas,
Alvito gmina,
Palivarkas Simanėliškiai,
EUROPE. RUSSIA.

Pajieškau pusbrolio Izidoriaus Wolonczauskio. Kauno gub., Telšių pav., Mosėdžių vals., Šatės par., Diksodžių kaimo. 9 ar 10 mėnesių kaip Amerikoj. Prašau duoti žinią šiuo adresu:

Antanas Wolenczauskis,
48 Albomarle st, Baltymore, M. D.

Pajieškau savo pubrolio Domininko Waitelės, Kauno gub., Telšių pav., Platelių parap., Pagrūdės kaimo. Ketvirti metai Amerikoj. Girdėjau gyvenąs Chicagoj, Ill. Meldžiu duoti man žinią šiuo adresu:

Fabionas Tipšas,
1364 Chanal st. Chicago, Ill.

Pajieškau savo dėdės Kazio Kučinsko. Kokie trįs metai kaip atvažiavo iš Lietuvos į Philadelphia, Pa. Dabar nežinau kur būna. Meldžiu man pranešti šiuo adresu:

A. Kučinskas,
Corbin B. C.
P. O. Box 298. CANADA.

Pajieškau Antano Pelecko. Dveji metai atgal gyveno pietinėje Amerikoje, Argentinos respublikoje draug su mano broliu Pr. Biliūnu. Paskui atvažiavo į Scrantoną; tūlą laiką susirašėme, bet dabar bus jau metai, kaip nežinau kur jis yra. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

Antanas Biliūnas.
P. O. Box 21. Cheltenham, Pa.

Pajieškau savo pačios Anastazijos Mikolajunienės, Kauno gub., Panevėžio pav., Pivavo val., Prašau duoti žinią šiuo adresu:

M. Mikolajunas,
701 Baugh ave. E. St. Louis, Ill.

Pajieškau savo švogerių Adomo, Antano ir Ignaco Grigalių, visi Kauno gub., Raseinių pav. Turiu svarbų reikalą. Prašau pranešti šiuo adresu:

J. Wiches,
P. O. Box 222., Butler, Pa.

Pajieškau savo pusseserės Paulinos Štarulaičios, Kauno gub., Panevėžio pav., Bernotų kaimo. Girdėjau, kad ištekėjo, nežinau koki jos po vyrų pavardė. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

O. Ramanauckienė (O. Štarulaičia).
8310 Pulaski av. N. E. Cleveland O.

Pajieškau dėdės Stanislavo Peleko, jis apie 5 metus išvažiavo iš Lietuvos ir jokios žinios nėra: paeina iš Panevėžio pav., Ramygalos parap., Borklainiu sod., aš jo Dukterečia Elzbieta Dambrauckaite, paeinanti iš Senameščio parap., Šilagalio sod.; labai norečiau sužinoti, kur jis yra nes turiu svarbiu reikalu. Jis pats ar kas kitas teiksis pranešti šiuo adresu:

Elzbieta Dambrauckaite
30 Essex St., Athol Mass.

Kur yra mano draugas Mateušas Bružas? Atgal 3 metai gavau nuo jo laišką iš Soperton, Wis. Vėliaus jokio atsakymo nebegaunu. Labai svarbų reikalą turiu pas jį. Jo paties ar ko kito žinančio apie jį prašau duoti žinią šiuo adresu:

J. J. Česunas,
Freeman, W. Va.

Pajieškau savo dėdės Apolinaro Mažeikos. 10 metų atgal gyveno Lietuvoje, Kuršėnuose, yra dirbęs altorius bažnyčioms, važinėjęs visoj Lietuvoj. Pajieškau taip gi Antano Grigaičio. Kas žinotų vieną ar kitą teiksis man pranešti šiuo adresu:

J. Grigula,
10802 Michigan ave. Chicago, Ill.

Pajieškau Maksimo Dunauskio gyvena apie keturi metai Chicagoj. Jis pats ar kas jį žinote praneškite man šiuo adresu:

Juozapas Sabalauskis
2320 W. 25 st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo pusseserės Salamutės Baltuškytės, Kauno gub., Panevėžio pav., Ramygalos par., Jovaišių sodž. Meldžiu duoti žinią šiuo adresu:

Tonis Baltuška,
303 E. 26 st., Tacoma, Wash.

JURGIS IR BALTRUS BANDO "UŽSIDIRBT" PINIGŲ UŽMANYTAM REIKALUI.

Pajieškau laisvos lietuvaitės apsivedimui, turi būt ne senesnė, kaip 20 metų, aš esmi 26 metų. Daugiaus susižinosim per grotmatą. Teiksitės duot atsakymą:
Mr. S. Z. Pra.
P. O. Box 106 Cle Elum, Wash.

Pajieškau savo dėdžių Antano Bendaičio ir Motiejaus Bendaičio. Abu Suvalkų gub., Mariampolės pav., Kelabiškio gm., Prienų parap., Vartų kaimo. Pirmiau gyveno Gilbertowne, o dabar nežinau kur. Meldžiu duoti man žinią šiuo adresu:
Jonas Gruodis,
478 Southbridge st. Worcester, Mass.

Pajieškau savo draugo Augustino Kuličiaus, paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Joniškio parap., Ropinikų sod., bus jau apie 3 metai kaip Amerikoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią šiuo adresu:
Frank Kažimieraitis,
1344 So. Canal st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo draugo Kazimiero Brazdeikio, Kauno gub., Telšių pav., Ilakės val. Antri metai Amerikoje. Brooklyne buvo vedęs Marcelę Buivydaitę. Iš čion persinėšė kur kitur. Girdėjau esąs užmuštas kasyklose; kiti sako gyvenąs Chicagoje ir vėl apsivedęs. Norėčiau tikrai apie jį sužinoti. Turiu svarbų veikalą. Prašau pranešti man apie jį šiuo adresu:
St. Zaks,
53 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

Pajieškau Fr. Sabaliausko, Kauno gub., Šiaulių pav. iš Gruzdžių miestelio. Turi 29 m. amžiaus, ne augštas, geltonplaukis. 3 metai atgal gyveno Chicagoj. Duokite žinią šiuo adresu:
Fr. Mažonis,
3239 Illinois court, Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio Jono Mišalio, Kauno gub., Šiaulių pav., žagarės par., Gaudikių kaimo. Prašau duoti žinią šiuo adresu:
Vincas Misulis,
95 N. 3rd st. Portland, Oreg.

Pajieškau savo švogerio Juozapo Grybo ir Juozapo, sūnaus Kazimiero Beinarausko. Abudu iš Kauno gub., Panevėžio pav., Piniavos val., Grybas Pavešečių, o Beinarauskas Tutiškių kaimo. Abu jau 7 metai Amerikoj. Turiu labai didelį reikalą. Prašau atsiliepti šiuo adresu:
Fr. Beinarovski,
Devlin 5 naw. Pearl st.,
Burlington. N. J.

Pajieškau savo draugo Petro Kazulio. 4—5 metai atgal gyveno Elizabeth Port, N. Y., dirbo mėsos krautuvėj. Dabar nežinau, kur randasi. Prašau duoti žinią šiuo adresu:
M. Andrejauskis,
364 Popurt st., Montreal, Qv. Canada.

Pajieškau savo tautiečių Petro Jakščio, Broniaus Grybo, Marytės Grybiutės ir Motiejaus Jakščio. Paeina iš Suvalkų gub., Naumiesčio pav., Sintautų valsč., Lepšių kaimo, 4—5 metai kaip gyvena Amerikoje — girdėjau apie Chicago, Ill. — Pajieškau taip-gi Broniaus Antanavičio, to paties valsčiaus ir kaimo. Prašau duoti žinią šiuo adresu:
Kaz. Jakštys.
490 Green st., Ansonia, Conn.

Pajieškau brolio ir sesers Jono ir Marijonos Martinkaičių, Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Vaitkabalių gm., Grašiškių par., Krečių kaimo. Jie patįs ar jų draugai teiksis man pranešti šiuo adresu:
V. Želvis,
603 S. Paca st., Baltimore, Md.

Reikalavimai.

Reikalingas gerų tėvų vaikas, baigęs "Public School" prie "Lietuvos" mokintis drukorystės atmato.

Reikalaujame 20 gerų kriaučių prie moteriško darbo. Darbas ant visados. Užmokestis nuog 12 iki 20 dolarių. Kreipkites adresu: L. Kasper, 3129—3131 Wentworth av., Chicago.

Reikalingas geras kriaučius, mokąs siuti visokius vyrų drabužius. Darbas ant visados. Mokestis gera. Drąsiai gali važiuot arba skubiai parašyt laišką šiuo adresu:
Juozas Tačelauskas,
701 E. Mason st. Springfield, Ill

Ant Pardavimo.

12 Lotai ant pardavimo labai geroje vietoje, dasižinot pas — M. Garmus, 3023 E. 94th pl., So. Chicago, Ill. Lotai yra ant 93th st. West Chounsey ave.

Parsiduoda dvi "Barber Shop'es" 10802 Michigan ave. ir Kensington ave. 345, abiejose yra geras biznis, geriausios vietos Chicagoje. Viena iš tų parduosim per negalėjima apžiūrėti dviejų vietų. Kreipkitės greičiau inešt iš kalno $50, likusius ant išmokėjimo, Jonas Grigula 10802 Michigan ave.

Parsiduoda saliūnas ant Public st. Biznis gerai išdirbtas. Vieta gera, lietuvių apgyventa. Parsiduoda dėlto, kad savininkas turi išvažiuot į kitą miestą. Norintįs pirkti kreipkitės, 3252 So. Halsted st.

Lietuvis, ilgus metus praktikavęs ir dirbęs duonkepio darbą. Liepojuje ir vėliau Škotijoje, pajieškau darbo prie duonkepio arba prie valgomų daigtų sankrovos. Dėl artesnių žinių kreipkitės adresu:
W. P.
P. O. Box 29, Melrose Park, Ill

"BIRUTĖS" ORKESTRA

"Birutės" orkestra groja baliuose teatruose ir veselijose, taip-gi sutaisome ir apvaikščiojimams. "Birutės" orkestra labai tinka teatrams, nes turi puikius muzikantus ir sutaisė klasiškus dalykus. Baliuose taip-gi atsakančiausia, nes lietuviškus šokius puikiausia išpildo. Kas turėjo "Birutės" orkestrą baliuje ar teatre vieną sykį, tai jau ima ją visados. — Su reikalais kreipkitės:
Ks. Strumskis,
Phone Yards 1138
3315 Auburn ave., Chicago, Ill

LIETUVIŠKON KONSEVATORIJON

Priima dar įstot noug pusės semestro y. nuog 15 spalių, įmokėjus ikiedų 10 dol.
A.: 3246 So. Halsted st. Chicago. Ill.

Pranešu liudną žinią, kad mano vyras Juozapas Mosteikis pasimirė. Nabašninkas mėgo skaityti laikraščius, ilga laiką buvo "Lietuvos" skaitytoju, prigulėjo prie Lietuvių Susiv. Amerikoje. Daktaras buvo pripažinęs, kad jis turi važiuoti į Lietuvą. Ten nuvažiavęs jis pagyveno tik penkias dienas; mirė 46 metų amžiaus, palikdamas mane našle su dviem vaikeliais, 8 ir 6 metų. Nabašninkas paėjo iš Kauno gub., Raseinių pav., ir par., 22 metu išgyveno Amerikoje. — Norintis gauti daugiau žinių, rašykit šiuo adresu:
Monika Mostelkienė,
4633 So. Wood st., Chicago, Ill.

Mokykla šokių

Prof. Julius S. užtikrina, kad išmokys šokti kiekvieną jauną ar seną. Išmokina valcą 6 rųšių ir teip, kad gali drąsiai eiti šokti publikoje. Teipgi išmokys ir kitus šokius su 6 vakarais; vakare nuo 8 valandų iki 11. Kas moka vaikščioti, tas gali išmokti ir šokti. Kas nori mokytis tegul ateina į svetainę, po numeriu, 2119 So. Halsted St., mokinu kas dien apart šventų dienų. Prof. Julius S. praneša visiems, kurie nori išmokt tuos šokius, kad ateitų sekančio adreso: 2124 South Halsted St.

Ofisas ant 3-čių lubų. Atdaras nuo 6 iki 8 val. vakare. Nedėliomis nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakare.

Taipgi išmokinu buck 8 wing; buck skirt; irish jig; clog; spanish waltz; waltz two step ir waltz side step ir 95 kitus.

Pasidaryk tikrą

LAGER ALU

NAMIE

iš Johano Hofmeisterio puikaus alinio extrakto

Pradinis puodelis, kurio pakanka pasidarymui 2½ galonų puikaus alaus, siunčiamas dykai. Vyras, moteris ar vaikelis mokės tą alų pasidaryt.

Dar šiandien parašykite duodamo už dyką prabinio puodelio. Mes su malone prisiųsime Hofmeisterio alinio extrakto pasidarymui 2½ galionų alaus drauge su lengvais pamokinimais, kaip daryti. Gali pasidaryt puikų alų kokis yra daromas nuo amžių. Vokietijoj iš Hofmeisterio alinio extrakto. Gardus putojąs alus gali but padarytas namie į keles minutes be jokio gaišto. Tai yra toks alus, kuri mėgs kiekvienas šeimyniškis. Jį lengva pasidaryti ir įsigyti ten, kur paprasto alaus negalima pardavinėti. Jus galite pasidaryti maždaug už 6 cent. galioną ir jums jis geriaus patiks kaip koks kitas. Prisiųsk tiktai 20 c. markemis ar pinigais apmokėjimui persiuntimo kaštų ir ir mes dykai prisiųsime jums prabinį puodelį, kurio yra gana pasidarymui 2½ gal o ių alaus. Tuo viskas bus apmokėta ir jis turesite alų, kokio dar niekad neįėret. ☞ Reikalaudamas panaudok pridėtą čia kuponą.

FREE SAMPLE COUPON

JOHANN HOFMEISTER
1613 Hofmeister Building, Chicago, Ill.
Send me FREE One Can of Hofmeister Beer Extract, enough to make 2½ gallons Fine Quality Real Lager Beer. I enclose 20c to help pay for packing and shipping.
PASIRAŠYK ČIA.
Vardą .....
Miestą .....
Street No. .....

AKIU LIGOS.
Ar turi galvos skausmus?
Ar akys vandeniuoja?
Ar jas niežti?
Ar teipgi ir spaudžia?
Ar daiktai išrodo dvigubi?
Ar jie buva neaiškus, migloti?
Ar turi uždėgtas akis?
Ar jos greit pailsta skaitant?
Ar jas skaudina šviesa?
DAUG ZMONIU
turi akių nesveikumų, kurių visai nežino, ir sirgdami nejaučia skausmo ir nė jokio nesmagumo, bet jie turi nešioti akinius, kad išgelbėti savo regėjimą ateityj.
Mokslinio laipsnio okulistas
S. GINSBURG
2038 S. Halsted St. netoli 21 g.

"DAGIS"

Kritikos, Satyros ir Juokų Ménesinis Laikraštis.

DAGIS gražioj formoj knygos, ant geros popieros ir su viršeliais, viso 20 puslapių kas mėnuo duoda skaitymų.

DAGIS kas mėnuo talpina po kelis originalinius, lietuvių pieštus paveikslėlius.

DAGIS bado visus be skirtumo, kas tik nusikalsta prieš visuomėnę, todėl "Dagis" turi rastis kiekvino lietuvio namuose, tai yra geriausia gyduolė nuo visokių ligų. Juk visiems yra reikalingas linksmumas ir juokai, o "Dagis" nesigaili straipsnių su įvairiais pasišaipimais ir juokais.

DAGIO kaina labai žema, tiktai 10 centų num., arba $1.00 metams.

Stunčiant prenumeratą, adresuokite:
"DAGIS" PUBL. CO.,
812 — 33rd Street, Chicago, Ill.

LIETUVIU RATELIO SKAITYKLA
3149 So. Halsted St. Chicago

Atdara šiomis dienomis ir valandomis:
Utarninkais ir ketvergais nuo 7 val. vak. iki 9 val. vakaro; subatomis nuo 7 val. vak. iki 10 val. vak.
Sekmadieniais (nedėldieniais) nuo 4 val. dieną iki 6 val. vakaro.
Skaitykloj randasi visi lietuvių laikraščiai ir kningos. Skaityti galima pačiame kningyne ir namo nešti esi.

AR TURITE?
Ar turite Insurance Policy

kuri mokėtų jums laike ligos arba sužeidimo nuo $20.00 iki $40.00 į mėnesį, o atsitikime mirties ir sužeidimo arba kurių nors sąnarių kuno praradimo nuo $500.00 iki $1000.00.

Tokią Insurance Policy geros kompanijos galite nusipirkt pas mus, mokėdami nuo $1.00 ir daugiau į mėnesį.

Chicagos lietuvius užkviečiame apsilankyt pas mus, kad galėtume paaiškinti visas išlygas.

J. J. Hertmanowicz, Agentas
A. OLSZEWSKIO BANKOJ
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

KOŽNAS GAUS DYKAI

kuris prisiųs keletą markių, musų No. 3 katalogą, didžiausią lietuviškoj kalboj, 64 didelį puslapį. Jame telpa aprašymai suviršum 200 ligų, vyrų, moterų ir vaikų, pasako nuo ko jos prasideda, kaip jas pažinti, kaip nuo jų apsisaugoti, kokias gyduoles naudoti, kiek jos prekiuoja ir kur jas gauti. Paveikslai ir pasekės yvairių kveptančių ir gydančių muilų, Perfumų. Elektro-gydančių aparatų, Koberinių iškirbinų, Mosų, Painų, Štukų, Drukno jamų Mašinėlių, Armonikų, Koncertinų, Britvų, Pavinčevonių ir šimtai kitokių kosnam reikalingų dalykų. Iškirpk šitą apgarsinimą ir prisiųsk mum, o tuojaus gausi visai dykai katalogą. John I. Bagdžiunas, Propo
JOHN'S SUPPLY HOUSE
2334-2336 SO. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILL.

Adresas .....
Vietas ..... State .....

Pacific Liquor Co.

Gabrielius ir Sigall
PIRMUTINIS LIETUVIŠKAS
SALIUNAS

Užlaiko šaltą alų, gardžią arielką, kvepančius turkiškus cigarus, ir inportuotus gėrimus. Čia atsilankę lietuviai ras mandagios patarnavimus ir gaus rodą dykai. Atsilankykite

309 Second Ave. So. Seattle, Wash.

Naminė Mokykla

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) ..... $1.00.
Vaikų Draugas, arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15c
Naujas Budas mokintis rašyti be mokintojo 10c
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) ..... 35c.

P. Mikolainis,
Box 62. New York City

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS
OFISAS—Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

AR MATĖTE PUIKIUS
27-nių PĖDŲ LOTUS?

Scoville, Walker & McElwee's 60 akrinej subdivizijoj netoli didelio persikirtimo punkto ties

Kedzie ir Archer Avs.

Nuo

43-czios iki 39tai gat

Lotai po $290

IR VIRŠIAUS

Lengvas šmokestis. Paskolinama pinigai pasistatyti namams kokiems norint.

Šitoj subdivizijoj namai yra visi gražus. Tai bus gražiausia apsigyvenimui vieta pietvakarinėj dalyj, išrodo kaip koks parkas. Vanduo, srutų nuovados, gazas, šaligatviai, medžiai. Gražus dviejų flatų namai galima tuojaus užimti po $3.000 ir viršiaus, mėnesiniais išmokesčiais.

Keturios karų linijos: "Archer Limits", Archer 38th", "Chicago Lawn" ir nauja "Kedzie Av." einanti kiaurai.

Važiuokite by kokiu karu ir persėskit ant "Archer Av.-Limits." Ofisas ties lotais kampas Archer ir Albany Avs, netoli 43 gat.

H. H. WALKER & CO.
201 Tacoma Building
Kampas Madison ir LaSalle gat.

Mes Išgydom Vyrus

Mes trokštam, kad visi, kurie yra neužganėdinti su kitais gydymais, ateitų pas mus ir pamėgintų musų tikrą ir ištikimą gydymą. Mes pasiiktsim tau dėlko kiti gydymai tavęs neišgydė ir kaip mes tave išgydysim.

Kraujo Užnuodyjimas Pasinantis nuo užkrėtimo arba prieš ančių dėl kurių ligonis nenori kreipti prie šeimyniško gydytojaus, rudos plėmos, lopai burnoje, skaudulis ant liežiuvio, silinkimas plaukų, skausmas kauluose, sunariuose, plėmos ant kuno, jausius tekanti skandulisi. MES IŠGYDOM ŠITOKĮ PADĖJIMĄ—MES NELOPOME.

Nubėgimai Ar kankina tavę nubėgimai paeinanti nuo peršėgimo gamtos tiesų, vyriški silpnumai, nualinimas, silpna atmintis, galvos skausdėjimai, plėmai priešai akis, nervikumas, skausmai strėnose? Ar pats ėsi apimtas nors vienu iš tų ženklų? Ateik pas mus, mes tave išgydysim ne kitaip nereikalaujį mum mokėti.

Užsikimšimai Nedaro skirtumo koks tamistos nesveikumas yra, jeigu tamistą kankina deginimai, plikinantis šlapinimas, puslės nesveikumas, erzinjmai, tankus noras ištuštinimo, mes išgydom viršui minėtus padėjimus be vartojimo pellio ir be siuntimo į Rosnbutį.

Abelnas Nusilpnėjimas Silpnumas, pamėlėjimas, negalingumas prie darbo arba linksmumu gyvenimo, nuksimas, yvairus gėdinanti silpnumai, ir tt. ATIDĖJIMAI YRA PAVOJINGI—PASIRODAVIK SU MUMI DABAR.

Sutinimai Uždėginai, sutinę ir skausmingi sunariai, kantrybę atimančios užsisenėję ligos kurios padaro gyvenimą nelaimingu, IŠGYDOMOS ANT VISADOS BE ŽUDIMO LAIKO.

Odos Nesveikumai Eczema, išbėrimai, spuogai, lopai, netobulumai, žaizdos skandulisi, pageltonavus ir išbiškus oda, pajuodavę poaikiai, Vyrai, yra jum nuo to visko vaistas, atsišaukiant pas mus ant gydymosi. GALI UŽMOKĖTI KADA BUSI IŠGYDYTAS.

Guzuotos ir Susisuke Gyslos Šitokios gyslos randasi visur ant žemesnės dalies kuno, bet daugiausiai kairėj pusėj; jos padaro žmogų labai neramų; yra slipnas velkantis jautimas daugmaž nuolatai. Gyslos yra užčiuopiamos ir nurodo kaip botagas.

Inkstu, Pusles ir Sebrus Nesveikumai Inkstų nesveikumas gali išsivystyti į pavojingas komplikacijas, ir jeigu nestbotas, pagimdys kitas ligas ir kompilkacijas. Ar manai apsivesti? Ar esi tikrai sveikas?

Atsišauk tuojaus jeigu esi klapate.

State Medical Dispensary

150 SO. CLARK ST., arti Madison gatves, CHICAGO, ILL.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 4 po piet. Nuo 6 iki 7 vakarais. Nedėldieniais ir Šventadienais nuo 10 iki 12 tiktai. Ypatos geidžiančios gydymo turi atsišaukti asabiškai, nes ligos negali but gydomos teip pasekmingai per susirašinėjimą kaip ligonini atsišaukus pačiam. Nerašyk bet atsilankyk.

Naujausias importuotas Fonografas :: :: ::

DYKAI

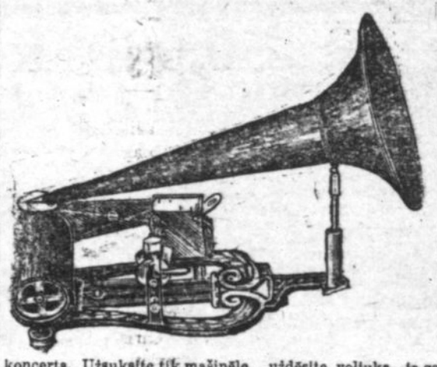

Bus duotas kiekvienam, kas nupirks pas mus rusiško tabako už $6. Nieko nuo jusų daugiaus nereikalaujame tik kad patartumete savo draugams ir pažystamiems pirkti iš musų firmos tabaką.

Šitas importuotas fonografas yra padarytas iš geriausio metalo, turi didelę nikelinę triubą ir labai gerai skamba. Turėdami musų fonografą, galite surengti namie puikų muzikos koncertą. Užsukite tik mašinėlę, uždėsite volluką, ir galėsite išgirsti gražiausiss tautiškas, darbininkiškas ir kitokias dainas, ištraukas iš operų ir operečių, žaidimą visokių instrumentų pavienių ir orkestroje. Klausant tai viską bus malonu ne tik jums ir jusų šeimynai, bet ir jusų pažystamiems bei kaimynams.

Musų fonografas yra geriausias, koks tik dabar gali buti. Už tokį fonografą užmokėtumėt maždaugiausia $12. Mes duodame jums tą fonografą suvis dykai. Prisiųskite tik 50c. markėms ir mes išsiųsime jums geriausio rusiško tabako už $6 ir tą fonografą draug su voleliais ir nurodymais, kaip reikia apsieiti. Apturėję tai per expresą, užmokėsite likusius $5.50. **Namie galite išbandyti musų fonografą, o jeigu jis jums nepatiks, tai galite sugrąžint mums tabaką ir fonografą, o mes sugrąžinsime jums visus įmokėtus pinigus.**

Į dovaną yra suprantama ir puiki, nėra čia jokios rizikos, taigi naudokitės, pamatysite, kad busite užganėdinti.

ENGLISH ASIATIC TOBACCO CO.
1-115 East 7th Street, :: NEW YORK, N. Y.

D-re Marija Dowiatt-Sass
Moteru ir vaiku ligu specialiste

Offisas	Rezidencija
1725 W. 18th St.	5208 W. Harrison St.
Tarpe Paulina ir Wood gatvių Sasso aptiekoje	Arti 52ros Ave.
Telephone Canal 1208	Telephone Austin 459
Valandos: nuo 9:30 iki 12:00 dien. nuo 3:00 iki 4:00 po piet nuo 7:00 iki 8:00 vakare	Valandos: iki 9:00 kiekvieną rytą

LIETUVOS ŽENKLAS "Žirgvaikis" arba "Vytis".

Kiekviena tauta savo ženkla myli ir guodoja. Mes lietuviai turime ženklą "Žirgvaikio" arba Vytį, kuris turėtų rastis kiekvieno lietuvio gyvenime, viešose salėse ir mokslainėse. Mano dirbti "Žirgvaikiai" arba Vytįs yra iškalti artistiškai iš balto gipso (Plaster of Paris) 25x25, uždėti ant mėlynos spalvos žilkinio aksomo, išveizi labai puikiai. Kaina $30. Dirbu visokias figuras iš gipso ir medžio, išpjaustau paveikslus ornamentus, bažnyčioms, mokykloms ir gražiems namams.

Skulptorius
ANT. ALEKSANDRAVIČIUS
3227 Auburn Ave., CHICAGO, ILL.

A. Olszewskio Banko

galite aprupinti visus savo reikalus

TOJ BANKOJ LIETUVYS NOTARAS

Išdirba "Doviernastis" — Kontraktus, Raštus pardavimo ir visokius kitus dokumentus, ir užtvirtina visokius dokumentus pas konsulių. Inkorporoja drangijas ir atlieka visokius kitus notarijališkus darbus.

Visokiuose notarijališkuose reikalose kreipkitės į

J. J. Hertmanowicz
(Notary Public)
3252 So. Halsted st., Chicago.

THOS. I. MORGAN
ADVOKATAS

Veda kriminališkas, civilišką bylas; parup'na patentus; perliuri savasčių popieras; abstraktus; deed'ś ir tt. Žinomas lietuviškai visuomenei kaipo teisingas ir geras advokatas.

79 Dearborn St., Chicago.
328-330 Unity Building
Taipjau 1613 S. Halsted St.

Kur gauti "Lietuvą".

Galima gauti kiekvieną savaitę "Lietuvą" už 5c. pas šiuos agentus:

Brooklyn, N. Y.
Fromes, 73 Grand Street.
Ant. Jankauskas, 65 Hudson Ave.
Jermalas, 215 Berry Street.
Jan Milewski, 87 Grand st.

BALTIMORE, MD.
John Louis, 657 W. Baltimore St.
J. Zebrauckas, 112 N. Green St

BROCKTON, MASS.
J. Poclus, 175 Ames St.

Chicago, Ill.
P. M. Kaitis, 1607 N. Ashland Av.
M. J. Tananevičė, 670 W. 18th St
Mike Valaskas, 345 Kensington ave.

ELIZABETH, N. J.
D. Bočkus, 211 First St.

JERSEY CITY, N. J.
Ant. Rekaitis, 234 Wayne St.

Lawrence, Mass.
A. Ramanauskas, 101 Oak street

Montello, Mass.
B. P. Miaskinis, 36 Arthur St

New Haven, Conn.
J. J. Vaitkevičius, 227 Chapel

Mokinkis Angliską Kalbą.

Žinai kaip labai yra reikalinga angliška kalba šioje šalyje. Nors tu butum geriausiu mekaniku, profesijonalistu, ar biznieriumi, jeigu nemokėsi angliškos kalbos, tai Amerikoje negausi nė gero darbo, nė biznio, nė profesijos negalėsi vesti. Žmogus, mokantis angliską kalbą Amerikoje, yra visur pageidaujamas ir gerai apmokamas. Todėl kuogreičiausiai rupinkis ją išsimokinti.

DABARTINIS BUDAS IŠSIMOKINIMO ANGLIŠKOS KALBOS YRA LABAI LENGVAS. ŠTAI JIS.

1. Pirmiausiai perskaityk knygelę "VADOVĖLIS" No.1209. Kaina 25 centai.

2. Paskui perskaityk knygelę "RANKVEDIS" No.1300. Kaina $1.25.

3. O tada užsirašyk laikraštį "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių už $3.00, tai gausi dovanų knygelę No.1491, vadinama: "KAIP RAŠYTI LAIŠKUS LIETUVIŠKOJE IR ANGLIŠKOJE KALBOSE", o su pagelba šios knygelės galutinai išmoksi netiktai angliską kalbą, bet jau mokėsi ir laiškus rašyti angliškoje kalboje.

Knygas No.1209 ir No.1300 parduodame už pinigus, bet Knygelę No.1491 už pinigus neparduodame, tiktai dovanojame ją tiems, ka angliškai kalbėti ir rašyti ir dėkavoja mumis už tos knygelės išleidimą.

Knygags No. 1209 ir No. 1300 parduodame už pinigus, bet Knygelę No. 1491 už pinigus neparduodame, tiktai dovanojame ją tiems, kurie užsirašo "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių ir užsimoka $3.00 prenumeratos, tai tiems ją duodame dovanų. Skaityk šios knygelės apgarsinimą ant 8-to puslapio šio laikraščio ir persitikrink apie jos vertę.

Kiekvienas gaus ją dovanų kas užsirašys "LIETUVA" ant 18 mėnesių ir užsimokės $3.00 prenumeratos.

Todėl ir Tamista, jei nori išmokti angliską kalbą, tai užsirašyk "LIETUVĄ" ant 18 mėnesių ir gausi minėtą Knygelę dovanų, su kurios pagelba išmoksi gerai nevien angliškai kalbėti, bet ir angliškai laiškus rašyti.

Siųsdamas pinigus už "LIETUVOS" prenumeratą adresuok:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Kas užsipirks antrai šių metų pusei "Lietuvos Ukininką" stačiai iš redakcijos, tas gaus dovanai "Vilniaus Kalendorių" 1911 metams.

3 rub. metams 1r. 50k. pusm. D. Lietuvoje	Visiems prieinamas, kiekvienam reikalingas, seniausias lietuvių laikraštis Lietuvoje eina nuo 1905 metų	2dol. 20c. met. 1dol. 10c pusm. Amerikoje

"Lietuvos Ukininkas"

1910 metais savo ėmėjams duoda:
52 No. No. "Lietuvos Ukininko"
26 No. No. "Žemės"
13 No. No. "Mokyklos"
12 No. No. "Sveikatos"
1 "Vilniaus Kalendorių," 1911 m.
Sėklų išbandymui:
Ukio padargų premijoms už geriausius ukio aprašymus.

Kas nori padaryti daug naudos ir smagumo savo giminėms ir geriems pažįstamiems pasilikusiems Lietuvoje, teužperka

jiems "Lietuvos Ukininką"

Labai naudingas yra "LIETUVOS UKININKAS" ir Amerikoj, ir kitur gyvenantiems lietuviams, nes daug jame jie ras žinių ir naudingų pamokymų iš visokių šalių ir sričių.

Kas įsirašys į "L. UKININKO" BENDROVĖS narius ir užmokės 25 rublius (13 dol. 75 c.), tasai gaus "LIETUVOS UKININKĄ" visuomet dovanai.

KAINA: Lietuvoj (ir Rosijos valstijoj) metams 3 rub. (1 dol. 65 c.) pusmečiui 1 rub. 50 kap. (38 cent.) Užsieniuose: (ir Amerikoje) metams 4 rub. (2 dol. 20 c.) pusmečiui 2 rub. (1 dol. 10c.)

Tos pačios "L. Ukininko" Bendrovės dar yra leidžiamos nuo 1909 m.

"Lietuvos Žinios" su "Aušrine"

Progresiviškas lietuvių laikraštis. Eina 2 kartu į savaitę.

KAINA: Lietuvoj (ir Rosijos valstijoj) metams 4 rub. (2 dol. 20 c.), pusmečiui 2 rub. 50 kap. (1 dol. 38c.) Užsieniuose: metams 6 rub. (3 dol. 30c.), pusmečiui 3 rub. 50 kap. (1 dol. 92c.) Abiejų laikraščių adresas:

Vilnius--Siemionovskaja 10-1 Russia--Lithuania.

"LAISVOJI MINTIS"

Vienintėlis mokslo ir literaturos iliustruotas laikraštis, talpinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš įvairių mokslo šakų: Historijos, Kulturos Historijos, Gamtos Mokslų, Draugijinių Mokslų, ir t. t., lygiai ir originališkai parašytas apysakas iš musų gyvenimo.

Kaina metams $2.00; pusei metų $1.00; į užsienį $2.50

Kas, prisiųsdamas mums prenumeratą, prisiųs iškirpęs ir šį apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems "L. Mintį" metams duodame knygų už $1.00 užsirašantiems pusei metų už 50c.

Paskubinkit—Dovanas neilgai teduosime.

Adresas:
"Laisvoji Mintis,"
1401 N. Main Ave., - Scranton, Pa.

REIKALINGOS MERGINOS

Nuo 16 metu

lengvam darbui moderiniškoj faktorijoj. Nuolatinis darbas ir geros algos. Krepkitės į

The Sefton Manufacturing Company
1341 W. 35th street, Chicago, Ill.

Nori mokintis Barzdaskutykios?

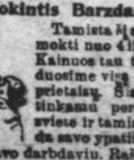

Tamista šį amatą gali išmokti nuo 4 iki 6 savaičių. Kainuos tau tik $50. Mes duosime visą setą skutimo prietaisų. Šis amatas yra tinkamu perdėm visame svietė ir tamista turėsi tada savo ypatišką vertetvystę buti savo darbdaviu. Rašyk pas:
NOSSOKOFF'S BARBER SCHOOL
[illegible] Ave., Pittsburg, Pa.

Dr-as W. A. Martišus

Ofisas R. 409 Tacoma Bldg.
Madison & LaSalle Sts. Chicago,

Gydau visokias ligas kaip šviežias teip ir užsisenėjusias. Ypatingai vidurių ligas, moterų vaikų ir vyrų. Teipgi pritaikau akinius ir patarnau nesveikas akis.
Offiso valandos: nuo 9 ryto iki [illegible]

Banka A. Olszewskio

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Priima pinigus taupinimui ir moka už juos 3% metams.

Skolina pinigus pirkimui namų ir liotų mieste Chicagos.

Sukolektuoja žmonių pinigus padėtus kitose bankose; teipgi iškolektuoja darbininkų neužmokėtas algas ir paskolintus pinigus.

Padaro visokius Notarijališkus raštus, kaip tai: Dovierennastis, Kontraktus pirkimo ir pardavimo, Affidavitus ir visokius kitus rejentališkus ir legališkus raštus.

Išmaino pinigus visokių žemių ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant kitokių.

Perka ir parduoda namus ir liotus.

Siunčia pinigus į Rossiją, Lietuvą, ir visas dalis svieto.

Parduoda šifkortes ant visų linijų išvažiuoti ir atvažiuoti, ir išvažiuojantiems Lietuvon parupina pasportus nuo Rosijos konsulio.

Musų kainos visada pigesnės kaip kitų ir musų tarnysta visuomet geresnė už kitų. Rašykite mumi apie šifkorčių ir rublių kainas, o mes mielai tokias Jums prisiųsime.

Rašydami mumi visada adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Knygele verta tiek aukso, kiek ji pati sveria

Jos Vardas yra:

"Kaip rašyti Laiškus Lietuviškojo ir Angliškoje kalbose".

Ko ji mokina? Jt mokina rašyti laiškus (gromatas) lietuviškoje ir angliškoje kalbose. Žmogus gali visą amžį mokintis angliška kalbą, bet pakol jis nemėgins rašyti laiškų angliškoje kalboje, tai ir angli'kos kalbos niekada gerai neišmoks. O kad rašyti laiškus angliškoje kalboje, reikia tam tikros knygos, kuri nemokantį mokintų. Taigi ši knygelė mokina rašyti laiškus angliškoje kalboje.

Šioje knygelėje yra daugybė laiškų visokiuose reikaluose ir atsitikimuose į visokias ypatas: Laiškai tėvų į vaikus, vaikų į tėvus, vaikinų į merginas, merginų į vaikinus; tarnų į darbdavius, darbdavių į tarnus ir tt. Tie visi laiškai yra abiejose kalbose, viens lietuviškas kitas angliškas, teip kad rašėjas skaito lituviską laišką ir mato kaip tą jatį laišką angliškai rašyti. Kašant angliškus laiškus žmogus mato kaip surišti žodi su žodžiu, kaip padaryti pilnus sakinius ir tie sakiniai įsiskverbia žmogui į smegenis teip giliai kad jis juos jau ant visada atmena. Jokia gramatika, jokia kita knyga teip greitai ir teip gerai žmogu neišmokins angliškos kalbos kaip kad virš paminėta knygelė. Žinoma pirm paėmimo šios knygelės, žmogus turi pirmiau perskaityti knygeles "Vadovėlis" No.1209 ir "Rankvelis" No.1300, kad gauti pradžią, o paskui jau imti knygelę *"Kaip rašyti laiškus lietuviškoje ir angliškoje kalbose"*.

Ši knygelė ne vein mokina laiškus rašyti, ne vien mokina angliškos kalbos, bet dar mokina ir daugybės kitokių labai naudingų ir reikalingų dalykų, kokių pamokinimų jokioje knygoje nerasite. Ji mokina:

Kaip daryti kontraktus pirkimo, pardavimo, samdymo ir visokių formų biznio reikaluose; kaip daryti vekselius skolinant pinigus; kaip daryt testamentus; kaip vesti draugyščių reikalus, ir visoki kiti pamokinimai. Teipgi mokina formų kaip žmonėse apsieiti visokiuose atsitikmuose; antai kaip apsieiti svečiuose, apsilankymuose, supažindinime vieno su kitu, pakalboje vieno su kitu, kaip užsilaikyti bankietuose, vestuvėse, krikštynose, pagrabuose, atsilankant ant metinių švenčių ir tt. Toliau knygelėje yra šimai patarlių vartojamų angliškoje kalboje išverstų į lietuvišką, kokių dar niekad negirdėjai, ir ant galo yra Žodynėlis svetimų žodžių, vartojamų yvairiose kalbose, išverstų į lietuvišką kalbą ką jie reiškia.

Ši knygelė turi 293 puslapius. Yra apdaryta popieros apdaruose ir audimo gražiuose apdaruose. Ji yra verta daug pinigų, bet už pinigus mes jos niekam neparduodame. Mes ją dovanojame tiems, kurie užsirašo musų laikraštį "Lietuvą" ant 18 mėnesių ir užsimoka $3.00 prenumeratos, tai tiems duodame šią knygelę dovanų ir siunčiame "Lietuvą" per pusantrų metų. Skaityk mųs apgarsinimą ant puslapio 7.

Kodėl teip brangią knygelę mes dovanojame už dyką? Pirma todėl, kad mes norime kad kiekvienas lietuvys išmoktų angliską kalbą, kad paskui galėtų užimti geresnią vietą ar darbą ir pralobtų, o kada bus musų lietuviai turtingesni ir apšviestesni, tai ant tiek pakils lietuviška tauta ir kultura ir mes nuo turtingesnių daugiau biznio turėsime. Antra — mes norime, kad kiekvienas lietuvys skaitytų musų laikraštį "Lietuvą", kuri tarnauja žmonių apšvietimui ir kulturiškam jų pakėlimui, ir ant kiek Lietuvos" skaitytojai pasidaugins, ant tiek mes galėsime pagerinti laikraščio "Lietuvos" turą. Pasidauginus skaitytojams, mes galėsime užlaikyti geriausius raštininkus, kurie parupins žmonėms tikrai gerų ir pamokinančių raštų visokiose mokslo šakose. Laikraštis turi buti žmonių mokykla, jis turi mokinti žmonis apie visko kas jų gerovei reikalinga, todėl mes ir rupinamėsi laikraštį "Lietuvą" tokia žmonių mokykla padaryti.

Lietuviai jau pradeda suprasti musų gerą norą, nes kasdien vis užsirašo "Lietuvą" daugiau ir daugiau, ir gavę nuo mus virš paminėtą knygele dovanų, kuodidžiausiai mumi dėkavoja už jos išleidimą.

Todėl ir tu, broli, kurs šį apgarsinimą skaitai, nelauk, ilgiau, bet tuojaus prisiųsk $3.00 prenumeratos už "Lietuvą", o mes ir tau prisiųsime tą brangią knygelę dovanų ir siųsime musų laikraštį "Lietuvą" per pusantru metų.

Siųsdami pinigus savo laiškų adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted Street. CHICAGO, ILL.

Dr. E. C. COLLINS

uždėtojas.

Daktaras yra geriausiai žinomas, per atliktus jo darbus.

Dro Collins'o garsingą knygą

VADOVAS IN SVEIKATĄ

tapo pripažinta per visus kitus Profesorius, kaipo Didžiausia knygą sveikatosiš visų kitų, kada norints parašytu per kokį norints daktarą.

Nėra daktaro, kuris duotu Jums tokią knygą, nes ne turi atsakančio supratimo, kaip parašyt.

Dovanai! Prisiųsk 10 centų markėmis apmokėjimui siuntymo lėšų, o apturėsi tą knygą Dovanai.

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

TAUTIEČIAI - GINKITE PĄTS SAVE!

Sangokitės suvadžiotojo daktaro, kuris nori išplėšti Jųsų kišenius, padėdamas aukštą prekę už pigų patarnavymą ir bledingas gyduolias, — kuris nori **Apgaut** Jus ir Jųsų šeimynas nuo didžiausio turto, tai yra **Sveikatos**, duodami Jums ne atsakančius vaistus, tiesiai ne **Žinodami** medikališko mokslo.

DATKARAS KURIS KALBA JUMS MELAGINGAI savo apgarsinimuose, vienkart ir įkalbinėja meluodamas Jums, Jųsų kentėjimuose. Teip, jagu jis kalba apgarsinime savo: "Aš ėsu pirmvedžiu daktaru — aš ėsu geriausiu daktaru — išrinktu per visus kitus daktarus". **Jis kalba Jums melagystę! Nes tokio daktaro, Amerikoje dar ne buvo!** Ne gana to-tie daktarai net teip toli užsivaro, kad net bando įkalbėt **Lietuviams**, idant ne įtikėtu stebėtinai gerai, **Institutų ir ligonbučių**, pašalpai kentėjimuose, aiškindami, buk tai "Institutai ir ligonbučiai tveresi iš neteisingų žmonių". Ant to galima vien tik tuom atsakyti, kad vagis vadina visus kitus žmonis vagimis. Vien tik blogiausi žmonįs, ne gali atrasti **gero pasauleje**. Vien tik menkučiai ir veidmainiški daktarėliai, pilni **savegarbinimo**, bet be **medikališko mokslo**, loja ant darbąvymosi **didžiųju profesoriu**, be protiškai užvydėdami, jok ne turi tos **Aukštos Žinios medikalijoje**, kuris yra reikalingas del pastojimo į daktarus didžiausiojo pasaulėje medikališko Instituto

"THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE".

7 PRIEŽASTIS DEL KO: **Aukščiausiai moksliški daktarai, The Collins N. Y. Medical Institute, gydo daugiau žmonių kiekvieną metą, kaip visi kiti pasaulės daktarai, imant kartu.**

1. Delto, kad **The Collins New York Medical Institute, yra seniausiu, didžiausiu, geriausiu** ir labiausiai **naujagadyniišku Institutu Amerikoje.**
2. Delto, kad **The Collins New York Medical Institute,** tąpo įsteigtas, per gerai žinemą ir gerbiamą **profesorių daktarą Collins'ą,** del naudos visų **Lietuvių,** kaip Amerikoje, teip ir senam krajuje ir ne del piniginio uždarbio, bet del suteikimo pagelbos **nelaimingiems-ligoniams** ir kad galėtu kiekvienas **atgauti sveikata** savo, **kaip galima su menkiausiais piniginiais kaštais.**
3. Delto, kad tie stebėtinai pasekmingi vaistai, kuriuos skiria **garsingi daktarai, The Collins N. Y. Medical Institute** yra surengiami **locnoje aptiekoje** iš naujausiu ir aukščiausios vertės medikališkų medegų, o kurias del jų brangumo, ne gali įgauti kiti daktarai, **jagu gi ir būtu žinomi vardai tų paskučiausių, šiądieninių gyduolių, tai ir teip ne žinotu kaip jas užrašyt.**
4. Delto, kad prekės tų, greit gydančių vaistų yra daug žemesės, negu per tuos daktarus žarlatanus yra statomos už siunčiamus be naudiškus, bledingus vaistus, nes tiems daktarams rūpi daugiau pinigai, kaip gydymas.
5. Delto kad **Daktarai The Collins N. Y. Medical Institute** Jums pagelbėti kiekviename atsitikime, ne žiūrint, kokia tai ne būtu ligą, ir kaip nuo senei ir kaip įsiviešpatavus organizme ligonio.
6. Delto, kad nėra daktaro, kuris galėtu gydyti kiekvieną ligą pasekmingai, per tai yra įsteigti **institutai ir ligonbučiai,** kur kiekvieną ligą yra atydžiai peržiurėta ir atsakančiai gydoma, per **daktarus, kuriems ligos visos yra gerai žimonos,** iš ilgmetines praktikos.
7. Delto, kad Jųsų nusilpnėjimas yra visados, **speciališkai ir atydžiai peržiurėtas** kuo skubiausiai, o prie tam visados yra perrašomi vaistai tie, nuo kurių stebėtino pasekmingumo, **likos jau tukstančiai tokim ligų, kaip Jusu, pagydyta.**

Skubinkit delto, Tautiečiai, dasižinoti apie savo sveikatą, kreipdamiesi ypatiškai, ar laišku prie Daktaro S. E. Hyndman, Viriausio medikališko direktoriaus THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

140 WEST 34th STREET - NEW YORK CITY

Ofiso valandos: kasdieną nuo 10-5 val. Nedeldieniais ir šventąd. nuo 10-1 val. po pietų. Utarninkais ir pėtnyči., 7-8 val. vakare

---

50,000 KNYGU

DYKAI DEL VYRU Vertes Ira $10.00 Kožnam Vyru Ligoniu

Jeigu sergate kokio vyriško ligoie, rašikiete ing mus ogausite didelos vertes knygelė. Ta knygelė pasakis aiškei keip kožnas vyras, sergantis nuo kraujo užnuodyjima, silpnibes vyriškume, abelnam nupulime speku, rhumatizme, organiško ligoie, vyduriu, kepenu, inkštu arba pusles lygosie, gali lengvei įsigydyte namosie. Jeigu asatie nusimine mokiedami piningus daktarams ir už gidukies, negaudame jokios pagelbos ta, apatingai dykai gauta knygelė del vyru, jums bus vertesni bagelboi, keip $100.00. Jie pasakis nu kuo jus sergate ir keip galet buti greitai išgydyti. Tukstančei vyru atgava sveikato ir vyriškumo per pagelba tos vertingos knigelės. Ta knykelė ira krautuve žiniu, apie kurios kožnas vyras neatbutinai turi žinoti. Pamikitie, jog ta knygelė yra gaunama vysai dykai; mas užmokam ir pačtau. Jėkirpkite žemia paduota kupona, ir prisiuskitie mum, o mas kuo greičiaus prisiusma jums vysai dykai ta brange knygelė.

Siusk ta kupona dykai gautos knygeles šendena.

DR. JOS. LISTER & CO., L. 702 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.

Garbingas Daktarai: Meldziu prisiusti man vysai dykai, jusu abgarsinta knygelė.

Vardas ir pravardė.....

Pačta.....Statas.....

Naujiena Kuri Nudžiugins ir Palinksmins Daugel Serganczių, Silpnu ir Nualintu Vyru

Ar ėsi nustojęs kantrybės, nerviškas, nupuoles sveikatoje? Ar peržengęi tiesas sveikatos arba gamtos? Ar manai apsivesti? Ar ėsi tinkančiam padėjime užimti užduotis ženybinio gyvenimo? Jeigu yra mažiausė abejonė jog randasi užsivilkusi chroniška liga dugnyje tavo klapatų, tai atsišauk ant žemiaus paduoto adreso, o apturėsi patarimą ir ištirinėjimą dykai! Mes ištirinėsime tavo visai dykai, ir jeigu išgydymas bus galimas, tai mes išgydysime už kožemiausią kainą. Ne užsidėdi ant savęs jokių pareigų atsišaukdamas pas mus dėl bemokestinio pasiteiravimo. Mes perstatysime padėjimą viso dalyko tikroje šviesoje, o tada galėsi gydytis jeigu norėsi.

Nėl Doleria Nereiks Moketi Pakol Nebusi Užganedintas Savo Locnoj Žinty] kad Mes Esame Teisingi, Pilnai Atsakanti ir Užsitikimi. Jeigu turi kokį nor nesveikumą inkstų, pusės ar šlapumo ravelių, jeigu jauti nesmagumą ir skausmą, jeigu randasi koks padėjimas dėl kurio nesinori kreiptis prie šeimyniško gydytojaus, kaipo tai: silpnumas, nerviška negalė, silpna arba sumažinta atmintis, nemiegojimas, gėdingumas, nubėgimai, nuvarvėjimai, silpninanti sapnai ir išnaudota gyvybė; jeigu turi gumotas ir susisukuses gyslas, jeigu kenti nuo užsikrečiamų ligų kokios nebut rušies kurios tamistai daro nesmagumą; jeigu turi nors vieną iš skaitlingų ligų kuriom vyrai gali but apimti; jeigu kenti nuo pertankių dasileidimų; jeigu turi votis, skaudulius burnoje ir ant liežuvio; jeigu plaukai tavo slenka; jeigu turi slaptingą ligą; jeigu turi užnuodintą kraujų arba nors vieną iš ligų kurių auka tampa vyrai—TAI MES GALIME TAVE IŠGYDYTI IR TA PADARYSIME. Ateik pasikalbėti su mumi didžiausiame privatiškume ir sekrete, o mes padėsime atsikratyti nuo visų kliučių kotrumpiausiam laike. Mes turime labai didelį patirimą gydyme tokios rušies ligų ir užtikriname išgydymą. Mes netiktai palengviname, bet išgydome tikrai ir ant visados. Ateik ir pasižiurėk ant skaitliaus lietuvių kuriuos mes išgydėme. Mes išgydysime teip tikrai kaip atsišauksi pas mus. Silpni vyrai, kurie nustojote vilį pasveikimo besigydydami kur kitur, ateikit pas mus, mes atkreipsime ant jus musų specijališką atydą teip jog atgausite savo vyriškumą ir busite vadovais terp savo sandraugų.

PATARIMAS IR IŠTIRINĖJIMAS VISAI DYKAI. GYDUOLĖS DYKAI IKI IŠGYDYMUI

CHICAGO MEDICAL CLINIC

344 SO. STATE ST., arti Harrison gatves, CHICAGO, ILL.

Musų ofiso valandos yra nuo 10 valandos ryto iki 4 po piet ir nuo 6 iki 7 vakare. Jeigu negali atsišaukti terp tų valandų, tai gali atsišaukti terp 10 ir 12 Nedėliom. Atsišauk asabiškai. Mes kalbame lietuviškai.

VYRAM TIKTAI

IHEJIMAS DYKAI

kas gali but matyta

GALERIJOJ MOKSLO

344 SO. STATE ST.

CHICAGO, ILL.

near Harrison St.

Žingeidumai Patologijos
Žingeidumai Osteologijos
Žingeidumai Anatomiavisų Organu

Tirinek pradžia ir isrodytima 7 ligiszkos Kasos nuo Lopszio iki Grabui. Pranešk Keistumus Gamtos. Žingeidumus Mažus, Kazkumus.

Tirinek intekme ligos ir palcistuvystes, parstatytas gyvo didumo figurose, sveikuose ir ligotuose padejimuose. Lavus isrodinetojas atsakineja visokius klausymus. Didžiausia proga tavo gyvenime.

INŽENGA DYKAI

Atdaryta kasdiena nuo 8 ryto iki vidurnakczini

LIUOSA GALERIJA MOKSLO

344 So. State St. CHICAGO, ILL.

ŠOKIŲ MOKYKLA PROF. TONY L. Mokiname visokių šokių angliškų ir lietuviškų, taipo-gi tokių, kokių dar niekas iki šiol nešoko. Užtikrinam, kad, išmokę pas mus, galėsite šokti by kokioj publikoj. Mokiname be skyriaus — jaunus ir senus. Mokiname tris vakarus per sevaitę: utarninkais, seredomis ir ketvergais nuo 7:30 iki 10:30 val. vak. Norintįs mokintis eikite į svetainę 3119 So. Morgan st., Chicago, Ill.

LIUOSO INŽENGIMO MUZ[illegible]S

Moksliszku Žingeidumu. Žinojimas-Galybe

Mes šeam balmingai ir idomiai sutverti. Vyrai, tikrai atsilankykit į šitą stebėtiną liuoso inžengimo Muzėjų. Šimtai interesuojančių pavydalų žmogaus kuno sveikam ir sergančiam stovyje. Chirurgiškos operacijos, žingeidumai, keistumai, milžiniškumai. Teipgi pilnas istoriškas sanrinkis kuris niekad ne buvo parodytas dykai šiam krašte.

Esi užprašomas tirinėti nuostebumus Astronomijos, Fiziologijos, Chemijos ir Patholiogijos.

Iszpaniszka Inkvizicija. Valkatu Galerija. Paveikslai Iszkilimiu ir Pagarsejusiu Asmenu.

INLEIDŽIAMI TIKTAI VYRAI

LIUOSO INŽENGIMO MUZEJUS MOKSLIŠKU ŽINGEIDUMU

150 SO. CLARK ST., CHICAGO, ILL.

arti Madison Gatves

Atdarytas nuo 10 valandos ryto iki 12 vidurnakčiai

Naujas Išradimas

Sustiprinimui ir užlaikymui plaukų

Tukstančiai plikų žmonių atgavo pulkius plaukus, sulaiko slinkimą plaukų galvos labai trumpame laike. Vietoje senų atauga nauji, gražus plaukai. Visokia informacija dykai. Artesnėms žinioms reikia rašyti įdedant krasos ženklelį.

PROF. J. M. BRUNDZA

BROADWAY & SO. 8TH ST. BROOKLIN, NEW YORK

F. P. BRADCHULIS

Attorney & Counselor at Law

132 S. Clark, Cor. Madison St.

Atwood Bldg., Room 806

Tel. Franklin 1178.

Lietuvys advokatas, baigęs tiesų mokslą Amerikoje. Veda visokias bylas, civiliškas ir kriminališkas visuose teismuose (suduose).

Gyv. 3112 S. Halsted st., arti 31mos

Telephone Yards 2390.

VYRAI IŠGYDOMI | 5 DIENAS

VARICOCELE HYDROCELE (Papurtimas gyslų) Be pelilio ar šlitinės.

Norėu išgydyti kiekvieną vyrą sergantį išplėrimu lytinių dalių gyslų, striktura, nusikrečiamos kranjo nuodos, nerviška suse[illegible] išlėjimą, paflugimą lytinių dalių ir ligas liečiančias vyrus. Šitas nuoširdus pasiulinimas yra atviras visiems, kurie praleido daug pinigų ant daktarų ir vaistų be jokios naudos ir mano noru yra parodyti visiems šitiems žmonėms, kurie buvo gydomi dešimtiems ar daugiau daktarų be jokio pasisekimo, kad aš turiu vienintėlį budą kurinomi tikrai išgydau.

Nemokėk už gydymą be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.

Aš tikrai išgydau ligas skilvio, plaučiu, kepenų ir inkstų, noris ir labai užsedintas.

Slaptos Vyrų Ligos

išgydoma greitai, tikrai ir su pilna slaptybe. Nervų nusilpnėjimas, nupuolimas sveikatos, žudymas stiprybės, nubėgimas kraujo, užnuodyjimas. šlapuminės gaitys,

Plaučių Ligos.

Dusulys. Brončytas ir kitos plaučių ligos tikrai išgoma mano vėliausiu budu. Širdies ligos.

(Ištyrimas Dykai.)

Išgydo kad bufum sveikas.

Specijalistas vyrų ir moterų ligų.

Moterų Ligos.

Vidurinės ligos, skausmai strėnose, baltosios tekėjimas ir kitos ligos tikrai išgydomos. Užpakalinės žarnos, užsodintos ir nerviškos ligos moterų.

Kraujo Užnuodyjimas

ir visos odos ligos, kaip ve pučkai piktoji dedervinė, šunvotės, niežulys, bermohiedai, sustiprinimo gyslų, naikinanti nubėgimai, jaisenėjusios ligos.

AŠ KALBU LIETUVIŠKAI.

Dr. ZINS 41 So. Clark St. Chicago.

(tarpe Randolph ir Lake)

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vakare, Nedėliom: nuo 9 ryto iki 4 po piet.

NAUJA MASZINELE

Laiszkams Raszyti (Drukuoti)

"International Typewriter"

Šita mašinėlė yra naujai išrasta ir ji užima vietą Odell mašinėlės. Ji yra tvirtesnė, praktiškesnė ir dailiai drukuoja laiškus. Miera jos 9×9 colius, 4 coliai augščio, sveria 7 svarus.

Kaina $10.00

Odell Raszoma Maszinele

Odell mašinėlių turime jau tik dvi ant rankos ir kaip šias parduosime jų daugiau nebus galima niekur gauti, nes jų fabrikas subrankrutijo ir daugiau tokių niekas nedirba. Šios dvi mašinėlės yra su gražiomis, pliušu išklotomis ir užrakinamomis skrynelėmis.

Kaina Maszineles su skrynele $8.50

Reikalaudami mašinėlių siųskite pinigus adresu:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Im. 23 AKMENU.

Geležkelio Laikrodis.

Galvute užsukamas ir nustatomas Vyrų ar Moterių dydžio.

20 metų auksuotas, dvigubuose uždaromose sidabruotose, ingravuotas. Tikrai geras laiko rodytojas geležkelio žmonems, reikalaujantiems gero laikrodžio.

Gvarantuotas 20 metų. Siųsimi šitą laikrodį visiems C. O. D. už $5.75 ir expreso lėšas išegzaminavimui. Jei nebus toks, kaip rakom, Nemokėkite nei centą. ATMINKIT, kitur užmokėtie už tokį laikrodį į 35 dol. Auksuotas rotežėlis ir ketetas Dykai su kožnu laikrodžiu.

KENSINGTON WATCH CO. 800 Atheneum Bldg. CHICAGO

Seniausia Lietuvių užeiga pas

JUOZUPĄ RIDIKĄ

Užlaiko visokius pirmo skyriaus gėrimus ir kvepančius cigarus ir

Gražią Naują Svetainę

Susirinkimams, vestuvėms, baliams ir tt. Širdingas priėmimas ir broliška roda kiekvienam

3253 Illinois St., Kerte 33rd

Užsiraszykit "Lietuvą"

DIDYSIS GYDYTOJAS NEW YORKO,

Ferdinand Hartmann

PRANESZA NESVEIKIEMS VYRAMS IR MOTERIMS SAKYDAMS:

nereikia ilgiau sirgti ir vargytis ligoms, nes aš Jus išgydysiu; todėl, kad aš per 20 metų tyrinėjas medicinos mokslą ir gydnoles, už tai žinau, kurios geriausia gydo sergančio žmogaus kuna, per tai su geriausia pasekmę New Yorke išgydžiau daugiau žmonių, negu koks kitas daktaras teip pat plačioje pasaulėje. Aš išgydžiau tokias ligas, kurių jau nieks neįstengė pagelbėti ir kiti daktarai buvo pripažinę už nelšgydomas;— per ką turiu daugybes padėkavonių ir už moksliškus darbus už tai, kad aš pramaniau jog:

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS SVEIKATOS IR GYVASTIES.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas, pradžia visokių ligų Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos; už tai ir daugiausia sergančių išgydžiau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė.

Pasarga: aš nesu institutas, nesidengiu numirusio kito daktaro vardu, ne humbukas, ne nigeris šundaktaris, — bet TIKRAS DAKTARAS MEDICINOS ir serganį, kurį apsimu tai ir išgydau.

SKAITYK ŠTAI KĄ IŠGYDYTI RAŠO:

Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.

Daktaras Hartmanas, esu neišpasakytai dėkingas, už išgydyma mane nuo ligos abelno nupuolimo ant sveikatos-nusilpnėjimo, ką gavau tą liga per saužagiavima.

M. ANDRUŠENKAS.

Clairmont, Cal.

New York, 5 Geg., 1910.

Aš žemis pasirašęs, širdingai dėkavoju Dr. Ferd. Hartmanui, už išgydymą nuo ligos, kuri kankino manę per 3 metus, skaudėjimas vid riuose, pagedusių nervų ir kraujo; kas labai mane privargino. Nors kiti neįstengė išgydyti, bet, kad Dr. Hartmanas pataikė, greitai ir pamatiškai išgydyti, tad pripažystu, kad esi geras daktaras New Yorke.

Pilnas guodonės FR. LEVAČEKS,

544 W. 50 St., New York, N. Y.

Teisybe pati už save kalba. Geresniu darodymu negalim reikalaut.

Kad sergi pats arba tavo pažįstamas bei sesuo arba brolis, jei negali ateiti nėra skirtimo kaip toli gyvenate, parašyk apie liga lietuviškai, aš duosiu rodą ir

IšGYDYSIU:

Skaudėjimą sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir nedirbimą vidurių Galvos skausmą, širdies ir plaučių ligas, sunkaus kvėpavimo, slogų ir nusilpnėjusius vyrus, dyspepsijos, nervų ligos, taipgi nuo jaunystės klaidų, įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptųlig . Teip-pat MOTERŲ: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ligų: neatbokit' kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsimu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsisenėjusias visokias ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atsišauktumėt, pirmiau negu kur kitur. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumus savyje, aš suprasiu, ištirsiu, kad relkės pritaikysiu gyduoles, kurios yra naujausio išradimo o apturėsi sveikatą. Aprašant ligą, klausiant rodos visada adresuoti ant mano vardo taip:

Dr. Ferdinand Hartmann,

218 East 14-th St, New York, N. Y.

Ofiso val. nuo 11 iš ryto iki, 5 val. po piet. Nedėlioms nuo 10 iki 1 po piet.